

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 08031

LIDER UN POEMES

Sergei Aleksandrovich Esenin

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

איבער טעכנישע מניעות, דערשיינט דאָס בוך
מיט א פאַרשפּעטיקונג אין יאָר 1946, און
שטאַט 1945, דאָס יעסעניו יובל־יאָר.

ביכער פון עזרא קארמאן

היינריך היינע — לידער.
קונסט־פארלאג. קיעוו. 1917.

הערמאן הייערמאנס — פארלוירענע האָפענונג.
דראמע. פארלאַג „קולטור־ליגע“. קיעוו, 1920.
צווייטע אויפלאגע, פארלאַג „דער טורעם“
וואַרשע. 1922

אין פייערדיקן דויער — זאמלונג פון רעוואָלוציע
ציאָנערער ליריק אין דער נייער יידישער דיכ־
טונג פון אוקראינע. מלוכה־פארלאַג. קיעוו.
1921.

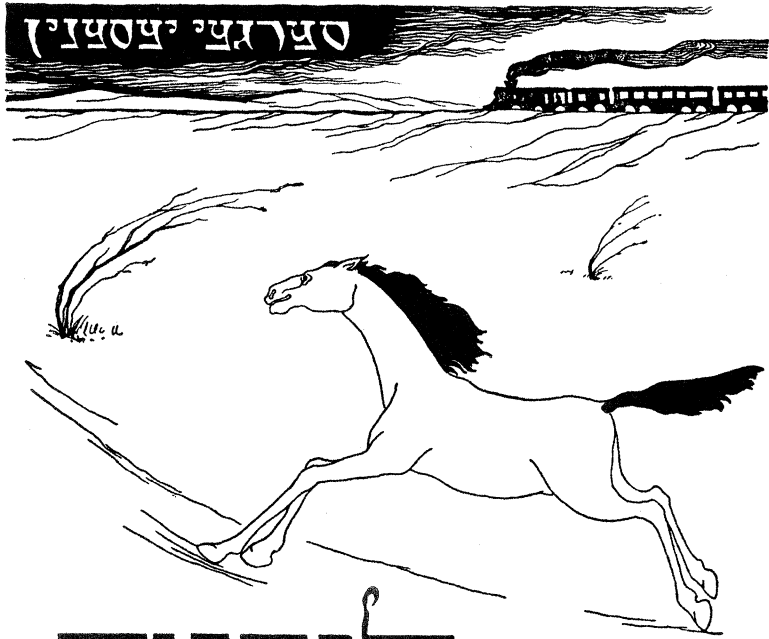
ברענענדיקע בריקן — אנטאלאגיע. צווייטע
פאָרגרעסערטע אויפלאגע פון דער זאמלונג
„אין פייערדיקן דויער“. יידישער ליטעראַרי־
שער פארלאַג. בערלין. 1923.

יידישע דיכטערינס — אנטאלאגיע. פארלאַג ל.
מ. שטיין, שיקאגע. 1928

שקיעה — לידער פון עלטער און טויט. פארלאַג
ל. מ. שטיין. שיקאגע. 1932

גרייט צום דרוק:

צייכנס און צירופים — לידער.

ליבער
פאמעס

[1925

1895]

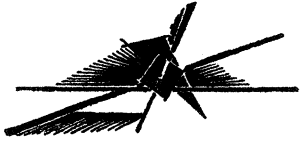
פון רוסיש
עזרא קארמאן

תש"ו • 1946 • דעטראיט

אויפּשריפּטן, וויניעטן, ענדונגען, פּאָדער־בלע־
טער און שער־בלאט געצייכנט פונעם קינסטלער
טאָדעס געלער, שיקאגע.

Copyright 1946
By EZRA KORMAN
18252 Steel Avenue
Detroit 21, Mich.
U. S. A.

Sergei Yessenin — Leeder un Poemes (Verse and Poems)
Translated from Russian by Ezra Korman

איך האלט פאר מיין אנגענעמענעם חוב צו
באדאנקען מייע פריינד: דר. י. בעניש, ש.
בערקאוויטש, י. דראכלער און מרים דאָמבי,
דעטרײַט; וו. בראמסאן, שיקאגע; ראובן מע
דאָו און י. קליגמאן, ווינדזאָר, קאנאדע, פאר
דער מיטהילף ביים אַרויסגעבן דאָס בוך.

פירווארט

וועגן סערגעי יעסענין

סערגעי יעסענין וועגן זיך

לידער

פאָעמעס

פירוזארט

סערגעי יעסענין איז דער רוסישער פּאָעט, אויף וועמענס לידער עס קאָן געזאָגט ווערן מיט פּושקניס ווערטער: „דאָ איז רוסישער גייסט, דאָ שמעקט מיט רוסי“. צו געפינען דעם ריכטיקן וועג ביים איבערזעצן די לידער פון אַזאַ פּאָעט, האָט אויך געהערט, טיילווייז, צו דעם מעטאָד, וואָס האָט באַדאַרפט דערביי אַנגעווענדט ווערן.

אינ וואָס איז באַשטאַנען אָט דער מעטאָד?

צוערשט, האָט מען געמוזט מאַכן אַ שפּראַכלעכן אָפּקלייב, כדי איבער צוגעבן דעם קלאַנג און קאלאָריט פון דער יעסענישער פּאָעזיע. זריי שפּראַכ־ לעכע עלעמענטן זיינען די אינטעגראַלע טיילן פון ייִדיש, און די געהעריקע אַנווענדונג פון אָט די באַשטאַנד־טיילן שפּילט אַ דעצידירנדיקע ראָלע אין שאַפן דעם סטיל.

איך האָב אַוועקגעשטעלט דעם סלאַווישן אַנטקעגן דעם דייַטשישן סטיל. אַזוויי די איבערזעצונג איז פון רוסיש, קומט, פאַרשטייט זיך, דאָס בר־מצר־ רעכט — דעם ערשטן, און כִּיהאַב, דעריבער, געשריבן: כּוואַליעס (אַנשטאַט — וועלן, קלובעס (אַנשטאַט — היפּטן), קודלעס (אַנשטאַט — קרויזן, אָדער לאָקן), אַאוו. דערביי האָב איך אָפּגעהיט די מאָס, כדי נישט צו דערלאָזן צו קיין לאַקאַליזמען, בעת די איינגעבירגערטע אין ייִדיש סלאַוויזמען מעגן און זאָלן פּרעוואַלירן אין אַזאַ ווערק.

באזונדערס וואך האָט מען געמוזט זיין איבער'ן העברעאישן שפראך־טייל. אוודאי האָבן אויך די העברעאישע ווערטער באַדאַרפט אָפּטרעטן דאָס אָרט צו ייִדישע, און איך האָב אנשטאט: מחשבה, תפילה, חכמה—געשריבן: געדאַנק, געבעט, קלוגשאַפּט. אָבער, אין דער זעלבער צייט, האָט מען נישט געטאַרט עובר־זיין אויפ'ן נוסח פון ייִדיש און, צוליב'ן מעסאַד, באזייטיקן דעם עלעמענט, וואָס איז דער געשטאַלטער פון דער ייִדישער שפראַך. איך האָב, דעריבער, אין פאַרשיידענע פּאַלן געניצט ביידע פּאַרמען: אָפּגרונט און תהום — געזיכט און פנים — טרוים און חלום, אאו, ווי און וואו עס האָט זיך אַזוי געפּאָדערט. צוליב'ן קלאנג און מעטער האָב איך אויך געברויכט די צוויי־טראַפיקע: שקיעה, שיכחה—אנשטאט. די דריי און פיר־טראַפיקע: זון־פאַרגעסנקייט. און: סוכה — צבאות — ציון — דאָרט, וואו יעסענין אַליין ברענגט זיי אין זייער רוסישן שפראַך־לבוש, און, צולעצט, כ'האָב געגעבן פרייהייט דעם העברעאישן עלעמענט ביים איבערזעצן די פּאָ־עמע „אינאניא“, ווייל דאָרט „רעדט לויט דער ביבל אזוי דער נביא יעסענין סערגעי“.

וואָס שייד דעם ייִדישן שפראַך־טייל, האָב איך געוואויגן און געמאַסטן יעדער וואָרט און זיך ניט אָפּגעשטעלט צו אויפּרופּן אַלטע ייִדישע ווערטער, וואו די שטימונג און דער קלאַנג לאַדן איין צו פּעדערן זיך און האָרן. און, דער עיקר, האָב איך שטענדיק געהאַט אין זינען די גאָר הויכע מדרגה, וואָס דאָס ייִדישע קינסטלערישע וואָרט האָט דערגרייכט. איך האָב אויך זיך באניצט מיט סינאנימען פון ייִדיש־דאלעקסן, ווי: אַזעלכער און אַזעטיקער — געפינען און דערוויסן, אאו, ווייל זיי טראַגן אַריין די נויטיקע ניואנס־יונגען אינעם פּאָעטישן זאָג און שורה.

סיאיז ניט שווער איבערצוגעבן דעם מעטער, אן אנדער זאך איז מיט־באַוועגן זיך מיט'ן ריטם, אַריינדרינגען אין דער אייגנאַרטיקער מוזיק פונעם ליד. קיין שום סקאַנדירן קאָן דאָ נישט העלפּן. מ'דאַרף זיך באהעפּטן מיט דער שאַפּונג, אַריינלעבן זיך אינעם פּערז, דורכפילן זיין שטימונג, און דער־נאָך דורכטראַגן אַלץ אין דער איבערזעצונג צו א נייער גאַנצקייט. אַריינ־ברענגען א פּרישקייט אין דער סקאַרבאַווער פּאָעטישער שפראַך, וואכן איבער דער געשטאַלטונגס־און־באַוועגונגס־קראַפּט פון יעדן וואָרט און דער קאָנ־דענסירטקייט פון דער יעסענישער שורה, זיין אזוי בילדעריש און פּרעציוז, ווי ער, און נישט אנווערן אפילו קיין קווינט פון איר אָנגעלאַדנקייט און

מיסטערישקייט, דאָס אַלץ איז געווען אן עיקרדיקע שטרעבונג, פון צוויי שורות מיט דריי אייגנשאפטס־ווערטער האָט קיין איינציקס נישט געטאָרט געמינערט ווערן: דאָס אַ פּאָלעס דעם מעש פון אַ פּאָלעס דעם טרעפּלעכען קלייבט. דאָס נעמלעכע האָט זיך אויך געפּאָדערט בנוגע דעם טרעפּלעכען אויסדרוק, וואָס וואָרצלט אין דער אידיאָמאטישקייט פון דער רוסישער שפּראַך, און צו געפּינען דאָס אדעקוואטע און פּאָלקסטימלעכע אין יידיש איז געווען א באַזונדערע נייגונג.

אליטעראציעס אין די שורות און אסאָנאנסן אין די ריימען זיינען די שליטען, וואָס עפענען טיר און טויער אין אַ שפּראַך און פּרישן זי אָפּ און באנייען זי. יעסעניו האָט געברויכט ביידע פּאָעטישע פּאַרמען. אין דער איבערשאַפונג האָבן זיי נישט געטאָרט פעלן. נייע וועגן און ווענדונגען, נייע בילדער און געדאַנקען בארייכערן די פּאָעטישע שפּראַך. אויב דער איבער־זעצער איז א פרעמדער אריינגייער אין דער פּאָעטישער לאבאראטאָריע, וועט זיין ארבעט באווייזן, אַז ער איז א שפּראַכלעכער עני ואביון.

איך האָב אנגענופּן ביימער און פייגל ביי זייערע נעמען. אייניקע נעמען געשאַפּן, ווי: ווילדפערל, לויטין פּאָלקס־נוסח פון: ווינפערל; דעם פּאַרביקן זינגפויגל האָב איך געגעבן א באַקאַנטן נאָמען: אַרעאַל—פון אב־סטראַקטן ליכט געקומען צו קאַנקרעטן גוף. אנדערע, די מיינסטע ביימער און פייגל, באַצייכנט מיט די פאַרשפּרייטע נעמען, ווי זיי זיינען באַ־וואוסט צו רוסישע יידן. די יעסענישע נאטור איז א דאָרפֿישע. זיינע לידער זיינען פול מיט ביימער און פייגל. „מיר־עץ“, „מיר־עוף“ איז געווען אן אומ־באהאלפּענער און אַ קאָמישער מיטל, וואָס האָט אין ערגעץ נישט געפירט. ביי יעסענינען, ווי אין דער נאַטור, זיינען נישטאָ קיין אבסטראַקציעס.

אין גייסט פון יידיש האָב איך אויך געשאַפּן אייניקע נעאלאגזמען, האָפּנדיק, אַז זיי זיינען געראטן און וועלן זיך אָנוועמען. אויף איין נעאלא־גיזם באדאָרף מען זיך באזונדערס אָפּשטעלן. דער ערשטער, וואָס האָט אים איינגעפירט, איז געווען דער פּאָעט דוד האָפּשטיין.

אין 1921 זיינען דערשינען אין קיעוו זיינע צוויי קליינע לידער־ביכלעך: „זונען־שלייפן“ און „גינען־געוועב“, ביידע מיט אַזעלכע נייע, דרייסטע און בילדערישע נעמען. האָט מען געלייענט די לידער און געשמעסט מיט האָפּ־

שטיינען: פון וואנען האָט ער גענומען דאָס וואָרט: „גינען“? ער האָט עס נישט געבאָרגט פון קיין אנדער שפראַך, איז געווען דער ענטפער, נאָר עס געפונען אין ייִדיש. ער האָט דאָס באקאנטע און פאָלקסטומלעכע „גינגאַלד“ געשפּאַלטן, און אנטדעקט: „גינען“. ביז איס האָט מען דאָס וואָרט געטייטשט: „ריין גאַלד“, „לויטער גאַלד“. איז געקומען דער פּאָעט און האָט געזאָגט: „גינען“ איז נישט קיין אייגנשאפטס-וואָרט, נאָר א הויפּט-וואָרט, ס׳איז דער נאָמען פונעם זון-אויפגאַנג, א ייִדישער נאָמען ווער ווייסט פון וואנען גענומען און וויאזוי געשאַפן אין פאָלקס-מיל. און, לויט'ן געזעץ פון די פּאָעטן, וואָס גראַבן אויס די דימענטן פון וואָרט, איז „גין“ דער ש ו ר ש , און פון איס קומען אַרויס די אנדערע פּאָרמען.

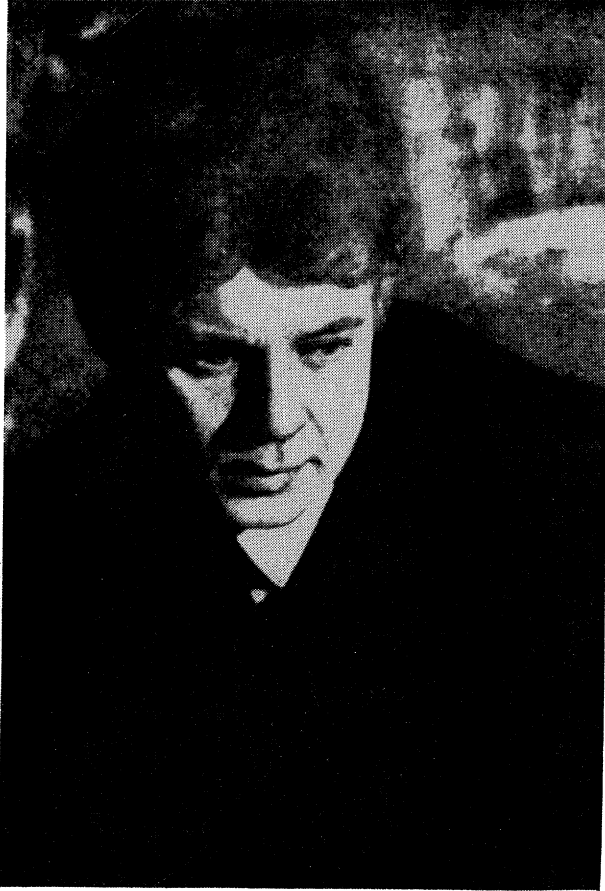
ובכו, גין — גינען — באגין — באגינען.

אין יעדער, אפילו אין דער בעסטער, איבערזעצונג, ווערט עפעס פאר-לירן פונעם אריגינאל, עפעס פארשווינדט, אויף וואָס מ'קאָן אמאָל נישט אנווייזן באשטימט, ווי ס׳איז נישט מעלגען אָפצומעסטן וויפל עס וועפט זיך אויס פונעם פארפוס, וואָס מ'גיסט איבער פון איין כלי אין דער אנ-דערער. דער איבערזעצער דאַרף, דעריבער, זיין זייער אָפּגעהיט, אז דער פאר-לוסט זאָל זיין דער מינימאלסטער, און ס׳זאָל וואָס ווייניקער גיין אין ניוועץ פונעם איידעלן און טייערן שטאַף. דאָס איז, פריער פון אַלץ, געווען מײן צוגאַנג, ווען איך בין צוגעטראַטן צו דער איבערזעצונג פון יעסעניניס לידער.

אין משך פון דער צייט האָב איך אָנצאָליקע מאַל זיך אומגעקערט צו די זעלבע לידער, זיי געפּיילט און געשליפן, זוכנדיק דעם נאָענטן, אדעקוואטן אויסדרוק, אויף וויפל דאָס קאָן דערגרייכט ווערן, ווען מ'באדאַרף איבער-געבן אן אנדער שאַפונג. איך בין, דעריבער, געוואָרן אַלץ שטרענגער צו זיך, און געשטעלט זיך אַלץ גרעסערע פּאָדערונגען.

מײן ציל איז געוואָרן: צו קומען צו אַזאַ מדרגה, אַז די איבערזעצונג זאָל ברענגען צו קינסטלערישער גאַנצקייט, און, איבערגעבנדיק דעם פולערן, ווי מעגלעך, כאַראַקטער פונעם יעסענינישן ליד, זאָל זי אין דער זעלבער צייט, זיין נאָענט צו דער נאַטירלעכקייט פון א נייער שאַפונג.

ע. ק.

סערגעי יעסענין

וועגן סערגעי יעסענין

סערגעי יעסענין (געב. 21 סעפט. 1895 — געשט. 28 דעצ. 1925) האָט אין עלטער פון דרייסיק יאָר, אין דער בליענדיקסטער צייט, ווען ס'איז רייה געוואָרן זיין טאַלאַנט, אַליין איבערגעריסן זיין לעבן. די טרויעריקע ידיעה פון זיין טראַגישן טויט האָט זיך צעטראָגן איבער רוסלאַנד און דער גאַנצער וועלט, וואו יעסענינ'ס נאָמען און לידער זיינען געווען באַקאַנט און באַליבט.

די רוסישע ליטעראַטור האָט מיט יעסענינ'ס טויט פאַרלוירן איינעם פון אירע אַריגינעלסטע פּאָעטן, אַ גרויסן ליריקער און בונטאר, וואָס האָט מיט זיין אייגנאַרטיקן ליד אָפּגעפּרישט די רוסישע פּאָעזיע און באַשאַפּן אומפאַרגעסלעכע בילדער פון רוסלאַנד, פון דער דאַרפישער, אָפּגייענדיקער רוסלאַנד אויף דער שוועל פון אַן עפּאָכע, וועלכע האָט אינגאַנצן געענדערט דאָס לעבן און אויסזען פון אַט דעם לאַנד.

באַלד נאָך זיין ערשטן אַרויסטריט האָט יעסענין געקראָגן גרויסן אָנזען אין דער רוסישער פּאָעזיע, און זיין רום האָט גענומען שטייגן מיט'ן וואוקס פון זיין טאַלאַנט. וועגן דעם זאָגן עדות זיינע אָנצאַליקע פאַרערער און די רוסישע ליטעראַטור-קריטיק, און אונדזער מאַני לייב האָט עס באַזונדערס אַקצענטירט אין זיין פּאָעמע „די לידער יעסענינ'ס“ („עפּאָכע“, נומ. 1, 1948), ווען ער האָט דאָרט געשריבן: „זיין רום עס האָט מאַסקווע און נויאָרק אַזש דערקענט און האָט אים געטראָגן אין לויב אויף די הענט“. מיט'ן יונגן פּאָעט האָט מען זיך שטאַרק געגרויסט, ווי מיט זיין פּויערישן אָפּשטאַם, און אים געשאַנקען אַ סך אויפּמערקזאַמקייט און כּבוד.

זייער פרי האָט יעסענין אָנגעהויבן שרייבן לידער. ווי ער דערציילט אַליין וועגן זיך, האָט ער די ערשטע לידער פאַרפאַסט צו ניין יאָר, נאָך די באַוואוסטזיניקע שאַפונג טראַגט ער אָפּ צום 16—17 יאָרן. די לידער פון אָט די יאָרן זיינען מונטערע און פריילעכע און קלינגען ווי אַ פּאַעטישע דערוואַכונג. פון זיי טראַגט זיך אַ געזאַנג פון פרייד, און דער יונגער יעסענין דערציילט דאָרט, אַז ער איז „געבאָרן מיט אַ ליד אין אַ גראַדדעק גרינער, איינגעוועכט אין רעגנבוין פון די פּרילינג־ניען“. נאָך דער פאַרביקער רעגנבוין איז נישט לאַנג געהאַנגען אויפ'ן הימל פון זיין פּאַעזיע.

אין עטלעכע יאָר ביט זיך די שטימונג, און אין די ווייטערדיקע לידער איז שוין אַריינגעטריפט טיפער טרויער, און דער מאַטיוו פון אומ־קום, פון אומפאַרמיידלעכן טויט, ווערט אַלץ אָפטער דערמאנט, ווי דער פּאַעט וואַלט שוין דעמלט געאַנט זיין טראַגישן סוף. נאָך אין די ערשטע לידער רעדט ער וועגן זיין באַזונדערן גורל, אַז: „ס'איז באַשערט מיר פון לאַנגאַנען אָפּפליען אין פינצטערניש“, און טראַכט וועגן דער „געזעגן־שעה“, ווען ער וועט דאַרפן זיך צעשיידן מיט'ן לעבן. יעסענין מיט'ן קאָפּ בלאַנדע האָר, מיט וועלכע ער האָט קאָקעטירט, הויבט אָן רעדן צו פרי וועגן דעם האַרבסט פון זיין לעבן: „עס וועלסט דער גילדערנער קוסט פון די האָר, עס אנטבלויזט זיך מוין קאָפּ אין געוויטער“. אָט די שווערע שטימונגען לאַזן ניט אָפּ דעם יונגן פּאַעט און ווערן אַלץ געדריכטער און דריקנדיקער פון ליד צו ליד און פון יאָר צו יאָר. פון וואַנען אָט דאָס געפיל אינמיטן צעבלי פון זיין טאַלאַנט? פאַרוואָס אַזעלכע טענער אין זיין מונטערן ליד?

אַ שליסל צו דעם קאָן מען געפינען אין יעסענין'ס שפּעטערדיקע שאַפונגען, וואָס ווייזן אָן אויף דער טראַגישער ענדערונג, וועלכע איז אין אים פאַרגעקומען.

ביז יעסענין האָט זיך אונטערגעגעבן צו אָט דעם צושטאַנד, האָט ער דורכגעמאַכט אַ נייע דערהויכונג. דאָס איז געווען אין דער צייט, ווען די אי־מאַזשיניסטישע*) שול איז אויפגעקומען אין דער רוסישע פּאַעזיע. יעסענין איז ניט געווען קיין אימאַזשיניסט אין פולן זין פון וואָרט, הגם ער האָט אונט־טערגעשריבן דעם מאַניפעסט פון די אימאַזשיניסטן (צוזאַמען מיט די

*) די רוסישע אימאַזשיניסטן האָבן גענומען דעם נאָמען פון די ענגלישע און אמעריקאנישע „אימאַזשיסטן“, אָבער די ענדלעכקייט איז געווען נאָך אין נאָמען און אין דער אלגעמיינער ליניע.

פּאָעטן: וואָרדן שערשעניעוויטש, אינגאר איווניאָוו און אַנאַטאָלי מאַריענ-
גאָר). ער איז נאָר אויף א צייט צוגעשטאַנען צו אַט דער ריכטונג. זיין פּאָ-
עזיע איז אן אָפּלייקענונג פונעם אַני-מאַמין פון די רוסישע אימאַזשיניסטן,
וואָס האָבן דעקלאַרירט דעם אימאַזש ווי א זעלבסט-ציל און „דאָס וואָרט
מיט'ן קאָפּ אראָפּ“.

די אימאַזשיניסטן האָבן אָנגעפירט אַ קאַמף מיט דער רוסישער
גראַמאַטיק, ווי די רוסישע פּוטריסטן האָבן עס געפרוואווט טאָן מיט'ן
סינטאַקס. שערשעניעוויטש — דער טעאָרעטיקער פון אימאַזשיניזם—איז
געווען טיף איבערנעצייגט, אַז זיינע לידער און פון אַנדערע אימאַזשיניסטן
קאָן מען לייענען מיטן זעלבן דערפאַלג פון אונטן אַרויף, פונקט ווי מ'קאָן
אויפהענגען אימאַזשיניסטישע קונסט-בילדער מיט'ן קאָפּ אראָפּ, כלומרשט
מיט'ן זעלבן דערפאַלג. יעסענינ'ס אידעאַל איז געווען די פּושקינישע פּאָעזיע,
און ער האָט אינגיכן פאַרלאָזט אַט די שול, וואָס האָט בכלל נישט לאָנג גע-
דויערט.

אים האָט, אָבער, שטאַרק אימפּאַנירט איר געוואַנטקייט, און דער
בונטאַרישער פּעריאָד פון זיין שאַפן (דער „כוליגאַניזם“, ווי ער האָט אָנגע-
רופן זיין בונטאַרישקייט) פאַלט צונויף מיט דער צייט, ווען דער אימאַזשי-
ניזם האָט „געקערט וועלטן“ אין דער רוסישער פּאָעזיע. ער האָט פון אַט
דער שול געירשנט דעם אימאַזש, די בילדערישקייט, ווי א מעטאָד פון פּאָ-
עטישן אויסדרוק, כאַטש ער האָט אין דעם ניט שטאַרק זיך גענויטיקט. ער
איז אַליין געווען אָנגעלאָרן מיט אויסטערלישע פּאָעטישע בילדער און האָט
פון סאַמע אָנהויב אָן פון זיין שאַפן געטראָגן זיין אייגן יעסעניניש „העמדל“,
ווי ער האָט ליב געהאַט צו באַצייכענען די ליטעראַרישע פּאַרם. זיין בונטאַ-
רישקייט איז געווען אן אָרנאַטישער טייל פון זיין נאַטור, זיין יוגנט-קאַמף,
וואָס ער האָט אויפגעהויבן אין דער רוסישער פּאָעזיע. ווען יעסענין איז גע-
שטאַנען נאָענט צו דער אימאַזשיניסטישער שול האָט ער אָנגעשריבן די
נביאיש-בונטאַרישע פּאָעמע „אינאַניאַ“. די בילדערישקייט פון אַט דער
פּאָעמע איז אן אימאַזשיניסטישע, אינגאַנצן אונטער'ן איינפלוס פון אַט דער
שול. שפּעטער-צו האָט ער זיך אומגעקערט צו זיין אייגענער, איינגארטיקער
בילדערישקייט.

„אינאַניאַ“ האָט שטאַרק אויסגענומען, ווען זי איז צום ערשטן
מאָל אָפּגעדרוקט געוואָרן. זי איז געווינדמעט דעם נביא ירמיהו און

געשאפן געוואָרן אין דער אַטמאָספּער פון ערשטן פּעריאָד פון דער רוסישער רעוואָלוציע, ווען שטראַף-רייד צו דער עקזיסטירנדיקער וועלט און נביאות וועגן און זעאונגען פון א בעסערער וועלט זיינען שטאַרק אפּלאָדירט געוואָרן. אין „אינאַניאַ“ וויל דער פּאָעט דוחק זיין דעם קץ און ברענגען א נייע גאולה; ער טרעט דאָרט אַרויס קעגן דער „מלכות שמים“ („איך וויל ניט קיין הימלען אָן א לייטער“) און זאָגט צו די באַשאַפונג פון א נייער שטאַט, די „שטאַט אינאַניאַ, וואו גאָטהייט פון לעבן וועט זיין“. אין איר ווערט אויסגעדרויקט דער אידעאַל פונעם האָרעפּאַשנעם פּויערטום, ווען „א גערעמעניש, ווי א גאָלדענער פּויגל, וועט אדורכפליען איבער דעם לאַנד דעם פּרייען“.

די פּאָעמע ווערט פאַרענדיקט מיט דער נביאות, אז „צו דער וועלט אויף שקאַפּע נייער גואל פּאָרט“. די שקאַפּע איז דער סימבאָל פון שווער-פאַרהאַרעוועטן פּויערטום, באַניצט דורך יעסענינען נישט איין מאָל און זיינע לידער. דעם דאָזיקן סימבאָל האָט ער איבערגענומען בצוואה פון זיין זיידן, וועלכער האָט אים געעצהט: „נו, אויב עס ציט — שרייב וועגן קאָרן, לייך, נאָר וועגן שקאַפּעס — מער“.

נאָך דער פּאָעמע שרייבט יעסענין אָן א ריי בונטאַרישע לידער, וואו ער שטעלט זיך אַרויס פּאַר'ן „כולינאַן“ פאַר עקסעלאַנס. אָט די לידער געהערן צו די בעסערע פון יעסענינ'ס שאַפונגען. אין זיי איז פאַרשאַרפט געוואָרן זיין בילדערשיקייט און זיי טיילן זיך אויס מיט זייער טיפּן ליריזם. אין דער פּאָעמע „ווידוי פון א כּוּלינאַן“ דערמאַנט זיך דער פּאָעט זיינע פּויערישע טאַטע-מאַמע און באַמערקט טרויעריק, אז זיי „שפּייען זיך אויס אויף אַלע מיינע לידער און געזאַנג“. יעסענין איז געוואָרן א שטאַט-מענטש און גייט אַרום אויסגעפּוצט אין א צילינדער-הוט און אין לאַקירטע שיך. ער איז ווייט פון דאָרפישן לעבן און ס'וואַקסט אין אים דערפאַר נאָך שטאַרקער זיין בענק-שאַפט צום דאָרף, און ער „באַגריסט פון דער ווייט איעדע קו פון יאַטקע אויף דער שילד“ און איז „גרייט דעם עס פון יעדן פּערד צו טראַגן, ווי דעם שלעפּ פון א בלה'ס חופּה-קלייד“.

יעסענין איז געווען נישט נאָר א בונטאַר, נאָר אויך, און דער עיקר, א גרויסער ליריקער. ביידע געפילן און ליידנשאַפטן — דער ליריזם און די בונטאַרישקייט — זיינען דער דואַליסטישער אויסדרוק פון זיין פּאָעזיע. אין זיינעם אן אויטאָביאָגראַפישן ליד, אין איינעם פון א סך אַזעלכע לידער, האָט ער געשריבן: „נאָר, אויב ס'זיינען שדים אין האַרצן געווען, איז, הייסט, אז מלאכים דאָרט האָבן געלעבט“. צו אָט דעם אויספיר איז ער געקומען

נאָכ'ן אָפּטן אַרײַנקוקן אין זיך און דעם פּאַרטראַכטן זיך וועגן אײַגענעם מױת; עס איז דאָס באַוואוסטזיניקע פּאַרסכּהכּלען פּון דער נשמה־דערפּאַרונג און, אין דער זעלבער צײַט, דער אַנאַליז פּונעם אײַגענעם נאַנג אין דער רוסישער פּאַעזיע; א פּרואוו צו פּאַרענטפּערן און באַרעכטיקן דעם „כּוּלִּיגאַניזם“, מיט וועלכן ער האָט געשלאָסן יד־אֶהתּ. אײַנעם זעלכן לײד ווערט דער דאָזיקער געדאַנק אױסגעדריקט דורך נאָך א קאָנטראַסטיש כּילד: „א זשאַבע א שוואַרצע מיט אַ ווייסער רויז פּאַרקנסן געוואָלט האָבן אײך אױף דער ערד“.

יעסענינ'ס כּוּלִּיגאַניזם איז געווען אזא ליניע, וואָס ער האָט זיך אָנגעצײכנט; אַן אײַגענע שיטה, וואָס ער האָט זיך באַשאַפּן און אױסגעקליבן; א באַזונדערער מיטל, וואָס ער האָט זײער אָפּט, צו אָפּט געניצט; און, אין לעצטן סך־הכל, א מאַסקע, וואָס ער האָט אַליין אױף זיך אָנגעטאָן און מיט וועלכער ער האָט פּאַרשטעלט זײן אײגן געזיכט, דאָס יונגע פנים פונעם ליריקער־פּאַעט.

מיט דער יעסענינישער כּוּלִּיגאַנעריי זײנען גענאַנגען האַנט אין האַנט די „גראַבע רײד“, וועגן וועלכע ער האָט געשריבן אין א קורצן פּירואַרט צו זײן בוך „לײדער פּון א כּוּלִּיגאַן“ (בערלין, 1928): „נישטאָ קײן אומרײנע ווערטער. פּאַראַן נאָר אומרײנע פּאַרשטעלונגען“.

לױטן בײשפּיל פּון יעסענינ'ס כּוּלִּיגאַניזם האָט מען אין דער יידישער פּאַעזיע פּון יענער צײַט, מיט דער גרינגער האַנט פּון פּרײַ מאַרקיש'ן, „גע־כּאַליאַסטערעוועט“ אין פּוילן, און בײ אונדז אין אמעריקע האָבן משה לײב האַלפּערן און משה נאָדיר זיך באַניצט מיט די „גראַבע רײד“, ווי מיט אַ מיטל צו לעכערן די פּאַרשטאַפּטע אױערן פּון אַמעריקאַנער יידן, וואָס אונטער דעם בראַז און טראַסק פּון די „עלם“ און „סאַבס“ זײנען זײ טױב געוואָרן צו א יידיש וואָרט, בכל שכן צו יידישער פּאַעזיע.

אױף דעם זעלכן אופן האָט יעסענין געלעכערט די אױערן פּון זײנע באַטױבטע פּון דער צײַט — רוסי.

די פּאַזיטיווע ווירקונג פּון יעסענינ'ס פּאַעזיע קאָן מען געפּינען אין די שאַפּונגען נישט נאָר פּון רוסישע, נאָר אױך פּון אַ סך יידישע פּאַעטן פּון רוסיאַנער און אױך אמעריקע און אַנדערע לענדער. ווען אײנער פּון אונדזערע טאַלאַנטפּולסטע פּאַרשטייער פּון „יונג ווילנע“ — חיים גראַדע — זאָגט אין זײנס אַ לײד (פּון בוך „יאַ“), אז: „ווען אײך בין א דאָרפּישער שגזל,

מונטער און שטארק, וואָלט איך זיך אוועקגעלאָזט כאַפֿן די זון אין מיין הימל, איז עס מ'ר שטער יעסעניניזם. און, ווען דער צווייטער פון דער זעלבער גרופע, דער געניאלער פּאָעט אברהם סוצקעווער, זעט (אין זיין ליד „אָוונט“, בוך „לידער“, וואַרשע, 1937), ווי: „א יונג ציט אַרויסעט א מעסער, אזוי ווי א שטראַל פון כאַליאַווע“, איז עס ב'פירושער יעסעניניזם.

יעסעניני'ס רעליגיעזע לידער האָט מען בשעתו אָפּגעפרעגט, ווייל אין יענער צייט האָט מען אין רוסלאַנד געטריבן „נאָט“ פון אלע ווינקלעך, ובתוכם פון דער פּאָעזיע. ווי א בונטאר, האָט יעסענין אויך געקעמפט מיט נאָט, אָבער ניט איין מאל האָט ער זיך אומגעקערט צו אים אין זיינע לידער, און אין איינעם פון זיי האָט ער אזוי טיף-מענטשלעך, ווי אין א ווידוי, אויס-נערופן: „איך שעם זיך, וואָס איך האָב געגלויבט אין נאָט, און ביטער איז מיר, וואָס איך גלויב נישט מער“. אפשר, און געוויס, האָבן אַנדערע אויך אזוי געפילט, נאָר קיינער האָט נישט פאַרמאָגט די קראַפט אויסצודריקן אָט די טיפע סתירותדיקע געפילן און געדאַנקען אין אַזעלכע צוויי קורצע און אמתדיקע שורות, ווי אין די ציטערדיקע פּערזן פונעם פּאָעט, וואָס איז געווען א טיף-רעליגיעזע נאַטור.

יעסענין קומט אַרויס פון דאָרף און פּויערים. ער האָט די דאָרפישע נאַטור אויפסניי באַלעבט אין זיינע לידער און זי פאַרמענטשלעכט. ער האָט אפילו אויף דער זון, לבנה און די שטערן, אויפ'ן גאַנצן קאָסמאָס, אַרויפגע-לייגט א פּויעריש-דאָרפישן שטעמפל. די גאַנצע הימלשע קאַנסטעלאַציע האָט ער איבערגעשטאַלטיקט. ער זעט דעם געלן מולד זיך שפּאַנען, ווי א לאַשעקל, אין זיין שליטן; די לבנה — ווי א געקרייזלט שעפעלע, און דעם הימל זיך אָפּקעלכן מיט אַ רויט-קעלבעלע — די זון. מיט דער פּרישקייט און טשיקאַווער בילדערישקייט, מיט דער נייקייט און אומגעוויינלעכקייט, וואָס ער האָט אַריינגעבראַכט מיט זיינע לידער, האָט ער אוועקגעשטעלט דאָס רוסישע דאָרף אין צענטר פון דער רוסישער פּאָעזיע און ליטעראַטור פון זיין צייט.

ער האָט עס געמאָן אויף זיין שטייגער, ווי דאָס האָט געמאָן אויף אַן אַנדער אופן מיט כמעט הונדערט יאָר צוריק זיין ווייטער פאַרגייער, דער רוסישער פּאָעט און קלאַסיקער אַלעקסעי קאָלצאַוו, וואָס איז פאַראיי-ביקט געוואָרן אין דער רוסישער ליטעראַטור פאַר זיין פּאָלקסטימלעכקייט

און קינסטלערישקייט, פאר זיין מאַלן דאָס לעבן און די אַרימע דאָליע פונעם רוסישן פויער און דאָרף.

יעסענין האָט נישט נאָר געמאַלן דאָס דאָרף, נאָר עס קעגנ געשמעלט דער שטאָט און הויך קינסטלעריש געשילדערט די טראַגיק פון זייער צונויפֿשטויס אין דער מאָדערנער צייט. די רוסישע ליטעראַטור־קריטיק האָט אויפֿגענומען מיט אַ סך לויב זיין וויזיאַנערישע פּאָעמע „רעק־וויעם“, וואו ער האָט אויף אַ ברייטן לייזונט געצייכנט דעם פּאָטעטישן פּאַרמעסט פונעם רויט־גרוועדיקן לאַשעקל מיט'ן באַן, וואָס טראַגט זיך אויף זיינע טשוהונגען לאַפּעס איבער די ברייטע רוסישע סטעפעס.

דער פּאַטאַליזם פון אַט דער פּאָעמע איז געווען דער פּאָעטישער צוגאַנג, די נביאישע העל־זעאונג און די נשמה־רעאַקציע אויפ'ן אַנקום פונעם „אייזערנעם גאַסט“, וועלכן דער פּאָעט האָט געשילדערט אין זיין עלענישן ליד „כ'בין פון דאָרף דער לעצטער פּאָעט“. ווי אַ גרויסער פּאָעט, האָט יעסענין פּאַרקערפּערט אין דער פּאָעמע „רעקוויעם“ נישט נאָר זיינע אייגענע געפילן, נאָר אויך פון אַ סך רוסישע מענטשן, די עדות פון אַ גרויסער עפּאָכע, וואָס האָט זיך צעשטורעמט אויף די ברייטע פּלאַכן פון רוסלאַנד.

די רוסישע ליטעראַטור־קריטיק האָט לויבנדיק די פּאָעמע, באַקעמפט איר פּאַטאַליזם; די פּאָעמע הויבט זיך אָן, ווי די גרויסע טראַגעדיעס, מיט'ן שאַלן פונעם האָרן פון אומקום, און ענדיקט זיך מיט דער יעסענישער „אַלילויא אויפ'ן אייגענעם לאַנד'ס אַפּשטאַרבן“. די דאָזיקע פּאָעמע איז געשאַפֿן געוואָרן אין ברען פון דער רוסישער רעוואָלוציע, און די וויזיע פונעם פּאָעט איז פּאַרטונקלט געוואָרן אין רויך פון אירע גרויסע פייערן.

די רעוואָלוציע האָט אַליין גענומען דיקטירן ווי אזוי דאָס לעבן, און אויך די ליטעראַטור, זאָלן געענדערט ווערן. איז דער פּאָעט, ממילא, געבליבן דער פּאַרלירער, ווי ס'איז געבליבן הינטערשטעליק דאָס דינפּיסיקע לאַשעקל לגבי דעם אייזערנעם באַן, וואָס טראַגט זיך, ווי די רעוואָלוציע, אויף טשוהו־נענע לאַפּעס איבער די ווייטע רוסישע סטעפעס.

אַט דער באַוואוסטזיין פון פּאַרלוי־נקייט, פון פּאַראורטיילטקייט האָט שווער געדריקט אויפ'ן געמיט פונעם פּאָעט און געמאַכט געריכטער און מרה־שחורהדיקער זיינע שטימונגען.

יעסענין האָט אויף א צייט פארלאָזן רוסלאַנד, געווען אין אויסלאַנד, באַזוכט נויאָרק. ער האָט נישט געקאָנט זיין צו-לאַנג אויסער רוסלאַנד, זיין „בלויער רוס“ מיט די ווייסע בעריאָזקעס — „דאָס לאַנד פון די בערעזע-סיצן“. ער איז מוחל די באַדימטקייט, און ס'גייט אים אָפּ שטאַרק זיין „גענגט די אַרימינקע“. ער האָט חשבונות אויסצולייכן, חשבונות מיט זיך אַליין און מיט דער גרויסער צייט. אין זיינע באַטראַכטונגען פון דער צייט און זיין אָרט אין איר, קומט ער צום אויספיר, אַז: „כ'בין ניט קיין נייער מענטש, צו וואָס פאַרהוילן? אין דער פאַרגאַנגענהייט מיט איין פּוס איך שטעק, און, שטרעבנדיק דעריאָגן דעם רעגומענט פון שטאַל, איך גלייטש זיך אויס אין וועג, און מיטן צווייטן פּוס — איך פאַל“.

אין „רעקוויעם“ האָט ער געהאט זיין גרויסן וויכוח מיט דער צייט, און ער האָט געוואוסט, אַז ער האָט דעם וויכוח פארלאָרן. ער האָט געהערט צו די יחידי-סגולה, וואָס האָבן זיך נישט געלאָזט רעגומענטירן, אפילו פון דער צייט. („דאָס נאַנצע האַרץ וועל אָפּגעבן דעם מאַי און דעם אָקטאָבער, און נאָר מיין ליבע לירע אָפּגעבן וועל איך ניט!“) ווי א פּאָעט, ווי יעדער שעפּערישער מענטש, האָט ער נישט געקאָנט אויסמעקן די פאַרגאַנגענהייט, נישט געקאָנט זיך אָפּרייסן פון איר, ווי דאָס האָט געפּאָדערט די צייט, וואָס האָט איבערגעשניטן דעם נאָפּל-שנור פון דער רוסישער געשיכטע.

יעסענין האָט דורכגעלעבט גרויסע גייסטיקע יסורים, וואָס האָבן אים צעטרייסלט און אונטערגעגראָבן א סך זיינע נשמה-יסודות. ער האָט זיך נישט געקאָנט אַרײַנפאַסן אין לעבן, נישט געקאָנט שלום מאַכן מיט אַ סך זאַכן, וואָס זיינען אים נישט געווען צום האַרצן. ער האָט זיך אַראָפּגעלאָזט אויפ'ן דנאָ, גענומען „זיך פאַרגיבן די אויגן מיט וויין“, ווי ער דערציילט אין דער פּאָעמע „די שענקאַרישע מאַסקווע“, — כדי „נישט צו קוקן אין טראַגישן פנים“, צי דאָס איז געווען דאָס פנים פון דער שיכורער מאַסקווע, צי דאָס שטרענגע געזיכט פון דער צייט, פאַר וועלכער ער האָט זיך נישט געוואַלט בויגן. זיין אייגן פנים האָט ער דערזען א צעקרוּמטן און שפיגל.

נישט לאַנג פאַר זיין טראַגישן טויט האָט ער אנגעשריבן די פּאָעמע „שוואַרצער מענטש“. זי איז דער קלימאַס פון יעסענינ'ס פּאָעזיע, וואו ער האָט זיך דערהויבן צו אַ גרויסער הייך פון אויסדרוק און טיפּער מענטש-

לעכקיט פון אָפּנהאַרציקן ווידוי, וואָס האָט אָפּגעקלונגען ווי דער לעצטער אַקאָרד פון זיין לעבן.

ווען מ'האַט געבראַכט יעסעניג'ס טרונע פון לענינגראַד צו פּושקינ'ס מאָנומענט, וואָס אין מאַסקווע אויף פּלאַץ סטראַסטנאַיאַ, האָט מען זי אויפֿ-געהויבן אין דער הויך, צום סאַמע געזיכט פון פּושקינען. און זיבן מאָל האָט מען אַרומגעקרייזט די טרונע מיט'ן טויטן יעסעניגען אַרום דעם בראַנזן-קאַפּ פון פּושקינען.

ה. לייוויק האָט פאַרצייכנט אָט דעם טיף-דירנדיקן מאַמענט אין זיין ליד „אויף יעסעניג'ס טויט“.

„איך האָב געזען דיך אויף נויאַרקער גאַסן
אין רויסע שטיוועלעך און אין צילינדער;
איצט זע איך דיך א צווייטן מאָל: מע טראַגט דיך,
אָן רויסע שטיוועלעך, און אָן צילינדער;
מע הויבט דיך אַרום פּושקינען און מע באַקלאַגט דיך
ווי רוסלאַנדיס איינעם פון די בעסטע קינדער“.

עזרא קאַרמאַן

סערגעי יעסענין וועגן זיך

איך בין געבוירן געווארן דעם 21 סעפטעמבער, 1895, אין דעם דארף קאנסטאנטינאוו, קוויבינער באצירק, ריזאנער קרייז, ריזא-זאנער גובערניע.

צו צוויי יאר בין איך אפגעגעבן געווארן אויף דערציאונג צו א גאנץ פארמעגלעכן זיידן פון דער מומער'ס צד, וואס האט געהאט דריי דערוואקסענע, נישט-אויסגעגעבענע זין, מיט וועלכע ס'האט אפגע-שמראמט כמעט מיין גאנצע קינדהייט. מיינע פעטערס זיינען געווען פארשיימע און הפקרדיקע יונגען. צו פערטהאלבן יאר האבן זיי מיך אוועקגעזעצט אויף א פערד און א זאמל און מיטאמאל א לאז געטאן אין גאלאפ. איך געדענק, אז כ'בין געווארן צעמישט, נאר האב זיך געהאלטן זייער שמארק פאר דער גריווע. דערנאך האט מען מיך גע-לערנט שווימען. איין פעטער (דער פעטער סאשא) פלעגט מיך נעמען אין א שיפל, אפפארן פון ברעג, אראפנעמען פון מיר דאס אונטערוועש און, ווי א הינטל, ווארפן אין וואסער. איך פלעג אומגעשיקט און דער-שראקן פליעסקען מיט די הענט און, ביז איך פלעג זיך נישט פארכלי-נען, האט ער אלץ געשריגן: „עך, סמערווע, נו, צו וואס טויגסטו?“ „סמערווע“ איז ביי אים געווען א צערמלדיק ווארט. שפעטער, צו אכט יאר, האב איך פאר'ן אנדערן פעטער אפט פארביטן א יעגער-הונט, געשוואומען איבער אזערעס נאך ארונטערגעשאסענע ענטלעך. איך האב זייער גוט געקלעמערט אויף ביימער. צווישן יינגלעך בין איך שמענדיק געווען דער רעדלפירער און גרויסער שלעגער און תמיד ארומגעגאנגען א צעדראפעטער. פאר די שמיפערייען האט מיך גע-זידלט נאר די באבע, און דער זיידע פלעגט צומאל אליין מיך אנרייצן אויף פויסטן-געשלעג און אפט זאגן צו דער באבע'ן: „דו, נאר, ריר

אים ביי מיר ניט אן, ער וועט אזוי זיין שטארקער!" די באכע האט מיך זייער ליב געהאט, און צו איר צערטלעכקייט איז נישט געווען קיין גרענעץ. יעדן שבת פלעגט מען מיך וואשן, שערן די נעגל און שמירן דעם קאפ מיט צעשמעלצטן פומער, ווייל קיין קעמל האט נישט גענומען די קודלאטע האר. נאר אויך די פומער האט ווייניק-וואס געהאלפן. איך האב שטענדיק געשריגן מיט באנומענע קולות, און אפילו איצט האב איך עפעס אן אומאנגענעמען געפיל צו שבת.

אזוי איז אדורך מיין קינדהייט. ווען איך בין אונטערגעוואקסן, האט מען געוואלט מאכן פון מיר א דארף-לערער און דערפאר אפ-געגעבן אין א קלויסטער-שול פאר לערער. נאכ'ן ענדיקן די שול האב איך געזאלט אנקומען אין מאסקווער לערער-אינסטיטוט. צום גליק איז דאס ניט געשען.

לידער האב איך אנגעהויבן שרייבן פרי, צו ניין יאר, נאר די בא-וואוסטזיניקע שאפונג טראג איך אפ צום 16—17 יארן. אייניקע לידער פון אט די יארן געפינען זיך אין דער זאמלונג „רעדוניצא“ (דער רעגנבויגן).

צו אכצן יאר, נאך דעם ווי איך האב צעשיקט מיינע לידער אין זשורנאלן, האב איך זיך געוואונדערט פארוואס מ'דרוקט זיי ניט, און בין אוועקגעפארן קיין פעטערבורג. דארט האט מען מיך אויפגענומען זייער פריינדלעך. דער ערשטער, וועמען איך האב דערזען, איז געווען בלאק, דער צווייטער — גארעדעצקי. ווען איך פלעג קוקן אויף בלאק'ן, האט פון מיר געטריפט דער שווייס, ווייל כ'האב צום ערשטן מאל געזען א לעבעדיקן פאעט. גארעדעצקי האט מיך צונויפגעפירט מיט קלויזאוין, וועגן וועמען איך האב פריער קיין ווארט נישט גע-הערט. מיט קלויזאוין איז ביי אונדז, ביי דעם גאנצן אינעווייניקסטן סיכסוך, געשלאסן געווארן א פריינדשאפט.

אין די זעלבע יארן בין איך אריינגעטראסן אין שאניאווסקיים אוניווערסיטעט, וואו איך בין אפגעווען אינגאנצן אנדערטהאלבן יאר, און ווידער אוועקגעפארן אין דארף.

פון פאָעטן-מיטצייטלער זיינען מיר מער פון אַלע געפֿעלן בלאַק,
ביעלי און קליוואָוו. ביעלי האָט מיר א סך געגעבן אין זין פון פֿאַרם,
און בלאַק און קליוואָוו האָבן מיך אויסגעלערנט לירישקייט.

אין יאָר 1919 האָב איך מיט א ריי חברים פֿאַרעפֿנטלעכט דעם
מאניפעסט פון אימאָזשיניזם. דער אימאָזשיניזם איז געווען א פֿאַר-
מעלע שול, וואָס מיר האָבן געוואָלט באַפֿעסטיקן. נאָר אַט די שול האָט
אונטער זיך נישט געהאַט קיין באַדן און איז אַפֿגעשטאַרבן פון זיך
אליין, איבערלאָזנדיק דעם אמת צום נאַטירלעכן בילד.

פון א סך מיינע רעליגיעזע לידער און פֿאַעמעס וואָלט איך מיט
פֿאַרגעניגן זיך אַפֿגעוואָגט, נאָר זיי האָבן א גרויסן באַמייט ווי דער
ווען פֿונעם פֿאַעט ביז דער רעוואָלוציע.

פון אַכט יאָר אָן האָט די באַכע מיך אַרומגעשלעפֿט איבער פֿאַר-
שיידענע מאַנאַסמירן. אַדאַנק איר זיינען ביי אונדז שטענדיק איינ-
געשטאַנען פֿאַרשיידענע גייערס און גייערינס. מ'האַט געוונגען
אַלערליי רעליגיעזע לידער. דער זיידע, פֿאַרקערט. איז געווען נישט
קיין נאָר אויסצוטרינקן. פון זיין צד זיינען שטענדיק פֿאַרגעקומען
חתונות אָן חופּה-וקדושינ'ס.

שפּעטער, ווען איך בין אַוועק פון דאַרף, איז מיר לאַנג אויסגע-
קומען זיך פֿונאַנדערצעקלייבן אין מיין צושטאַנד.

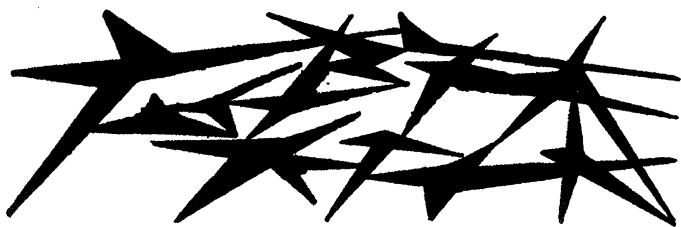
אין די יאָרן פון דער רעוואָלוציע בין איך אינגאַנצן געווען אויף
דער זייט פון אַקטאַבער, נאָר האָב אַלץ אויפֿגענומען אויף מיין איי-
גענעס שטייגער, מיט א פֿויערישן אַפֿנויג.

אין זין פון פֿאַרמעלער אַנטוויקלונג ציט מיך איצטער אַלץ מער
צו פֿושקיגען.

וואָס קער זיך אָן די איבעריקע אויסאַביאָגראַפֿישע ידיעות —
זיינען זיי אין מיינע לידער.

פֿערגעי יעפֿענין

קאָסאַבער, 1925

כִּיבְעֵר

אויסגעוועבט אויף אַזערע פּורפּל-שיין פּון גי,
 אויערהאַן אין סאַסנע-וואַלד וויינט מיט קלאַנגען דין.

ערגעץ וויינט אַן אַרעאַל טיף פּאַרשטעקט אין הויל.
 מיר נאָר וויינט זיך נישט — אין האַרץ ליכטיק איז און וואויל.

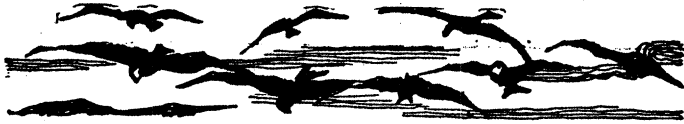
כ'ווייכ, פּאַרנאַכטיצן וועסט אַרויס צו דעם וועגן-בוים,
 וועלן זיך אין סטערטעם-פּריש זעצן ביי אַ סטויג.

כ'וועל ביז שיכרות קומן דרך, קנייטשן, ווי דעם צווייט,
 אַ באַרוישטן פּון דער פּרייד קומט באַרעדן ניט.

פּון מיין צערטלען וואַרפן וועסט שליייערזייד אַליין,
 כ'טראַג אין קוסט אַ שיכורע דרך ביז זוך-אויפגוין.

און זאַל וויינען אויערהאַן מיט די קלאַנגען דין,
 ס'איז דאָ בענקשאַכט פּריילעכע אינעם פּורפּל-גין.

1910

מאמעשי אין וואלד גענאן איז אין נאכט פון טבילה,
בארוועסע, מיט קלייד פארשארצט איבער טוי דעם קילן.

צויבערגראָז געשמאָכן האָט אירע פיס אין גייען,
האָט געווינט די ליבע אין בוזיקעס פון ווייען.

און די לעבער ניט דערשפירט, קראמפעדיק געוואָרן,
שפייטערין אן אַכץ געטאָן, און האָט דאָ געבאָרן.

כ'בין געבאָרן מיט אַ ליד אין אַ גראַזדעק גרינער,
אינגעוועכט אין רעגנבויען פון די פריילינג־נייען.

אויסגעוואקסן, אייניקל פון דער נאכט פון טבילה,
פינצערניש פאַרכישומטע זאַגט־צו גליק מיר שטילן.

נאָר ס'איז גליק אַ פאַרטיקער דעם געוויסן פרעמד דאָך,
קלייב איך אויס זיך איינס־און־צוויי אויגן און די ברעמען.

ווי אַ ווייסניק שנייעלע, שמעלק איך אין לאזור,
און צום גורל, וואָס צעשיידט, קער איך אויס די שפורן.

1912

שוואַרצע, מיט שווייס דורכגעשמעקט, מוטער-ערה,
ווי זאל ניט ליבן דיך, צערטלען באגערט.

גיי איך צו דאמבע אויף אַזערע-בלוי,
טוילעט צום האַרצן זיך נאכטיקע וואויל.

ביידלעך פון רעדנעס-גרוי שטייען ארום,
טויבלעך טשערעטן עס ליולען דעם זומפ.

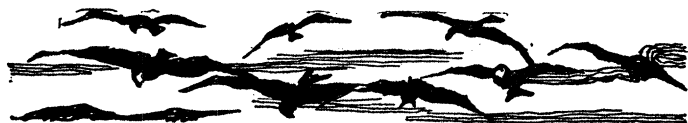
פאנען פאַרבלוטטיקט האַט שייטערמלאַפֿירויט,
לבנה'ס ווייסלעך און ריטלעך ביים פלווט.

שניטערס, אויף שפיצפינגער, אין גיך-פלעקנשפיל,
הערן א סאגע פון זקן אין שטיל.

ערגעץ אין ווייט, אויפ'ן טייב'ס קווערן שניט,
זינגען די פישערס א דרעמלדיק ליד.

זומפיקע נאָקעמקייט לויכט זיך, ווי בלוי . . .
אומעטיק ליד, דו, — דו, רוסישער פּוין.

1914

ס'טריקנט ליום נאכ'ן געוויטער,
אויף די בערגלעך — פוילער שפליטער.

ס'טאנצט דער ווינט איבער'ן פליין —
רויטער, מילדער, אייזליקליין.

ס'שמעקט מיט ווערבע און מיט סמאלע,
הימל בלוי אָט זיפצט, אָט הלומט.

ביים וואַלד־שטענדער, גרוי־באצירט,
שפערל ליענט דעם פסאלטיר.

פאראיאָריק בלאָט אין ראָוון,
ווי א קופע־מעש, באַגראָבן.

אין א קאפּטן, זון־גענייט,
עמעץ רייט אויף אייזל רויט.

סאָסנעס, יאָרלעס זיך בויגן איינ'עט,
שרייען אויס צו אים: „הושע־נא!“

1914

זומפן טיף און בלאַטעם,
הימל'ס בלויע שאל.
מיט באגילד פון גאָדלען
קלינגלט אויס דער וואַלד.

ס'רימפלט דער בלויע־וואַלד
אינעם וואַלד־געקרוין.
טונקלי־אָדלעם טרוימט זיך
שניטערשער געברוין.

מיט אַ סקריופּ זיך שלעפּן
פורן איבער וועג,
פריש, קוים־טרוקן ליפע
פון די רעדער שמעקט.

ס'האַרנן די ראַקיטעס
ווינטישן געפויף . . .
לאַנד, דו מיין, פאַרגעסן,
אייגן לאַנד, דו מיין!

1914

איז גענאנגען גאָט מיט ליבע מענטשן פּרוואוון,
ווי א בעטלער האָט ער זיך אין וועג געזאמלט.
אַלטער זיידע אויף אַ פּניאָק אין וואַלד דעם טיפּן
קיבעלע מיט יאָסלעס, דאַרינקס, האָט געזשאמעט.

האָט דערזען דעם בעטלער אויפ'ן וועג דער אַלמער,
אַנגעשפּאַרט אויף שטעקן אייזערנעם מיט אנקער,
און אַ טראַכט געטאָן האָט: — זע נאָר, אַמ'אָ פּאַלם ער,
שוואַך, ווייזט אויס, פּון הונגער וואַקלט זיך דער קראַנקער.

האָט געגענט זיך גאָט דאָן, טרויער, פּיין פאַרבויגן:
קענטיק, זייערע הערצער ניט דערזעקן קאַרגע . . .
און געזאָגט האָט זיידע, און די האַנט געצויגן:
— נא, גיב אויך אַ קיי . . . א ביסל וועסט זיך שטאַרקן.

1914

כ'בון ווידער דאָ, אין אייגן היים,
מיין לאַנד, פארקלערטע און מיין צארטע.
אהינטער באַרג דער דעמער שוימט
און מיט דער האַנט שנייווייסער מאַכט ער.

די גראַע האַר פון סובמע טעג,
צעשוּבערטע, פאַרביי זיי שווימען.
און אַוונטיקער אומעט רעגט
אָן מאַט מיך — ניט איבעראַקומען.

אריבער קלויסטערקעפ געוועלכט
האַט דעמער-שאַטן טיף גענידערט.
אָ, פריינד פון שפּיל און שטיפן העל,
איך וועל שוין אייך ניט זעען ווידער.

אין שיכחה יאָרן ווייט אַוועק,
נאָך זיי זיינט איר אונד וואו פארפאלן.
און נאָר ביי פלינגלמיל, אויף ברעג,
ווי פריער, וואסער רוישט אין פאלן.

און, אָפּט, ביינאַכט, ווען נעמל ווערט,
און גראָז זיך ברעכט מיט קלאַנגען טויטע,
איך בעט צו רויבעריקער ערד
פאַר ווייטע און ווייט־אַפּגעשיידטע.

1915

דאָרט הינטער פינצטער וואָלדגעוועבן,
אין בלוואיקייט ניט-אנגערירט,
געגרייזט שעפעלע — דער מולד —
ארום אין בלויען גראַז שפּאַצירט.

אין אָזערע, פאַרשטילט, עס שמויטן
די הערנער זיינע זיך אן בוים, —
און ס'דאַכט זיך פונעם שמעג דעם ווייטן —
דאָס וואַסער וויגט דעם ברענג-זוים.

און ס'דעמפט אויס אונטער גרינעם פאַרהאַנג
דער סטעפ ווילדפערלדיקן רויך,
און איבער בערג אהינטער טאלן
א פייערפלאַם וועבט אין דער הויך.

א, לאנד פון ווילדן גראַז פון וועלדער,
צום האַרצן נאַנט דיין גלייבקיט ווערט,
נאָר אין דיין טיף איז אויך פארבאָרנן
דער אומעט פון געזאלצן ערד.

און דו, ווי איך, אין טיפן טרויער,
פארגעסן ווער דיין פריינד און פיינד,
בענקסט צו די וואַלקנדלעך, ווי טויבן,
און צו דעם הימל'ס ראָזער שוין.

נאָר פינצטערניש פון בלויער ברייטקייט
ווייזט שרעקעוודיק אויך אָן צו דיר
דעם הויקער פון די בערג אוראלער
און קייטן פון דיין לאַנד־סיביר.

1915

נאכט און פעלד, און דער האָן קרייט שוין אויס . . .
צנאות קוקט פון גאלד-וואַלקן צווישן.

אין בלוידטאל פון די אַשינעס דין
עפל קייקלט דער בייסיקער ווינט.

אַט איז זי, די ניטטריילעכע הארט
מיט דער פיינלשער בענקשאפט פון הארבסט!

ווי א גלאַק א פאַרשטוממען אויף דר'ערד
פאַטער'ס הויז האָט זיך איבערבעקערט.

דאָ איז אלץ איצט, ווי פונעם אמאָל,
זעלבע סטארעס, דער טייך און דער טאָל.

ווערבעם נאָר אויפ'ן בערגל אין רוים
טרייסלען מיט'ן צעקרשלאַמן קלייד.

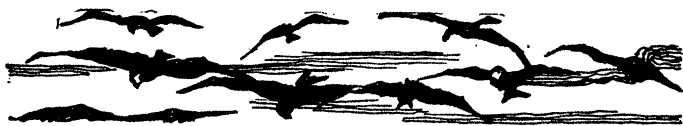
טויט, פאַרזונקען אין פינצטער איז ווער,
וועט אויף באַרג שוין ניט זינגען דאָרט מער.

היימיש פייער א פרידלעכער טראַכט
פון די פלייצעס פאַרפאלן אין נאַכט.

אין איקאָנעשן ווינקל אין שטיל
רייז דער מולד פאַרקנעט אויפ'ן דיל.

הינטער אויוון שטערט שרעקיקע מויז
מיט'ן אַנדענק די רז נאָר פון הויז.

1915

דאַרטן, אינעם לאַנד פון קראָפּעווע דער געלער
און דעם האַרטן פּלויט,
יתומדיק זיך טוליען צו די ווערבּעם העלע
דאַרף־שטיבער פּאַרגרויט.

דאַרט, אין פעלדער, הינטער בלויזוואלד'ס דיקע שטאַמען,
גרוי־אַזערעם אָן ברעג,
ביו סיבירער בערג א וועג צווישן די זאַמדן
האַט זיך אויסגעשטרעקט.

רום האַט זיך פאַרלוירן צווישן משור און מאַרדווע,
גאַרניט שרעקט זי ניט.
און אין קייטן מענטשן איבער יענעם וועג דאַרט
גייען איינגעשמידט.

אלע זיינען זיי גנבים אָרער מערדער,
ווי גורל האָט באשערט.
ליב געקראָגן האָב איך זייערע בליקן שווערע,
באַקן אויסגעצערט.

ביז א סך פון פרייד איז אין די מערדער שטומע,
זייער האַרץ איז פראַסט.
נאָר אויף פנים שוואַרצן זיך די מיילער קרומען,
בלויז פון פארדראָם.

און איך צערטל איין געדאנק אין זיך, פארהוילן —
ס'איז מיין האַרץ אָן זינד.
אַבער איך וועל אויב'עט וועמען עס איז קוילען
אונטער פייף פון ווינט.

און מיך אויב'עט מיט די ווינטישע שטאפעטן,
צי אויף זאָמד אַרוב,
מיט אַ שטריק אויף נאָקן פירן דאָרטן וועט מען
אומעט ליבן שטוב.

און מיט שמייכל, ווען די ברוסט איך וועל צעשטרעקן,
גלאַט אזוי אַ שטרעק —
וועט דער הארבסט'יק וועטער מיט'ן צונג פארלעקן
מיין פארגאנגען וועג.

1915

דער טאבון

א

מאכונען פערד אויף גרינע בערגלעך אין געיעג
מיט געזעכער דאָס גאלדוועג גלאָזן אָפּ פון טעג.

אין עלויענדיקן גאלף פון הויבן באַרג־קאָפּ
דאָס פערד פון גריוועס ווינגדיקע פאלט אראָפּ.

די פערדיקעס איטערן אויף וואסער'ס שטילן שוים,
און ס'פאנגט דער מולד זיי מיט זילבעריקער צוים.

אויף אייגן שאַטן בראַפּענדיק אין א דערשרעק,
מיט גריוועס גרייטן זיי פאר גייעס טאָג א דעק.

ב

אין אויער פונעם פערד עם קלינגט דער טאָג פון פּרילינג
צו ערשטע פליגן מיט גוטפריינדשאפטלעכן ווילן.

נאָר אַוונט־צו די פערד שוין אויף די לאַנקעס הויערן
און בריקען מיט די פיס, און פאַמישן מיט די אויערן.

אלץ שנידיקער דער צוגעקלעפטער קלאנג צו קלאָען,
אַט הענגט ער אויף אַ בוים, אַט זינקט אין לופט דער בלאָער.

און גיט אַ כוואַליע צו דעם שמערן זיך אַ וויג נאָר,
אויף וואַסערפלאַך, ווי אַש, צעפינטלען זיך די פליגן.

ג

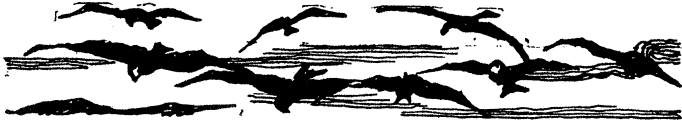
די זון איז אויסגעלאָשן. אויף דער לאַנקע — שמיל.
דער פאַסטערך אויפ'ן פייפיאל אַ לידל שפילט.

מיט שמערנס אַנגעשטעלט, הערט צו זיך דער טאבן
וואָס זינגט זיי דער צעשויערטער, מן פעלד דער זון.

און עכאָ פריילעכע, מן זייער ליפ אַראָפּ,
געדאַנקען זייערע צו לאַנקעס ווייט טראַגט אַפּ.

אין ליבע צו דיין טאָג און פינצטערניש מן נאָכט,
האַב איך פאַר דיר, אַ היימלאַנד, אַט דאָס ליד פאַרמאכט.

1915

זילבערקלינגעוודיקער גלעקל,
זינגסט? צי נאָר מיין האַרץ זיך חלומט?
שיין פון ראָזאווער איקאָנע
אויף די וועט מייע גאַלדן.

זאָל ניט זיין איך יענער יינגל
אינעם טויבן־פליעסק פון פליגל,
ס'איז מיין חלום צארט און פריידיק
פונעם וועלדל דעם ניט־היגן.

איך באַדארף ניט קרעכץ פון קבר —
וואָרט און פוד באַזונדער וואַכן.
לערן אויס, אז מען זאָל קאַנען
קיינמאָל גאָר ניט צו דערוואַכן.

1915

דארט אונטער רויט-אלם — א גאנעק און הויף,
לכנה אויף דאך, ווי א גאלד-בארג געהויפט.

געשטאלט אנגעקאפטע אויף פענגסטער בלוי,
עס שפאנט איבער וואלקן א זקן גרוי.

מיט זשמעניע פארברוינטער פאר שמיל ביימער-ריו
אעווארטט ער די שטערן — דעם ווינטער-פארזוי.

עס וואקסט אויס די תבואה, און קערנער פון הארץ
מיט קלינג-קלאנג פון הימל פאלן אויף הארטם.

ב'געדענק יענע אייט, וואס ווי קלאנג אינעם רוים,
מיט שנאבל געקלאפט האט אין קנפ פונעם בוים.

ב'בין גראז דאן געווען, נאר מוח פארקנאכט
געגלויבט האט אין פעלד שוין און וואסער-געקאך.

צופוסנס ניי יאדלע, פון וואַלקן פארצוימט,
מיר האָבן זיך טייטן פון באַלד-טאַל געטרוימט.

געהערט האָט מיין גייסט פון אַ באַרגיקן לאַנד,
וואו ס'איז אַ געבורט אין סאַרויט וואָרט סאַראַן.

1915

ניט געוואנדלט, ניט געקנייטשט אין רוימע קוסמעס
ווילדע גראָז, און ניט געזוכט די שפור אין טאָל.
מיט'ן גארב פון דיינע האָר די האַבעריקע
אַפגעחלומט האָסט זיך מיר אויף אלע מאָל.

אויף דער הויט מיט זאפט פון יאגעדע דער רוימער
ביסט א צארמע און א פראַכטיקע, געווען
צו דער ראַזיקייט געגליבן פון דער שקיעה
און, ווי שניי, א ליכטיקישטראַליקע געבלענדט.

דיינע אויגן-קערנער אַפגעוועלקט, צעשאַטן,
דינער נאַמען, ווי א קלאַנג — זיך אויסגעוועפט.
האַניקיריח פון אומשולדיק הענט געבליבן
איז נאָר אין די פאלדן פון דער שאל'ס געוועב.

אין דער שעה דער שטילער, ווען אויף דאך דער גיבען,
ווי א קעצל, וואָשט דאָס מויל מיט לאַפּקע זיך,
א גערייד אַ צאַרמאַן פּון די וואַסער-גייסטער,
וואָס מיט ווינטן זינגען, וועגן דיר הער איך.

זאָל דער בלויער אַוונט מיר צומאַל פּאַרטרויען,
אַז אַ טרוים און ליד ביסט דו געווען פאַר מיר,
דאָך, ווער אויסגעטראַכט האָט וואַקס דיין שלאַנקען, פּלייצעם,
האַט מיט מויל דעם סוד דעם ליכטיקן באַרירט.

ניט געוואַנדלט, ניט געקנייטשט אין רויטע קובסטעם
ווילדע גראַז, און ניט געזוכט די שפור אין טאַל.
מיט'ן גארב פון דיינע האַר די האַבעריקע
אַפּגעחלומט האָסט זיך מיר אויף אַלע מאַל.

1915

געבלין

א

אין דורכזיכטיקער קעלט צעבלויט זיך האָבן טאָלן,
פון די געשמידטע קלאַען איז דייטלעך דער געקלאַפּ.
דאָס אָפּגעוועלקטע גראַז אין אויסגעשפּרייטע פּאַלעס
דעם מעש פון אָפּגעווינטליקטע ראַקייטעס קלייבט.

עס פּוויזעט, ווי א דוהע דין, ארויף פון פּוסטע גריבער
דער פּוויכטער נעפל, און אין מאַך געקרויזטן הענגט.
און ס'בויעט דער אָונט זיך איבער'ן טייכל איבער,
און פינגער פון די בלויע פּיס אין וואסער שווענגט.

ב

מיט האַרבסטיק קעלט צעבלומט די האַפענונגען זיינען,
אַ שטילער, ווי דער גורל, מייזן פּערד פּאַמעלעך שפּאַנט.
און זיין קוים-נאַסע ליפּ, א ברוינע, ווי קאַשטאַנען,
רירט אָן און כאַפּט פון פּאַכעדיקן קלייד דעם ראַנד.

געהיימע שפורן ציען מיך צו וועגן ווייטע,
ניט צו קיין שלאכט, און ניט צו רואיקייט, —
דער טאָג וועט לעשן זיך מיט שווינד פון גאַלדן פּיאַטע,
און ס'וועט זיך איינלייגן די מי אין קאַרב פון צייט.

ג

מיט ראָסט צעקרזשילטן עס דויטלעך זיך אויף וועגן
די פליכעוואַסטע בערג און פלאַך פון זאמדיק שוים.
און ס'פאַנגט דער דעמער אין דער גאלקישער אויפגענונג
און בויגט די לבנה אין אַ פאַסטער־האַרן אויס.

די דערפער וויגט אַ רויך אַ מילכיקער, ווי ווינט,
נאָר ס'איז נישטאָ קיין ווינט, פאַראַן נאָר גרינגער קלאנג.
און ס'דרעמלט רום אין איר'ן אומעט אויפגעמונטערט,
אין באַרגאַרעם דעם געלן מיט די הענט פאַרצוואַנגט.

ד

עס רופט דער נאכטלעגער, ניט ווייט איז עו אַ הויז שוין,
עס שמעקן גערטענער מיט צוגעפּוילטן קראַפּ.
אויף גרויע בייטן פון די היפטלעך קרויט צעפלוישטע
לבנה־האַרן אויל אין טראַפּנס טריסט אַראָפּ.

איך איז עו ווארנים זיך, איך עטעם ווייזן ברויט שוין
און מיט אַ נראַמטש איך בייט די אונערקעט אין טרוים.
און אונטער גלייכער גלאַטקייט דער הימל אויפגערוישטער
אַ וואַלקן פירט ארויס פון פערדשטאַל פאַר דער צוים.

ה

א, נאכטלענער, מיר איז באקאנט שוין פון לאנגאנען
דיין וועגן-גינציקייט צום בלוט, וואָס איז צעוויגט.
די באלעבאָסטע שלאָפּט, און ליבע פאראלמנהט
האַט פרישיצעשפרייטע שטרוי מיט לענדן צוגעדריקט.

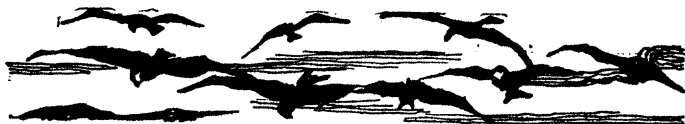
ס'שאַרעט שוין אויף טאַג, עס האָט די פאַרב פון פרויסן
איקאַנע-שראנק אין ווינקל ארומגעווימט מיט דרויב.
נאָר דריבנער רעגן מיט זיין פרייגעבעט דאָ רייסט זיך
און אָן אַן אויפהער קלאַפּט ער אויף דער מוטנער שויב.

ו

און ווידער גייט פאר מיר דאָס פעלד אויף אין געבליוען,
עס וויגן קאליוזשעס געזיכט פון רויטער זון.
אין האַרצן אנדער פרייד און אנדערשדיקע ווייען,
און ס'קלעפט זיך צו א שפראַך א גייע צו דער צונג.

דאָס בלוי אין בליקן קילט, ווי וואַסערן געדרייטע,
פארווארפנדיק די צוים מיין פערד פאַמעלעך שפאַנט.
און הויפנס לעצטע בלעטער פון פאַלעס אויסגעשפרייטע
דער ווינט צעוואַרפט נאָך זיך מיט זיין פארברוינטער האַנט.

1915

דאָס ליד פון א צויג

אינדערמרי אינעם שויער פון קאָרו,
וואו עס גילדן זיך רעדנעס אין עק,
האָט די צויג דאָרטן זיבן געבאָרו,
זיבן קליינינקע, רויטינקע שנעק.

ביז פאַרנאַכט אויף זיי צאָרטקייט גענאָסן,
אַלע זיי צוגעקעמט מיט דער צונג,
און געשטראַמט ווייסער שניי האָט צעפלאָסן
אונטער בויך איר'ן, וואַרימען, יונג.

און אין אַוונט, ווען הינער זיך נורען
און באַזעצן דעם הינער-שלאַק,
באַלעבאָס איז געקומען א כמורער,
און פאַרפאַקט אַלע זיבן אין זאַק.

איבער ראָוון אין ווינטער-געוויטער
איז געלאָפֿן זי קוים מיט אים גלייך.
און עס האָט אזוי לאַנג, לאַנג געציטערט
ניטפארפרוירענע גלאַטקייט פֿון טייך.

און, ווען קוים האָט זיך שלעפֿן באַוויזן
זי צוריק, און געלעקט אייגן שווייס,
האָט דער מולד זיך איר אויסגעוויזן
ווי אַ שנעקעלע איר'ס איבער הויז.

צו דעם בלוי האָט געקוקט זי, געבולק,
אין געביל איז פארגאנגען זיך שטאַרק,
נאָר דער מולד זיך גליטשט ניט-קיינפולער
און פארשווינדט אינעם פעלד הינטער באַרג.

און באַטויבט, ווי מען ווערט פֿון נדבה,
ווען מע וואַרפט אין אַ שפּאַם איר אַ שטיין,
האַבן הינטישע אויגן אין ראָוון
זיך פארקייקלט מיט שמערן אין שניי.

1915

דאַרמ, וואו ס'דרעמלען אייביק סודות,
זיינען פעלדער ניט פון הי.
ווי א גאַסם, אַ גאַסם באשיידן,
ערד, אויף דיינע בערג איך צי.

וועלדער, טייכן — ברייט און מונטער,
שטאַרק דער שוואונג פון פליגל-שלייף.
נאַר די יאָרן, די יאָרהונדערט
האַט פאַרנעפלט שטערן-לויף.

ניט פון דיר געקושט דער גאַסם איו,
ניט מיט דיר — מיין גורל-בונד.
נייער וועג פאַר מיר געפאַסט איז
פון דער שקיעה צו דער זון.

ס'איז באשערט מיר פון לאנגאַנען
אַפפליען אין פינגסטערניש.
אין געזענד-שעה וועל גאַרניט
איבערלאָזן קיינעם-נישט.

נאך פאר וועלט, וואו ס'שלאסן ווינטן,
אין דער רוי, פון שמערנס היים,
אויבן אפענע וועל צינדן
אין צוויי לבנתם איבער תחום.

1916

דיין שטים פארהוילן, ווי רויך אין הויז,
צו דיר איך בעט פון שטיל הארץ ארויס.

מיט האַבער־פנים איך שפייז דעם מוט,
געהילף פון לעבן, פריינד שטילער, גוט.

מיט ארץ פון זון איז דאָס ליכט פארוויט,
פאר אייביק אמת — קיין נאָמען גרויט.

עס ציילט די צייט אויס פון טרוים דאָס זאָמר,
נאָר גייע קערנער האַסט דו געזאַמלט.

אויף פאשעם ווייטע עס וואַקסט דאָס וואָרט,
געדאַנק מיט ווילדגראַז האַט זיך געפאַרט.

אויף שטאַרקן בויג פון די הענט אין לופט,
דער בויער־קלאַנג שטעלט די קלויסטערס אָף.

דיין גלום צעטרעטן דאָס האַרץ דערפרייט,
זען איינן שפור אויפ'ן ערשטן שניי.
נאָר שענער — מילדקייט און גלום געשטילט
פון אויג פארמאָנטן פאר פלינגל-שפיל.

1916

פון רויטן אונט האט דער וועג פארקלערט זיך,
פארנעפלטער פון טיף דער פאקן-קוסט בוי זייט.
מיט קינבאק פון דער שוועל די אלטע באטע
דאס שמעקעוודיקע ווייכקייט פון דער שטיל צעקייט.

די אסיענדיקע קעלט, א צארטע, ליבע,
מיט פינצטער גנבעט זיך צום האבעריקן הויף.
דורך בלויטער שויב א יונג מיט געלער פאמלע
די אויגן שטראלט אויף שפיל פון גאלקע אין געלויף.

א גרינער אש זיך ציט פון ראָזן אויוון
און קוימען נעמט ארום, און גלאַנצט איבער'ן דאָך.
ס'איז ווער נישט, און ווינט דיין-ליפיקער
פון וועמען פליסטערט, וואָס פאַרפאלן איז אין נאַכט.

ס'וועט ווער אין וועלדער שוין מיט פיס ניט טרעטן
אויף בלאט צעקרישלטן און אויפ'ן גאלד פון גראָז.
א לאנגער קרעכץ, מיט מאַגער קלאנג זיך טוקנדיק,
דעם שנאָבל קושט פון שוואַרצער סאַווע אַנגעבלאָזט.

געדיכטער דער טומאן, אין שטאל איז רו און דרעמל,
דער ווייטער וועג צעצייכנט דעם גליטשיק־מיינטן ראוו . . .
און ס'אָכצעט אונטער צארט די גערשטנדיקע שטרוי,
פון ליפ פון שאַקלענדיקע קי הענגנדיק אראָפּ.

1916

נ'קוק אין פעלד, איך קוק אין הימל —
פעלד און הימל — פאר אדיו.
ס'טרינקט אין סטויגן-ברויט זיך ווידער
לאנד מיין ניטפאר אקערטעם.

אין די וועלדער ניט געפאשעט
סטאדעס נעמען זיך ניט אויס,
און עס שטראכט פון בערג די גרינע
שטראם דער גאלדענער ארויס.

א, איך גלויב — פאר פיינען, קענטיק,
איבער וויסטן פויער'ס קאפ
עמען מילדע הענט מיט מילעך
גיסט אראפ.

1916

א, רום, צענעם די פליגלען,
אן אנדער קראפט באלעב!
מיט נעמען מיט נאָר אנדערע
שטייט איר אן אנדער סטעם.

איבער'ן טאָל דעם בלויען,
צווישן קי און שאַת,
גייט אין אַ גאַלדענער רעדנע
דיין אלעקסטי קאַלצאָו.

אין הענט — טרויט אַ לאַבן,
די ליפן — וויינעלזאפט.
און הימל אויסגעשטערנט
האַט פאַסטעך-האַרן שאַרף.

נאָך אים, פון שניי און ווינטן,
פון מויער פון מאַנאסטער,
גייט, אַנגעמאָן אין שיינען,
זיין ברודער מיטלסטער.

פון וויטענרע ביו שואי
האַט אויסגעשפּאַנט ער פריי,
געוויילט דעם נאָמען — קלוינעו
האַט שטילער מיקאַלאַי.

מאַנאך א קלונער, מילדער,
ער שמו'ט אין פּאַלקים גערייר,
און פון זיין קאַפּ אַן קודלעם
אַראָפּ שטיל פּאַטנא גייט.

און, הינטער בערגלעך-סמאָלע,
מיט שטעג, געהיים, איך שפּאַן
א קומשער-אווער, פריילעך,
אַזא רויבערישער מאַן.

משופּע, לאַנג דער וועג איי,
אַן צאָל די בערג אין ווייט.
אפילו מיט גאַט'ס סודות
געהיים איך פיר א שטרייט.

כ'רייס אַפּ מיט שמיין די לבנה,
און אינעם ציטער-זוים
וואַרף, הענגנדיק אין הימל,
א מעסער אינעם רוים.

נאך מיר אין ריי, פארבארגן
א רינג פון אנדערע גייט,
און ווייט איבער די דערפער
א מוטיק ליד זיך שפרייט.

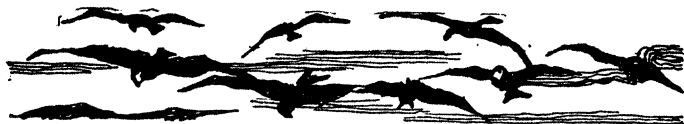
פון גראָז מיר בינדן ביכער,
און טרויסלען ווערטער-זול,
און אונדזער גלייכן, משאפנין,
זינגט, ווי דער שניי און טאָל.

פארשווינד, זינק איין, דו, שבט
פון עיפושדיקן טרוים!
אויף קארק פון שטיין מיר טראָגן
דעם שטערן-רויש אין רוים.

גענוג צו פוילן, נאָגן,
באפליגלט לויבן מויסט —
ס'האַט אויפגעוואכטע רוסלאַנד
דאָס דזשעגעכין אָפגעווישט.

צענומען האָט די פליגלען
איר שטומע קראַפט, באלעבט!
מיט נעמען מיט נאָר אנדערע
שטייט אויף אן אנדער סטעפ.

1916

די פארפאלענע לבנה

ס'איז א וואַלקן צום הימל ארויף, ווי א מויז,
און געגעבן א מאַך מיט'ן עק.
האַט לבנה צעשפאלטן זיך, ווי אן איי,
און אריבער דעם באַרג איז אַוועק.

אינדערפרי האָט די זון אין דער אַזערע'ס טיף
זיך פארקוקט, — ס'איז לבנה ניטאָ . . .
האַט די פיס אירע זי געלאָזט הענגען פון באַרג,
און גערופן, — לבנה ניטאָ.

האַט דערהערט יענעם רוף אלטער פישער פון טייך,
און אַ שפאָס האָט פארוואַלט זיך אים טון.
אין פרימאָרגיקן וואַסער גענומען מיט הענט
האַט ער כאַפן דעם אַפשיין פון זון.

אין געכאפט, אין פארדרייט האָט אים שטאַרק מיט אַ שטריוק,
אין מיט קני אים דעם אויער פאַרקלעמט.
אין אַרױס, אין האָט שטיל אַז אַ גאַלדענעם שטרעל
אַנגעבונדען די זיניקע ברעם.

האַט די זון אַז דעם הימל די אױגן געווענדט,
און געזאַגט: „אַזוי שווער איז די מי!“
נאָר ס'האַט פלוצים איר עפעס דעם אויסבלויק פאַרשטעלט,
און זי קוקט, — די לבנה איז הי.

ווי אַ ווענדריק אויף צווייג, האָט אין אױגן פון זון
זיך צעשפּרונגען אַ פרייד מיטאַמאַל . . .
נאָר — צעריסן דער שטרעל, און פון גליטשיקע בערג
זיך פאַרקויקלט האָט אָפּשיין אין טאַל.

האַט דערשראָקן זיך זון . . . און דער פּלעטער — געלאַכט
און מיט קנאַל, ווי אַ דונער, געקנוילט.
און פאַרנאַכטיקע שיין, ווי אַ בלויע טויב, אים
האַט מיט פליגל געפּאַכעט אין מויל.

1916

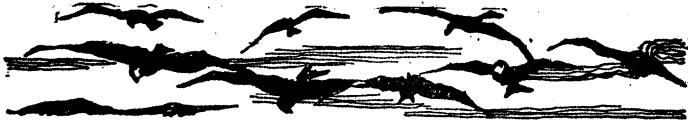

פעלד — געשניטן, וועלדער — הוילע,
געפל, פייכטקייט — אויפגעאנגען.
ווי א ראד אין בערג די בלויע
איז די שטילע זון פארגאנגען.

וועג צעגראבן — איינגעדערעמלט.
ס'האט געטרוימט זיך אים, אצינדער
גאר-נאר ווייניק איז געבליבן
ווארטן אויפ'ן גראען ווינטער.

אך, אין וואלד אליין אין געפל
געבטן האב דערזען אינמיטן:
געלער מולד, ווי א לאשעק,
שפאנט זיך איין אין אונדזער שליטן.

1917

א, פעלדער, פעלדער, פעלדער
אין אומעטיקן גוב.
אויף הארץ — דער טאג פון נעכטן,
אין הארץ — די שוין פון רוב.

ווי פייגל, פיימן וויאָרסטן
ביים פערד פון אונטער קלאַ.
און ס'שפּריצט די זון מיט הויכנס
איר רעגן אויף מיר דאָ.

א, לאַנד פון פלויץ־געוויטערם
און שטילן פּרילינג־גרוין.
מיין שול איז דאָ געוועזן
ביי שטערן און דעם גין.

אין ביבל פון די ווינטן
געלייענט, געטראַכט האָב הי.
געפיטערט האָט ישעיה
מיט מיר די גאַלדן קי.

1917

וועק מיך אויף מאַרגן צו אינדערפרי,
אַ, מיין ליבע געדולדיקע מוטער!
איך וועל גיין צו דעם באַרג ביי דעם וועג
צו באַגעגענען גאָסט אונדזער גוטן.

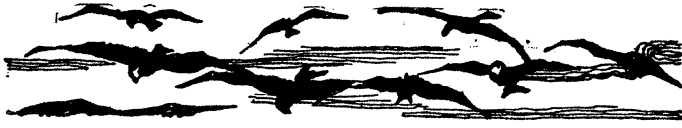
איך האָב היינט אינעם וואַלד־טיף דערזען
ברייטע שפורן פֿון רעדער אויף גראָז.
ס'ווינט זיין גאַלדענע דוהע דער ווינט
אין פאַרנעפֿלטער סוכה פֿון לאַזעם.

ער וועט מאַרגן פאַרביי־אָגן פֿרי,
איבער קוסט ס'היטל־מולד פאַרבויגן,
און די שקאַפֿע וועט איבער'ן פֿליין
דויטן עק איר'ן פֿריילעך פאַרנויגן.

וועק מיך אויף מאַרגן צו אינדערפֿרי,
צינד אין אונדזערער שטוב אן די ליכטער.
איך וועל ווערן אינגיכט, מ'זאָגט,
אַ פאַרימטער רוסישער דיכטער.

כ'העל באזונגען סיי דייך, סיי דעם גאסט,
אונדזער האָן, שמוב און איווון דעם שפילן . . .
און ס'וועט אויסגיסן זיך אויף מיין ליד
פון די קיי דיינע רויטע דאָס מילעך.

1917

איבער ערשט פרישן שניו ב'שלעפ זיך אום,
אינעם הארצן — מאינגלעקלעך צעבלי.
אויף מיין וועג, ווי א ליכטעלע בלוי,
נאכט געצונדן א שטערן האָט פרי.

ב'זוייס ניט, ליכט, צי א פינגער דאָס איז?
אינעם וואַלד זינגט א האָן, צי דער ווינט?
אַנשטאַט ווינטער, קאָן זיין, אויפ'ן פעלד
האַבן שוואַנען געזעצט זיך אַצינד.

גרינגער פראָסט מיר צעוואַרימט דאָס בלוט!
ווייסע גלאַטקייט, ווי גוט, א, דו ביסט!
ס'זוילט זיך דריקן אזוי צו דעם לייב
די אנטבלויזטע בערעזענע בריסט.

א, דו, פרייד פון פארשנייאיקטן פעלד!
א, דו, וואלדיקער, זומפיקער תחום!
ס'זוילט זיך שליסן אזוי ביידע הענט
איבער קלובעס פון ווערבענעם בוים.

1917

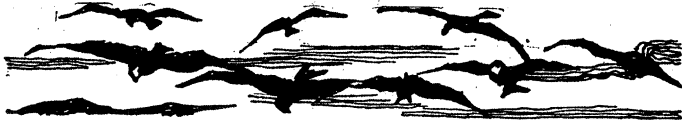

איך גלויב, איך גלויב, ס'איז גליק פאראן!
ס'איז נאך די זון ניט פארלאשן גאר.
ווי א רויט געבעט-בוך, דער קאיאר
א גוטע בשורה קינדיקט אן.
איך גלויב, איך גלויב, ס'איז גליק פאראן!

קלינג, קלינג, גינגאלדן רוס, אין ווינט.
ניטמידער ווינט, זיך טראג ארום'עט!
געבענטשט, ווער ס'האט דיין פאסטעך-אומעט
מיט שטילער פרייד באזינט.
קלינג, קלינג, גינגאלדן רוס, אין ווינט.

כ'האב ליב פון שמורעס-יום דעם ברוב
און אויף דער כוואליע — שיין פון שמערן.
געבענטשטער פיין פון ווערן,
געבענטשטעס פאלק פון אומעטום.
כ'האב ליב פון שמורעס-יום דעם ברוב.

1917

עפן, וועכטער, הינטער וואַלקנס
פונעם טאָג די בלויע טיר.
היינט ביינאנט א וויסער מלאך
האַט מיין פערד אוועקגעפירט.

גאַט דארף איבעריקם נישט האַבן,
כ'איז מיין פערד — מיין מאַנט און שטיק.
כ'הער, ווי קלאַנגעדיק ער הירושעט,
ווי די גאַלדצוים ער צעקריצט.

כ'זע, ער צאַפלט זיך און וואַרפט זיך,
די פארשטויפטע שטריוק ער ציט.
און פון אים, ווי פון לבנה,
געלע וואַל אין געפל פליט.

1917

לידער, לידער, פון וואָס דאָס געשריי?
האָט איר דען גאַרנישט מער וואָס צו געבן?
פעדים פון בלויען רו אויסגעשפרויט
כ'לערן אין מיינע קודלעס צו וועבן.

כ'וויל א שטילער און שמרענגער כ'זאָל זיין!
כ'לערן שווייגן ביי שטערן ביינאַכטן.
גוט ביים וועג, ווי א ווערבע, אין שיין
איינגעדערעמלטע רוסלאַנד באַוואַכן.

עס איז גוט אין לבנה'יכן האַרבסט
איינ-אליין איבער גראָזן זיך טרייבן,
און אין טאַרבע, פאַראַרומטן האַרק,
אויף די וועגן די זאַנגען צו קלייבן.

נאָר עס היילט נישט דאָס גאָלד פונעם פעלד.
לידער, לידער, אייך דען נישט דערוועקן? . . .
ס'רייניקט אַוונט מיט גאַלד-בעזים העל
מיין גלייכן וועג אָפּ.

און עס פרייט מיך אזוי איבער וואלד
דאס געשריי אינעם ווינט מיט א כריסטן:
— זיזשע, לעבנדיקער, אזוי קאלט,
ווי דאס הארבסטיקע גאלד פון די ליפעס!

1917

וועג באזילבערטער, פארשנייטער,
ערגעץ-וואו דו רופסט מיך דען?
ווי דאס דאָנערשטיקע ליכטל
איבער דיר א שטערן ברענט.

פרייד, צי אומעט אין דיין גליען?
צי דיין לויף ווענדסט צום שווען?
העלף מיר מיט'ן פּרילינג-האַרצן
האַרטן שניי דערליבן שוין.

גיב דעם גין מיר אינעם שליטן,
ווערבע-צווייג — אַ צוים מיין פּערד.
אפשר וועל אליין איך קומען
צו גאָט'ס טויער פון דער ערד.

1917

פרילינג־רעגן אויפגעהערט האָט טאַנצן, וויינען,
שטורעם — איינגעוויינט.
אומעטיק איז מיר מיט דיר, סערגעו יעסעניו,
אויפהויבן דעם בליק . . .

אומעטיק איז אונטער הימלבוים צו הערן
פליגל'ס ווייטן דראנג.
ס'וועלן זיידעס' קברים וואך נישט ווערן
פון דיין זינג־געזאַנג.

ס'האָט דאָס וואָרט באצוואונגען, צוגעבונדן
דיינע צייט און רוים.
ס'וועט אין שווערע בענד, און ניט אין ווינטן,
אַפּקלינגען דיין טרוים.

ס'וועט זיך זעצן ווער, די פלייצעס בויהן,
הענט געשטרעקט אין רו.
ס'איז דיין רויטער אָונט וועמען אייגן,
נאָר נישט נויטיק — דו.

ער וועט ברויסאָוין און בלאַק'ן טון א שאַקל,
אנדערע — א שטויס.
נאָר, ווי שטענדיק, וועט אין מזרח נעמען טאָגן,
רגע — טון א בריוו.

לירער וועלן דאָס געשטאַלט פון ערד ניט בייסן,
ניט קיין בלאט אין צווייט.
דיינע רויטע ליפן — אויף אַלע, אַלע צייטן
צו דעם בוים געשמידט.

ס'האַט אויף אייביק דער פילאטוס דיינער
טויבע הענט פארשפרייט . . .
אלי, אלי, למה שבקתני —
מיין זון פארגייט.

1917

צו י. ל. קאשינא

פריזור פון בלעטער גרינע
און מיידלשיוונגע ברוסט.
א, דינינקע בעריאזקע,
אין סטאוו אריין וואָס קוקסט?

פון וואָס דער ווינט דיר פליסטערט?
וואָס קלינגט דיר אויס דאָס זאָמד?
צו ווילסט אין צעם — די צווייגן —
לבנהדיקן קאם?

פון ביימערשע געדאנקען
דערצייל דעם סוד מיר אויס.
כ'האָב ליב באקומען אומעם
פון דיין פאריהארבסט גערזיש.

און ס'ענטפערט מיר בעריאָזקע:
— אַ, נייגעריקער פריינד,
אין שטערן-נאַכט א פאַסטערך
האַט שטאַרק געוויינט דאָ היינט.

געשפּרייט האָט לבנה שאַטונם,
געשוינט האָט גרינס אין בלי.
ער האָט ארומגענומען
מיך פאַר די הוילע קני.

און, אונטער קלאנג פון צווייגן,
האַט ער אַ זיפּץ געטאַן:
— געזעגנט זיי, מיין ליבע,
ביז פּרילינג-ניי קומט אן.

1918

כ/האָב דאָס אייגענע הויז פארלאָזט,
בלויזע רום האָב איך איבערגעלאָזט.

אין דריי שטערן דער ברעזע-וואַלד טריפט
איבער סטאוו מומער'ס אומעט טיף.

די לבנה — אַ גאַלדענער פראַש —
אויף שמיל וואסערן האָט זיך געפלאַשט.

ווי דער עפּלשער צווייט, גראַע האַר
אויסגעשפּראַצט האָבן אין טאטנ'ס באַרד.

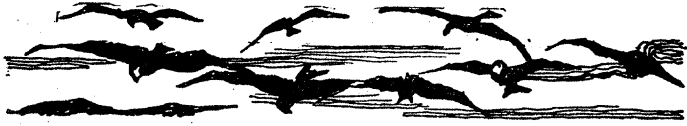
כ/וועל נישט קומען צוריק גיך אַווי!
לאנג וועט זינגען און קלינגען זאוויי.

עס היט אָט אויף דער וואַך בלויזע רום
אלטער קליאַן אויפ'ן איינציקן פּוס.

און איך ווייס, ס'פילן די אין אים פרייד,
וועלכע קושן פון בלעטער דעם שפריי.

ווייל ס'איז ענלעך צו מיר יענער קלייזן,
און מיט זיין אלטן קאפ מיר דערמאנט.

1918

גאלד-געבלעטער פארדרייט זיך אין רינגען
אינעם ראָולעכען וואסער פון טייך,
ווי א שארע פון פלאטערלעך גרינגע
אָן אן אַמעם צום שטערן פליט גלויך.

היינט מיין ליבע צום אַזונט צעוואקסט זיך,
נאַנט צום האַרץ איז דער טאַל, געל פארווייט.
יונגלינגזווינט האָט ביז סאַמע די אַקסלען
אויף בעריאַזקע פארהויבן דאַם קלייד.

אינעם טאַל און אין האַרצן — א קילקייט.
דעמער בלוי, ווי א סטאדע פון שאַף.
הינטער טירל פון גאַרטן, אין שטילקייט,
גיט א גלעקל א קלונג, און הערט אויף.

כ'האָב נאָך קיינמאָל מיט איטערניק שטייגן
ניט געהערט אזוי לייב'ס קלוגע שפראך.
גוט צו קאַנען, ווי ווערבע מיט צווייגן,
זיך אין ראָז איבערקערן פון טייד.

גוט אויף פטויג זיך צעשמייבלען דעם קילן,
מיט דער מאָרדע פון מולד קיינען היי . . .
אָ, וואו ביסטו, וואו, פרייד מיינע שטילע —
ליבן אלץ — גאַרנישט וועלן אליין?

1918

א, לאנד פון רעגנס און געוויטער,
א, שטילקייט, וועלכע וואנדערט אום.
ס'איז דיין לבנה אינעם הימל
א לאכן ברויט צעבראָכן קרום.

אחינטער פעלד, אויפסניי צעאקערט,
גראַז וויאַלעטע איז צעשווימט.
עס גאַלדיקט זיך אויף צווייג פון וואַלקן
א רייפער שטערן, ווי א פלום.

און ווידער איבער וויאַרסטן-וועגן,
אין ווידערוילן צו דיין נויט,
איך וואַגל, שפיר פון האַרבסט די תבואה
אַריבער וואַסער קוים צעבלויט.

עס קנוילט זיך, טאַנצט דער זומפן-רויעך . . .
נאָר אויך אין פינצטער-פילן צעשפילט
האַט אומבאָגרענעצט לעבנ'ס-ווילן
די בערגלעך דייעט אַנגעפילט.

1918

ניט אומזיסט פון ווינט דאָס בלאָזן,
ניט אומזיסט דעם שטורעמ'ס זיין.
ס'האָט געהיים ווער מיינע אויגן
אָנגעזאַפּט מיט שטילער שיין.

כ'האַב פון עמעצ'ס פּרילינג־צאַרטקייט
אָפּגעבענקט אין געפּל־בלוי
פון דער שענסטער, נאַר ניטהיגער,
פון דער ערד אין סוד און טוי.

ס'דריקט מיך ניט דער שטומער מילכוועג,
ס'שרעקט מיך ניט דאָס שטערן־בייז.
אייביקייט האָב ליב באַקומען
און די וועלט, ווי פּאַטער'ס הויז.

אלץ אין זיי אין גוט און הייליק,
אלץ אין ליכטיק וואָס עם שרעקט.
ס'פלייצט דער רויטער מאַן פון שקיעה
אויף דער אַזערע'ס שפיגל-דעק.

און אין ים פון ברויט ניטוויליק
רויסט זיך א געשטאַלט פון צונג:
ס'לעקט דער אַפגעקעלכטער הימל
דאָס רויט קעלבעלע — די זון.

1918

דריי אַרום, דריי אַרום, דריי אַרום זיך,
דיינע טעג זיינען זילבער-געשמידט!
כ'האָב פאַרשטאַנען, די זון אינעם ברונעם
איז אן עמער פון גאַלד אין דער מיט.

צו א טריקעניש ווייט אָפּצושווימען
איז באַשערט פון דער ערד מיר אַט-דאָ.
מיין נשמה אַליין וועל איך לייגן
אויף אַט דעם פייערפלאַמיקן דנאַ.

נאַר איך ווייס — מיט אַנדערע אויגן
שפירן טויטע דאַם לעבן פאַרלאָזט.
אַ, מיט ערדישע שליסלען צו קומען
צו די טויערס פון גאַלד אונדז דערלאָז.

לאָז מיט אונדזערן האַבערשן ווילן
צו צעקלאָפּן די ריגלען פון וואָר.
אין צעלויה איבער גלייבקיט פון פעלדער
גלייך ארויף אויפ'ן שוועל פון קאיאַר!

1919

א, גאָט, א, גאָט, אַמײַץ די טוף,
זי איז דיין בויך צעבלויט.
די גאַלדן זוף, ווי א פופיק, קוקט
אַרײַן אין קאַספּישן מויל.

מיט שמערץ־האַקן פון שמראַלן וועכסט
א פאַדיב, און אונדז פאנגסט,
אין אַפּל פון דער אַזערע'ס אויג
מיט נעץ די טעג דערלאנגסט.

אין קלייד־נעץ נאָר פון פישער שווימט
קײַן פּישל ניט אַרײַן.
און ס'שלעפט מיך גין מיט שמריקנעץ ניט
אין הויז דעם שמילן דיין.

קום באַרוועס אויף דער ערד אראָפּ,
און טייך און בלוט ברויז און.
דעם מזרח זודיקן מיט פעך
גיס אויס אויף אונדזער גוף.

און לוסט און בושח פונעם מענטש
מיט פייערמױל ברען אויס.
און טראַג ארויף מיר, ווי אַ טױב,
אין דין בליוואלדיק הויז.

1919

לויב, מיון ליד, ווער עס שרייט און זיך מאַרדעוועט,
ווער די בענקשאפט אין אקסל באהאלט;
די לבנהשע פערדישע מאַרדע
פאַר'ן ציימל צו פאַקן פון שטראַל.

טויזנט יאָר זעלבע שטערן געוועלטיקן,
פונעם לייב זעלבער האַניק אַליץ טריפט.
ניט צו בעטן צו דיר, נאָר צו שעלטן זיך,
נאָט, געלערנט האַסט מיך פון דער טיף.

פאַר געגרייזלטע האָר דיינע אַלטע,
פאַר'ן מיניץ פון אַשינעס אין גאַלד,
שריי צו דיר איך: „צום טייוול דאָס אַלטע!“
איך, דיין רויבערשער זון, אין רעוואַלט.

און פאַר וואַריס-פרייגיביקע גאַבן,
וואָס מיט רענגס אין שמוץ דו גיסט —
אַ, מיט וועלכע, וועלכע בעזימער גראַבע
אַט די זון פון די הימלען טון א שמיץ?

1919

חיות, חיות, גענענט זיך צו מיר,
אייער ביז איך די הענט מיין אויסוויינען!
וויפל איז דער לבנה דער שיעור
לעקן וואַלקנס אין הימלשע פליינען?

שוועסטער-צויגן, און איר, ברודער-הינט,
איך, ווי איר, בין פון מענטשן געטריבן.
איך באדארף ניט קיין שיפן פון רינד
און קיין זעגלען פון ראָבן געקליבן.

אויב דער הונגער פון הרובע ווענט
וועט אין האַר מיינע זיך ארייננאַגלען,
וועל איך אויפגעסן העלפט פון מיינע הענט,
און א העלפט וועל אייך געבן צו נאַגן.

כ'וועל אין ערגעץ מיט מענטשן ניט גיין,
ליבערשט פגרון מיט אייך אינאיינעם,
אידער הויבן פון ערד זאָל א שטיין
אויף א נאַנטן משוגענעם איינעם.

1919

דער כוליגאן

רעגן רייניקט מיט בעזימער נאָסע
ווערבעצואה פון איבער'ן לאַן.
שפּי זיך, ווינט, מיט געהויפּנטע בלעטער,
כ'בין, ווי דו, אויך אזא כוליגאן.

איך האָב ליב, ווען די וועלדער די בלויע,
ווי די אַקסן אין שווערנאנג פון טריט,
מיט געכריפּ פון די בלעטער אין בייכער,
שמוצן שטאמען אריבער די קני.

אַט דאָ איז זי מיין טשערעדע געלע!
ווער האָט לויבן זי בעסער געוואוסט?
כ'זע, איך זע, ווי עס לעקט אָפּ דער דעמער
יעדן שפור פונעם מענטשלעכן פוס.

רוסלאַנד מיינע, דו, הילצערנע רוסלאַנד!
דיין אַנזאָגער, פאַעט נאָר איך בין!
מיינע היהשע לידער און אומעט
האָב געשפּייזט מיט רעזעדן און מינע.

לויכט אויף, חצות, מיט לבנהשן קריגל
שעפן ברעזע-מילך וואָלסט דו געקענט!
ווי דער צווינטער דערשטיקן וואָלט וועלן
וועמען מיט זיינע צלמרי-הענט!

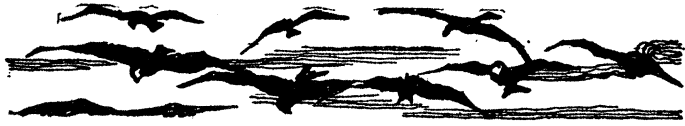
ס'בלאָנדזשעט אום איבער בערג מרהי-שהורה.
אונדזער סאָר ס'בייז פון גנב פארוועכט.
איך אליין בין א כאס נאָר און רויבער,
און פון בלוט — א פערדיגנב פון סטעפ.

ווער געזען האָט ביינאָכט ווי ס'טוט זיך
דאָס געזעמל פון ווילדפערלעך שפעט?
כ'וואָלט ביינאָכט אינעם סטעפ אינעם בלויען
שטיין באדארפט ערגעץ מיט א קאסטעט.

אך, דער קוסט פון מיין קאַפ האָט פארוועלקט שוין,
ס'האָט פארבאפט מיך דער לידערשער קלעם.
כ'בין פאראורטיילט אין צוואנג פון געפילן
דרייען מילשטיינער פונעם פאָעם.

האָב קיין מורא נאָר ניט, ווינט, דו ווילדער,
רואיך שפיי מיט די בלעטער אויף לאן.
מיך פארמעקט ניט דער צונאָמען „ריכטער“,
כ'בין אין ליד אויך, ווי דו, א כוליגאן.

1919

אליו, וואס לעבט, מיט באזונדערן צייכן
ווערט פארצייכנט פון פריאיקע יאר.
אויב איך וואלט א פאעט נישט געווען,
וואלט א שווינדלער און נגה געווארן.

א קליינזאקסיקער און אויסגערארטער,
צווישן יינגלעך דעם העלד שפיל איך אויס.
אבער אפט מיט א נאז א אעקוילטער
פלעג איך קומען צו זיך אינעם הויז.

און אנטקעגן דערשראקענער מאמען
האב פארבלוטקטע ווערטער געציילט:
— עט, איך האב אן א שטיין זיך געשמרויבלט,
ס'וועט צו מארגן צו ווערן פארהיילט.

און אַט איצט, ווען עס האָט אָנגעקילט זיך
יענע טעגלעכע זוריקע זאפט,
האָט צעגאָסן זיך אויף מיינע לידער
אזא אומרו און טראַציקע קראפט.

גאָלד פון וואָרט אָנגעהויפט אין א הויפּן,
און אין יעדערער שורה אָן ברעג
שפיגלט אָפּ זיך די פריע פארשייטקייט
פונעם לאַבון און כוואט אין געשלעג.

ווי אמאָל, בין א בראַווער און שטאַלצער,
נאָר מיין שפּאַן מיט א נייקייט שוין שפּריצט . . .
מ'האָט אמאָל מיך געשלאָגן אין מאַרדע,
מיין נשמה פארבלוטקט איז איצט.

און איך זאָג שוין ניט נאָר צו מיין מאמע'ן,
נאָר צום פעבל דעם פרעמדן, וואָס לאַכט:
— עט! איך האָב אָן א שטיין זיך געשטרויבלט,
ס'וועט פארהיילן זיך איבערדערנאָנט!

1919

איך וועל זינגען, וועל זינגען, וועל זינגען!
ניט באליידיקן ציג, נישט קיין האָז.
אויב מע מעג וואָס באוויינען — צו דרינגען,
אַז אויך שמייכלען מע מעג צו עפעס וואָס.

אַלע טראַגן מיר עפליפרייד צייטיק,
און ס'איז נאָנט אונדז דער רויבערשער פּיף.
קלוגער גערטנער, דער האַרבסט, וועט פאַרשניידן
פון מיין קאַפּ געלן בלאַט איבעררייף.

ס'פירט איין שטעג נאָר אין גאַרטן-באגניען.
ווינט אַקטאַבערשער וועלדער צעטרעט.
גאַרנישט נעמען, אַלץ וויסן, באזינען
איז אויף דער וועלט געקומען פאַעט.

קושן קי איז געקומען ער, ווידער
רויש פון האַבער דאָס האַרץ הערן גלוסט.
טיפער, טיפער, די סערפן פון לידער!
שיט מיט ווילדפערלעך, זוניקער קוסט!

1920

איבער רחבות פון וועג אינדערפרי
הארבסטיק קימשעט די סאָווע, און ביטער.
ס'וועלקט דער גילדערנער קוסט פון די האָר,
עס אנטבלויזט זיך מיין קאָפּ אין געוויטער.

פעלדיש־סטעפישער צורוף: „קרהו“,
זיי געגריסט, מוטער בלויט אַשינע!
גיך אין שיטערע קודלעס פון זון
וועט לבנה פארשנייט זיך געפינען.

איך וועל ווערן אָן בלעטער גיך קאלט,
אין די אויערן — קלינגיקלאנג פון שטערן.
ס'וועלן יונגען דאָ זינגען אָן מיר,
און נישט מיך וועלן אלטיטשקע הערן.

ס'וועט פון פעלד קומען נייער פּאָעט,
נייער פייה וועט אין וואַלד זיך צעשאלן.
הארבסטיק בלאָזט און צעשיט זיך דער ווינט,
הארבסטיק שושקען זיך בלעטער אין פאלן.

1920

זאריענגאפ'ן

נ'בון פון דאָרף דער לעצטער פאָעט,
פראָסט אין לידער איז ברויך פון ברעטער.
נ'שטיי ביים סוף פון פארמיטאָג-געבעט
פון די ברעזעס, וואָס דעמפן מיט בלעטער.

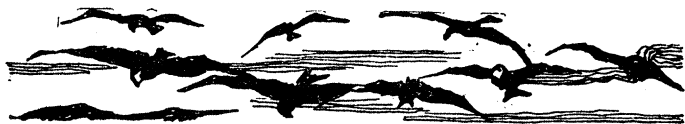
פונעם לייבליך וואקס וועט דאָס ליכט
מיט א גילדערנעם פלעמל קוים ושייפען,
און מיין צוועלפטע שעה וועט גאָר גיך
דער לבנה'ס האַלקי-זייגער דערמריפען.

ס'וועט אן אייזערנער גאָסט באלד צרויס
אויפ'ן שטעג פונעם פעלד דעם צעבלויטן,
און צונויפקלייבן אין שוואַרצן פויסט
האַבער-גרינס פון באַגינען דעם רויטן.

אייער לעבן דאָס ליד נישט געהערט,
איר, האנט-פלאַכן, איר, פרעמדע און קאלטע!
ס'וועלן קלאַנגן נאָר זאנגען — די פערד
נאָכ'ן האַר דעם אמאָליקן, אלטן.

זייער הירזשען וועט זייגן דער זייגט,
אין א מעסע־טאַנץ לאָזן זיך היפען.
און דער האַלץ־זייגער געשווינד, געשווינד
וועט מיין צוועלפטע שעה דערברייפען!

1921

איך באדויער ניט, איך רוף ניט, וויין ניט.
אלץ פארגייט, ווי רויך פון עפליצווייט.
מיט'ן גאלד פון וועלקן טיףגעאייניקט,
וועל איך יונג זיין שוין מער קיינמאל ניט.

וועסט שוין איצט זיך מער אזוי ניט היבן,
הארץ, א ביסל אָנגערירט פון קעלט,
און דאָס לאַנד פון די בערעזע-סיבן
ניט פארנארן באַרוועס וועט אין פעלד.

וואַנדער-גייסט! אלץ זעלטענער געוואָרן
איז דער פלאַם פון ליפן אויפגערייצט.
א, מײַן פרישקייט, וואָס איך האָב פארלאָרן,
וויילד פון אויגן און געמילט-פארפלוין?

כ'בין געוואָרן קאַרג דען אין פּאַרלאַנגען,
לעבן, צי אַ חלום ביסט, נישט מער?
ווי איך וואָלט אין פּרילינג־פּרי, פּולקלאַנגיק,
דורכגעיאָגט זיך אויף אַ ראָזן פּערד.

אלע, אלע שטערבלעכע מיר זיינען.
כ'רינט פון קליאַנגען שמיל דער בלעטער־מעש . . .
זיי געבענטשט־זשע מיט'ן אייביקן דערמאָנען,
וואָס פּאַרבליען קומסט און שטאַרבן וועסט.

1921

צו גלעטן און שפעטן — פאָעט איז באשערט,
דער צייכן פון גורל זיך שפרייט אויף אים אויס.
א זשאַבע א שוואַרצע מיט אַ ווייסער רויז
פאַרקנסן געוואַלט האָב איך אויף דער ערד.

זאָל זיין ניט געראַטן, ניט זיינען געשען
די טרוימען פון ראַזאַווע טעג אויסגעוועכט.
באַר, אויב ס'זיינען שרים אין האַרצן געווען,
איז, הייסט, אַז מלאכים דאַרט האָבן געלעבט.

אַט, פאַר'ן געמיש פון דער פרייד אָן א רח,
ווען ב'גיי צו אן אנדערן לאַנד איצט מיט איר,
איז וויל איך ביי יענע, ווער זיין וועט מיט מיר,
איצט בעטן אַזוי איך דער לעצטער מינוט:

אז פאַר'ן ניטגלויבן אין אייביקן גוטס,
און פאַר אלע זינד מיינע שווערע און האַרבע,
איז זאָל מען מיך לייגן אין העמד פון אַ רום
אונטער איקאָנעס צו שטאַרבן.

1923

אן אומעט קוקן איז אויף דיר,
אזא מין פייה, אזא מין טריבער!
ס'איז, קענטיק, אין סעפטעמבער אונדז
בלויז ווערבע־מעש איבערגעבליבן.

דיין פלאטער, ווארימקייט פון לייב
צעטרעגן פרעמדע ליפן האָבן.
ווי ס'וואַלט א רעגנדל געשפּריצט
פון האַרץ, א ביסל אָפּגעשטאַרבן.

נו, וואָס! איך שרעק זיך ניט פאַר אים.
אן אנדער פרייד האָב איך באנומען.
געבליבן איז דאָך גאַרניט־נישט,
נאָר געלער, נאַסער וועלק פון אומקום.

אליין דאך זיך ניט אויפגעהיט
פאר שמייכלען און פאר לעבן שטילן.
צו ווייניק וועגן דורכגעגאן,
און גרייזן האָב געמאכט איך פילע.

א קאַמיש לעבן און דיסאַנאַנס.
אַזוי געווען און וועט זיין שפעטער.
ווי א צווינטער איז דער סאַד פארזיט
מיט ברעזעס' בייךצעגריזשעם בלעטער.

מיר וועלן וועלן אויך אזוי,
ווי געסט פון סאַד ניט רוישן מאַרגן . . .
אויב ניט קיין בלומען ווינטערצייט,
איז דאַרף מען וועגן זיי ניט זאַרגן.

1923

יאָרן, יונגע יאָרן מיט'ן רום פארשייטן,
כ'האַב אַליין פאַרסמט אייך מיט סם און ביטערקייטן.

כ'ווויס ניט, צי מײן סוף איז נאָנט, צי אין ווייט געקריצט איז, —
ס'זיינען אויגן בלוי געווען, און פארוועלקטע איצטער.

פרייד, וואו ביסטו? פינצטער, שווער. אומעט מײן און ווייען.
אינעם פעלד דען? אינעם שענק? גאַרניט-נישט אז זעען.

כ'שמרעק די הענט אַרויס און, אָט, טאַפּ אין דעם זכרון:
כ'פאַר און פאַר . . . און פערד . . . און שניי . . . וואָלד פארבייגעפאַרן.

„העי, צעיאָג זיך, קוטשער, שטאַרק! ביסט דאָך א געזונטער!
ס'שאַדט ניט אויסטרייסלען דאָס האַרץ באַרג-אַרויף-אַרונטער.“

און דער קומשער ענטפערט איינס: „אין אזעלכע שנייען —
זייער שרעקלעך, ס'זאלן פערד שוויצן אין זאווייען.“

„ביסט א פחדן, קומשער, כ'זע. ס'טויג ניט. גיב די לייצעס!“
כ'נעם די בייטש און, נו, איך שמייס איבער פערד און פלייצעס.

כ'שלאג, און פערד, ווי דער זאוויי, יאָגן, שניי צעשיטן.
פלוצים, קלאַפּ . . . און כ'פאל אַרויס גלייך אין גרוב פון שליטן.

אויסגעשטאַנען, כ'זע: שוואַרץ-יאָר! — אַנשטאַט טראַיקע וואוילער . . .
אין שפיטאַל אויף בעטל כ'ליג באַנדאזשירט — א חולה.

און אַנשטאַט די פערד אין לויף איבער וועג צעטרײסלט,
מיט די נאַסע בינטן אין האַרטער בעט איך שטויס זיך.

אויפ'ן זייגער ווייזערס, ווי וואַנסן, אַנגעצויגן,
שלעפּעריקע וואַרטערניס איבער מיר זיך בויגן.

בויגן זיך און כריפען: „ער, גאלדן קאַפּ פאַרשויטער,
האַסט אַליין פאַרסמט זיך מיט סם און ביטערקייטן.

נאַנט, צי ווייט עס איז דיין סוף קאַנען ניט געדענקען,
דיינע בלויזע אויגן האַסט דורכגעגעצט אין שענקען.“

1923

די פרייד גיט זיך איין גראַבע מענטשן,
און צארטע — דער טרויער־געמיט.
איך דארף נארניט שעלטן און בענטשן,
מיך ארט גיט פאר קיינעם גיט.

א ביטל פאר זיך נאר מיך קימערט,
פאר הינט און א היים — מיך ארט.
דער וועג, אט דער גלייכער, אן שימער,
מיך האט צו דעם שענקל געבראַכט.

וואָס שעלט איר, טייוואַלים, וואָס טרויזט איר?
פון לאַנד בין איך דען גיט א זון?
פארמשכונט האָט יעדער די הייזן
פון אונדז דאָך פאַר טראַנסן א טרונק.

איך קוק אויף די פענאטער א עלאטער.
איך הארען — אן אומטעט אין הויך.
די גאס, פון דער זון א מיטשונאמע,
זיך קייקלט פאר מיר אט דא אינעם.

איך גאס שטייט א יינגל סמארקאטער,
איך טרוקענער לופט — ניט קיין בלאז.
ס'איז גליקלעך אזוי אט דאס יאמל,
קאלופעט ער זיך אין דער גאז.

קאלופע, קאלופע, מיין ליבער,
מיט פינגער דעם גאנצן דארט קריך.
מיט קראפט נאר אועלבער, אריבער
ניט קריך אין נשמה צו זיך.

און איך בין שוין גרייט. פון מיין ליאמע
די פלעשער צעשטעלמע, שאץ אפ!
איך קלייב די פארשטאפערס צוזאמען —
און הארץ מיין מוט זיי איך פארשטאפ.

1924

מיר גייען איצטער אָפּ צוכיסלעך
אין יענעם לאַנד, וואו שטילקייט רוט.
ס'קאָן זיין, כ'וועל קלייבן אויך אינגיבן
אין וועג אַריין מיין שטערבלעך גוטס.

בערעזעדיקע מילדע וועלדער!
און דו, די ערד! איר, פלאַכן זאַמור!
פאר אַט דער זאַמלונג פון אַפגייער
מיין בענקשאַפט קומט און זיך ניט זאַמט.

כ'האַב צופיל אויף דער וועלט געליבט אַלץ,
וואָס אינעם לייב דאָס האַרץ פאַרהילט.
פרייד צו אַשינעם די צעצוווינגטע,
פאַרקוקטע אינעם וואַסער שטיל.

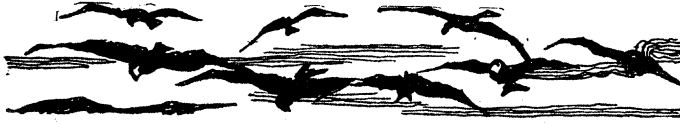
א סך פון זיך פארפאסט האב לידער,
א סך געדאנקען שטיל געווענט.
כ'בין גליקלעך, וואס אויף ערד דער כמורער
געאטעמט האב איך און געלעבט.

כ'בין גליקלעך, וואס געקושט האב פרויען,
צעטרעטן בלומען אין גראזן-בעט,
און היות, ווי אונדזערע קליינע ברידער,
האב קיינמאל ניט דעם קאפ צעפלטעט.

איך ווייס, דאָרט בליען ניט קיין וועלדער,
און זאנג ניט קלינגט מיט שוואנען-האלדו.
דעריבער פאר דער זאמלונג-גייער
דערפיל איך אזא ציטער אליין.

איך ווייס, ניט זיין אין לאַנד וועט יענעם
קיין פעלד מיט שקיעה-גאלד באשערט.
זיינען דערפאר מיר מענטשן טייער,
מיט וועמען כ'לעב אויף אַט דער ערד.

1924

כ'הָאָב געפרעגט ביים מינצער היינט א שאלה,
וועלכער מינצט אויס רובל, וואָס איך גיב:
ווי זאָל זאָגן צו דער שיינער לאלע
צארט אויף פּערסיש, אָז איך האָב זי „ליב“?

כ'הָאָב געפרעגט ביים מינצער היינט א שאלה,
גרינגער, שטילער פונעם ווינט און פלוס:
ווי זאָל רופן פאר דער שיינער לאלע
ס'צארטע וואָרט „א קוש“?

און כ'הָאָב נאָך געפרעגט אים היינט א שאלה,
און אין האַרץ פארבאָרגן יעדן ריר:
ווי זאָל זאָגן צו דער שיינער לאלע,
ווי זאָל זאָגן, זי געהערט צו „מיר“?

האַט געענטפערט קורץ דער מינצער אלטער:
פאר דער ליבע טויגן נישט קיין רייד,
פון דער ליבע קרעכצט מען נאָר באהאלטן,
און די אויגן, ווי רובינען, ברענגען רויט.

ס'האַט דער קוש קיין נאָמען ניט אין לעבן,
קושן זיינען, ווי א רויטע רויז,
ניט קיין טויטע שריפט, זיי שוועבן
און אויף ליפ, ווי בלעטלעך, גייען אויס.

ליבע פאָדערט ניט קיין ערכות טראַגן,
ס'קומען פרייד און לייד מיט איר אַראָפּ.
"דו ביסט מיינע" — קאַנען הענט נאָר זאָגן,
זאָס די שוואַרצע טשאַדרע רייסן אָפּ.

1924

צו קאטשאלאוויס הונט

גיב, דזשים, אויף גליק דיין לאפע מיר,
כ'האב ניט געזען אזא שוין פון לאנגזאנען
און לאמיר דא א ביל טון, איך מיט דיר,
אויף שטילן-שטילן וועטער פאר לבנה.
גיב, דזשים, אויף גליק דיין לאפע מיר.

איך בעט דיר, ליבער, לעק מיינ האנט ניט שוין.
פארשטיי מיט מיר כאטש אָט דאָס סאמע פראָסטע.
דו ווייסט דאָך ניט וואָס לעבן איז אזוינס,
און ווייסט ניט אויף דער וועלט וואָס לעבן קאָסט אנדו.

דיין באלעבאָס איז ליב און איז באוואוסט,
און געסט א סך זיין הויז פון שטענדיק אָן באטרעטן,
און, שטיינלענדיק דיר יעדערער דערוויסט,
און שטילער הייט דיין סאמע-פעל באגערט א גלעט טון.

ביסט, ווי א הונט, טיזולאָניש שיין,
מיט אזא מילדן, טריי און אָנגענעמען קוקן.
און, קיינעם ניט געפרעגט קיין יאָ און ניין,
זיך קושן, ווי א שיכור־פריינד, דו געמסט זיך רוקן.

מיין ליבער דזשים, פון דיינע געסט אין זאל
אזעלכע און אזעטיקע זיך האָבן דאָ פארנומען.
נאָר די, וואָס שטילער, טרויעריקער פון אל',
איז צומעליק אהער דען נישט געקומען?

זי וועט נאָך קומען, איך בין ערב דיר,
און וועסט אָן מיר דיין בליק אויף איר דאן ווענדן,
איז גיב א לעק די האנט איר צארט פאר מיר,
פאר אליק, וואָס איז מיין שולד און ניט געווען גאָר.

1925

אומגעוויינלעכעס, בלויעס, גארטעס.
שמיל מיין לאנד איז נאך שטורעמס, געברויי.
ווי א פעלד אז אומגענדלעכס מיין הארץ איז,
עטעמט רייד פון האַניק און רויי.

נ'בין פארשטילט. פון די יארן די פעולה,
נאָר איך שעלט ניט וואָס איז שוין פארגאן.
ווי א פראַיקע פון פערד ווילדע, דולע,
וואַלט זיך דורכטראַגן איבער'ן לאַנד.

אַנגעשטויבט. ערד מיט קלאַען אַעדריבלט.
און אַוועק מיט אַ פּיף און געקנאל.
איצטער הערט מען אין וואַלדישן שטיבל
ווי אפילו א בלאט ניט אַ פאַל.

קלינגט א גלעקל? אן עכאָ סון ווייטן?
ס'זאָפט די ברוסט איין די רי אָן א ברעג.
שטיי, נשמה, עם ליגט אָן א זייט שוין
אונדזער לאנגער און שמורמישער וועג.

לאַ'מיר אַלץ, וואָס געזען, איצט באַקלערן,
וואָס אין לאַנד איז געשען און סארפולט.
און פארגעסן באליידיגונג שווערע
איבער פרעמדער און אייגענער שולד.

וואָס געווען, ניט געווען — נעם איך אַנ'עם,
נאָר א שאַד, אויפ'ן דרייסיקסטן יאָר —
אין דער יוגנט צו קנאָפּ פלעג איך מאַנען,
און פארגעסן אין שענקיטשאַד די וואָר.

יונגער דעמב מיט זשאַלאַדעס באלאָדן,
בויגט זיך אויך, ווי דאָס פעלדגראָן, אראָפּ . . .
עד, דו, יונגשאפט, מיט בלוטן געזאָדן,
עד, דו, גאַלדענער היציקער קאָפּ!

1925

ס'שלאַפּט דאָס סטעפּגראַז, און די ליבע פליינען,
און, ווי בליי, די פּרישקייט פון פּאַלון.
קייַן שום אנדער היימלאַנד וועט ניט גיפן
אין מיין ברוסט די וואַרימקייט פון זון.

אונזער אלעמס איז שוין אזא גורל,
אדרבא, פרעג ביי יעדן מאָן, —
סיי אין פּרייד, און סיי אין פיין און גרימען
לעבט זיך גוט אין רוסנלאַנד.

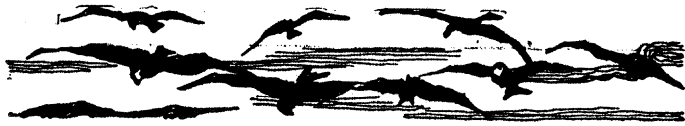
שיין פון לבנה, לאנגער און געהיימער,
טאַפּאַלימליסטער, ווערבּענער געוויין.
נאָר ס'וועט קיינער אין געשריי פון בושעלם
ניט אויפהערן ליבן סאַטער'ס פליין.

און צינד, ווען אָט אין שײן א נײער
קומט מיין גורל לעבעדיק ארויס,
בין אלצאיינס אײך א פאָעט געבליבן
פונעם גאַלד־און־ברעטערדיקן הויז.

אָנגעשפּאַרט אין נעכט זיך צום צוקאַפּנס,
זע אײך, ווי א שטאַרקן פיינד, צעהעלט,
ווי א פרעמדע יוגנט שפּריצט מיט נײקײט
איבער מײנע לאַנקעס און דעם פעלד.

דאָך, דורך אָט דער נײקײט א געײאָנטער,
קאָן אויסזינגען אײך מיט טײַהגעפיל:
לאַזט מיך אין מיין היימלאַנד דעם געליבטן
ליבן אַלץ, און שטאַרבן רואיק, שטיל.

1925

יעדע ארבעט זאלסט, הצלחה, בענמשן!
זאל די נעץ דעם פישער פאנגען פיש,
זאלן אקער און די שקאפע ברענגען
ברויט דעם פויער אין גערעטעניש.

וואסער טרינקט מען פון א קווארט און גלעזער,
אויך פון קריגלעך גייט דער דארשט צוועק —
דארט, וואו ס'וועט דער תהום פון ראָזע נעפלען
ניט אויפהערן אָפגילדן דעם ברעג.

גוט צו ליגן אינעם גראָז דעם גרינעם
און, פארטיפט אין צויבעריקן בלענר,
עמעצ'ס אייפערקן בליק, פארליבטן,
צו דערמאנען מיד, אויף זיך געווענדט.

קאַראַסמעלן פייפן . . קאַראַסמעלן . . .
ס'זיינען ליכטיקע, דערוב, נאַר די,
וואָס אין האַרצן זיינען פראַכט געוואָרן
אונטער לאסט דער פריילעכער פון מי.

כ'האַב פאַרגעסן נאַר, אַז כ'בין אַ פויער
און דערצייל עם איצטער אויס אליין, —
אזא אויסשפירער אומזיסטער, בין איך
דען ניט פּרעמד צו מיינע וואַלד און פליין?

ווי ס'וואַלט ווער און וועמען דאָ באַדויערן,
ווי ס'וואַלט ווער פון היים זיך אַפּגעוואוינט. —
און דערפאַר דער וואסערהאַן און קיביץ
איבער זומפ זיך הויבן מיט אַ האַרץ-געוויין.

1925

זיין א דיכטער — אָט דאָס הייסט דאָס זעלבע,
אויב דעם לעבנ'ס אמת נישט צעפערטלעך,
צארטע הויט זיך פאסעווען ביז העל-בלומ,
מיט געפיל-בלומ פרעמדע הערצער צערטלעך.

דיכטער זיין — הייסט רחבות צו באזינגען,
זאָלסט אליין אין רום זיך זען געשטיגן.
ס'טוט דעם סאָלאָווי נישט ווי דאָס זינגען,
ער האָט שמענדיק אַלין דעם זעלבן ניגון.

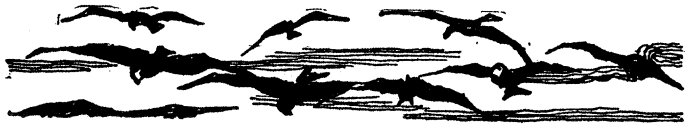
קאנארייקע פון דער שטים דער פרעמדער —
אַזא נישטיק, קאַמיש קינדער-שפּילכל.
זעלט דאַרף אייגן וואָרט אין ליד פארנעמען,
זיי דער זשאבע'ס קוואקעניש אפילו.

מאָהאַמעט האָט אין קאָראַן געבײַטרעט,
און געטראַנקען בײַטערע נײַט ראַט ער,
וועט דערום דער דיכטער נײַט אויסהערן
וויין צו טרײַנקען, ווען ער גײַט אויף מאַטער.

און ווען ס'גײַט דער דיכטער צו דער ליבער,
און די ליבע מיט א צווייטן טרעפט ער ליבן,
וועט באשיצט פון וויין ער, אין א מיבער
איר א מעסער אינעם הארץ נײַט שיקן.

נאָר, אין ברען פון אויסעריקײַט האַרבער,
וועט ער פײַפן אויף א קול א הויכן:
"גו, איז וואָס, ב'וועל ווי א שלעפער שטאַרבן,
אויף דער ערד איז דאָס באקאנט אונדז אויב'עט!"

1925

דער שוועסטער שודע'ן

וויפל קען אויף דער וועלט זיך געפינען,
אך, ווער ווייסט זייער צאל איז ווי גרויס.
ס'טרוימט דאס הארץ פונעם ריה פון ארבעם,
און דער שטערן דער בלויער קלינגט אויס.

האלב אין שלאָף, אויף דער וואָר, צי אין הלום,
נאָר ב'געדענק יענעם טאָג פון לאנג אָן —
אויפ'ן אויוון דאָס קאָטערל מורלעט,
ליגט און גלייכגילטיק קוקט עס מיך אָן.

איך בין דעמלט א קינד נאָך געוועזן,
נאָר פון באבע'ס געזאנג מיט א שפרונג
אויף אראָפגעלאָזט קניילכל א וואָרף פון
פלעגט עס זיך, ווי א טיגערל יונג.

אַלץ אַוועק. ב'האַב פאַרלאָרן די באבע,
און פון קאָטער אין עטלעכע יאָר
אויפגענייט האָט מען זיידע'ן א היטל,
און ער האָט עס אויסגעטראָגן ביז גאָר.

1925

ס'פיינט דער ווינט, דער זילבערנער ווינט,
אין זיידענעם שאַרפן פון שניידויש אין טאלן.
נאָמערקט האָב צום ערשט מאל אין זיך עס אַזינד,
אַז נ'האַב אַט אַזוי ניט געטראַכט נאָך, קיין מאל ניט.

זאל טינטקייט א פוילע אויף פענצטער זיך וועבן,
איך בין ניט פארטרויערט, און ס'טוט מיר ניט באנג נאָר.
ס'איז ליב מיר געוואָרן סיווי אַט דאָס לעבן,
אַזוי ליב געוואָרן, ווי אין אַנהויב, שוין לאנג נאָר.

און ניט נאָר א פרוי שטול א קוק און א שמייכל —
איך בין שוין אַערווערט. ס'ארא מין פלייאַעס!
און יאָגט דורך א טראַיקע אויף וועג אויס'ן ווייטן —
איך בין שוין אין איר, און איך שמייס מיט די לייאַעס.

א, גליק מיינס, און אלע הצלחות אינאיינעם,
דאס מענטשלעכע גליק איז דער ערד ליב און אייגן.
און וועט ווער כאַטש איינמאָל אויף ערד זיך צעוויינען,
איז, הייסט עס, אַז ס'איז די הצלחה פארפלויגן.

מע דאַרף לעבן גרינגער, מע דאַרף לעבן פראַסטער
און אָננעמען אליין, וואָס אויף וועלט איז פאַראַנען.
אַט און פאַרוואָס ס'פייפט דער ווינט א צעלאָזטער,
דער זילבערנער ווינט איבער וועלדער און לאַנען.

1925

ער, איר, שליטנמ! און פערדלעד, איר, פערדלעד!
ווי א שד האָט אויף ערד זיי געבראכט.
איבער סטעפישיגעינג דעם פארשייטן
ביז צו טרערן דאָס גלעקעלע לאכט.

קייז לבנה, קייז הינטישער בילן
אין דער פוסט, אין דער ווייט, אָן דער זייט.
האַלט זיך צו, מייז פולמוטיקער לעבן,
ס'האַט מיך נאָך נישט געעלטערט די צייט.

קומטשער, זינג, אָט דער נאכט אויף צו להכעים, —
אויב דו ווילסט, העלף איך זינגען דיר צו
פון די מיידלשע שעלמישע אויגן,
פון מייז פריילעכער יוגנט אָן דו.

ער, אמאל, כ'פלעג פאררוקן דאָס הימל,
און אַ שפּאַן טון אין שטאַנגען דאָס פּערד,
און אויף הויפּט פון שטרוי זיך צולייגן, —
און דערמאן זיך וואָס בין איך און ווער.

און פון וואנען די ווירדיקע האלטונג?
אין דער שטילקייט פון נאַכט, אין דער שפּעט,
די בארעדעוודיקע, די טאליאנקע,
דאָס נישט איינע דאָרט איבערגערעדט.

אלץ אַוועק, מיינע האָר ווערן שימער.
טויט דאָס פּערד. און דער הויף אונדזער — פּוסט.
ס'האַט פאַרלוירן איר שטים די טאליאנקע,
און פאַרגעסן זיי פירט מען א שמועס.

דאָך, די נשמה איז קאַלט ניט געוואָרן.
אזוי ליב איז דער פּראָסט מיר און שניי!
און דערפאַר לאַנגט ביז טרערן דאָס גלעקל
איבער אלץ, וואָס געווען און פאַרגייט.

1925

שימער וועלדל. סטעפ און ווייטן.
שיין פון לבנה אומעטום.
ווידער גלעקעלעך פארשייטע
האָבן זיך צעקלאַגט אַרום.

ניט קיין שיינער וועג פון יאָרן,
נאָר אויף אייביק ליב געבענמישט,
איבער וועלכן ס'איז געפאָרן
פיל איעדער רוסישער מענמיש.

אך, דו, שליטן! ס'ארא דויער!
פראַסטיקער אַשינע־קלונג.
ס'איז דער פאַטער מיין א פויער,
נו, און איך — א פויער־יונג.

כ'שפוי זיך אויס אויף דער בארימטקייט
און אויף דעם, וואָס כ'בין — פאָעט.
אַט די געגנט אַרימינקע
נישט געזען האָב לאנג שוין, העט.

ווער ס'האַט איינמאַל זיך געפּעדערט
זען כאַטש ס'לאַנד און אַט דעם פליין,
וועט כמעט בעריאַזקע יעדער
גערן קרשן ס'פיסל קליין.

ווירושע זאַל מוין אויג ניט טרערן,
אויב אין פראַסט מיט קלונג און וואַרף
וועט צוגלייך דאָ פריילעך ווערן
יונגט רוסישע פון דאָרף.

עך, האַרמאַשקע, סמ'יקיברומען,
ס'איז דערפאר אין דעם געוואָי
ניט איין רום־פארשייט פארשוואומען,
קענטיק, ווי דער שטויב און שטרוי.

1925

לכנה איבער פענצטער. אונטער פענצטער ווינטן.
טאָפּאַל אָן די בלעטער זילבער-העל באשפינט איז.

ווייט-ווייט וויינט טאליאנקע, איינזאם קול אין רוימען —
אזא טייער-נאָנטער, און פון ווייטע טרוימען.

ס'וויינט און לאכט דאָס ליד, דאָס מוטיקע און גלויביקע.
וואו ביסט דו, מיין ליפע, ליפע מיינע אייביקע?

כ'בין אליין אין יום-טוב פרו אמאָל אַרויס אויך,
מיט טאליאנקע-שפיל פאר ליבער האָב געגרויסט זיך.

נאָר פאר ליבער איצטער בין איך גאַרנישט-מיין.
און אונטער פרעמדן ליד לאך איך, און איך וויין.

1925

שפיל, טאליאנקע, הילביק, דרויסט שפיל, אויסגעצויגן!
אפשר זיך דערמאנען יוגנט, וואָס פארפלויוגן?

רויש דו נישט, אַשינע, שטויבט נישט אָן, איר, וועגן.
זאָל צו דער געליבטער'ס שוועל מיין ליד אוועקגיין.

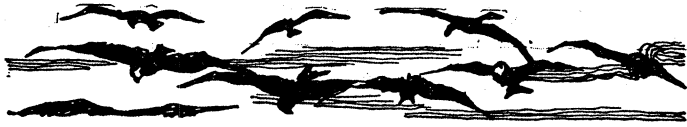
זאָל זי עם דערהערן, זאָל א ביסל וויינען.
פרעמדע יוגנט וועט נישט גאַרניט פאר איר מיינען.

נו, און אויב אז יאָ — וועט דורכלעבן אָן לידן.
וואו ביסט דו, מיין גורל? וואו, איר, מיינע פריידן?

גיס זיך, ליד מיינס, העכער, גיס זיך אָן א שיעור.
ס'וועט אלצאיינס נישט זיין מער, וואָס געווען איז פריער.

פונעם שטאלט און שטאַרקייט און די שטאַלצע קלאנגען
איז פאַרבליבן נאָר דאָס ליד פון דער טאליאנקע.

1925

עם דרייען אין פעלדער זיך שטאַרקע זאווייען,
עם יאָגט זיך אַ טראַיקע אַ פרעמדע אין שנייען.

אַ יוגנט אַ פרעמדע אויף טראַיקע צעיאָגט זיך.
און וואו איז מיין גליק דען? מיין פרייד וואו געטאַגט דען?

פארשוואונדן איז אַלץ אין די שטאַרקע זאווייען
אויף אַט צוזאָ טראַיקע אַ ווילדער אין שנייען.

1925

הערסט — עס יאָגן שליטננס! הערסטו — שליטננס יאָגן!
גוט איז מיט דער ליבער זיך אין פעלד פארטראָגן.

ווינטעלע א פריילעכנס, שעמעוודיקס און וואוילעס.
איבער פליין דעם הוילן גלעקעלע זיך קוילערט.

אך, איר, שליטננס, שליטננס! פערד, דו מוין, קאשטאנער!
ערגעץ-וואו א קליאָן טאנצט שיכור איבער לאנען.

וועלן צו אים פאָרן, פרעגן — וואָס אזוי-אָ?
און אונטער טאליאנקע אין דרייען טאנצן גייען.

1925

העלע, בלויע קאפמע. אויגן בלויע־בלוי.
בל'האב דער ליבער גאָר קיין אמת ניט פארטרויט.

ס'האָט געפרעגט די ליבע: „זאווערובע דרייט?
איינהייצן דעם אויוון, בעט צו מאַכן גרייט?“

האָב איך איר געענטפערט: „היינט פון הויכער מיט
עמעץ ווייסע בלומען איבער ערד צעשיט.

הייך דו איין דעם אויוון, און די בעט מאַך גרייט,
אין מיין האַרץ אָן דיר אַ זאווערובע דרייט!“

1925

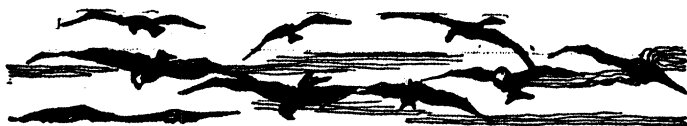

קרום ניט אויס קיין שמייכל, ברעכנדיק די הענט,
איך האָב ליב אן אנדערע, אן אנדערע דערקענט.

ווייסט דאָך עס אליין גוט, ביסט דאָך זייער קלוג —
נישט צו דיר געקומען, נישט אויף דיר איך קוק.

כ'בין פארבייגעגאנגען, ס'איז דעם האַרץ אלצאיינס —
בלויז געוואָלט א קוק טון אין פענצטער, און ניט מיין.

1925

קליאָן, דו מיין, אָן בלעטער, קליאָן פון פראַסס פאראייזער,
שטייסט פארוואָס געבויגן אונטער בעזים ווייסן?

האַסמו וואָס דערזען דען? האַסמו וואָס דערהערט דען?
זוי וואָלסט הינטער דאָרף שפּאַצירן זיך געפּעדערט.

זוי א וועבטער־שיכור, ווערט אין וועג פארלוירן,
ביסט אריין אין שנייבאָרג, פום זיך צוגעפרוירן.

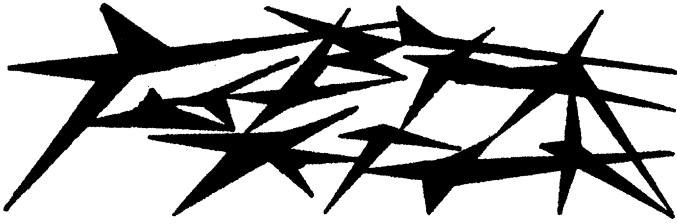
אך, אליין ניטקרעסטיק שטיי איך היינט, מסתמא,
ניט דערגיין אהיים פון ברידערלעכער ליאמע.

דאָרט באגעגנט ווערבע, פאַכנע דאָרט דערזען,
זומערליד געזונגען זיי אין די זאווייען.

זיך אליין געדאכט צו זיין א קליאָן אויך דריינען,
אַבער, נישט אָן בלעטער, נאָר אין פולן גריינען.

און, פארלאָרן בושה, אזא קלאַץ א שטומער,
זוי א ווייב אַ פרעמדע בעריאָזקע ארומגענומען.

1925

פלאַמאַס

אינאניא

דעם נביא ירמיהו

א

איך וועל פאר'ן אומקום זיך ניט דערשרעקן,
ניט פאר די שפיון, ניט פוילן-רעגן.
דאָס רעדט לויט דער ביבל אזוי
דער נביא יעסענין סערגעי.

מיין צייט אָנגעקומען איז איצטער,
מיך שרעקט ניט פון בייטש דאָס געהויל.
דעם קערפער, דעם קערפער פון קריסטום
שפיי אויס איך פון מויל.

איך וויל ניט קיין רעטונג אָנגעמען מער
דורך זיינע עינויים און קרייץ;
באנומען אן אנדערע האָב איך א לער
פון נצח צעשטויסן דורך שטערן-געפלייץ.

דערזען האָב אן אנדערע אָנקום-שעה —
וואו ס'טאָנצט ניט אויפ'ן אמת דער טויט.
ווי פון דער פארברודיקטער וואָל — א שאַף,
אָפּשערן פון הימל איך וועל די בלויהוים.

איך וועל מיינע הענט צו לבנה אויסשפרייטן,
צעבויסן וועל זי, ווי א נוס, מיט די ציין.
איך וויל ניט קיין הימלען און א לייטער,
איך וויל ניט ס'זאל פאלן דער שניי.

איך וויל ניט ס'זאל קאנען זיך כמורען
אויף אַזערעם דאָס געזיכט פון באַגין.
א גילדערן וואָרט אין אייִס־מורעם
האַב היינט אויסגעברייט, ווי אַ הון.

איך בין היינט מיט האַנט דער עלאַסטישער
די גאַנצע וועלט אויסדרייען גרייט.
אַכט פליגלען מיט שמורעם צעבראַסטעמן
פון פלייצעם פון מיינע זיך האַבן צעשפרייט.

ב

געביל פון די גלעקער אויף רוסלאַנד אַ מאַכטיקער,
דאָס וויינען די קרעמעליזווענט אין דער לופט.
אויף שפיזן פון שטערן ביינאַכטיקע
היינט הויב איך דיך דיבאַם, ערד, און! *

(* וואַריאַנט:

געשאלן אין רוסלאַנד פון גלעקער.
דאָס וויינען פון קרעמעל די ווענט.
אויף שפיזן, ווי פעטער דער גרויסער.
היינט זעץ איך דיך, ערד, אַוועק!

בזי שטאַט אומגעזעענער וועל זיך דערגרייבן,
דעם אויסשפּרויט צעבייסן פון מילכיקן וועג.
די באַרד וועל אויסצופן ביי גאַט אין די הייבן
מיט ציין מיינע שאַרף אויסגעשטרעקט.

א כאַפּ טון וועל אים פאַר דער גרינווע דער גראַפער,
און זאָגן מיט שטים פון זאָווי:
ט'וועל, גאַט, דיך מאַכן אַן אנדערן גאַר,
ט'זאל רייסן מיין וואָרט אין פאַרזוי!

ט'פאַרשעלט פון שטאַטיקייטעזש דעם אַטעם
און פון זיינע וועגן די טיפע שיכטן.
איך וויל, אַז אויף גרונטלאָזער שטרעקע, אַנשטאַט דעם,
אַ פאַלאַץ מיר זאָלן פאַר זיך אויסריכטן.

מיט'ן צונג וועל אויסלעקן אויף די איקאָנעס
פון קדושים, מאַרמירער — די שיין.
איך זאָג אייך די שטאַט אַז אינאַניאַ,
וואו גאַטהייט פון לעבן וועט זיין!

זיין און קלאַג, מאַסקאָוויע!
געקומען אַן אנדער נביא.
ט'וועל אלע געבעטן אין דיין טשאַטאַסלאָוו
צעשנאָבלען מיט מיין שנאָבל פון וואָרט.

פון האַפענונג וועל איך דיין פאַלק אוועקפירן
און געבן א גלויבן אים און א מאַכט,
ער זאל מיט'ן אַקער אין גיגען אין פריע
צעאָקערן מיט דער זון די גאַכט.

דאָס פעלד פון זיין וואָרט זאל דאָרט גרינגען
און תבואה, ווי בינשטאַקן, מערן.
פון אונטער דעם הימלשן דאך, ווי די בינען,
באגילדן דאָס פינצטער זאלן די קערן.

כ'פארשעלט דיר, שטאַט-ראַדאַנעזש, פארשעלט דיר,
די פיאַטעס און אַלע דיינע שפורן.
דו האָסט די גאָלד-אוצרות פון פּייער דעם העלן
מיט קירקע פון וואָסער צעבורעט.

דיין שאַרע פון וואַלקנס, ווי וועלף, וואָס זיך וואַרפן,
ווי וועלפישע האַרדע אַ בייזע, צערייצטע,
צעשטאַכן עס האָט מיט ציין-שפיזן די שאַרפע
די אַלע וואָס רופן, און אַלע דרייסטע.

דיין זון מיט באַנעגלטע לאַפעס
אין האַרץ, ווי אַ מעסער, האָט זיך דורכגענעגלט.
מיר האָבן געוויינט אויף די טייכן פון בבל
און ס'האַט אונדז גענעצט אַ בלוטיקער רעגן.

און איצטער, מיט אַקסישער שטים פון אַ שטורעם
איך שריי, און די הויזן פון קריסטוס מוז אויס:
אין באליע פון צווייטער לבנה
וואָשט אייערע הענט און האַר אויס. *

(* וואַריאַנט:

און היינט, ווי פעטער דער גרויסער,
די ערד אונטער דיר איך צעשטער.
און אונטער די קלאַנגען פון שיכור-האַרמאָשאַקע
וועל צווינגען צו טאַנצן דעם טויט אויף דער ערד.

איך זאג אייך — איר אלע וועט ווערן צעמאלן,
עס וועט אייך דערשטיקן פון גלויבן דער שימל.
ס'איז אנדערש געוואָרן געשוואָלן,
ווי א קו אומגעזעענע, גאָט אין הימל.

און יענע אומזיסט זיך באַזעצן אין היילן,
וואָס זיי איז פאַרהאַסמט דאָס געברום.
סיוויי — אין א רוסישער שטוב פון פיר איילן
וועט אַפּקעלן ער זיך מיט אנדערער זון.

סיוויי, וועט ער צינדן אין לייך
וואָס ברענגן פון טייך האָט געשמירט.
די גאַלד-הערנער זיינע צעלייטן
עס וועלן די וועלט, וואָס זירט.

ס'וועט דעמלט א נייער אַלימפ אראָפּדרינגען
זיין פנים צו מאַלן א נייעם, און יונג.
איך זאָג אייך — די גאַנצע לופט וועל אויסטרינקען
און, ווי א קאַמעטע, אויסציען דעם צונג.

די פיס ביז מצרים-צו וועל איך צעשטרעקן,
צעשטויסן די קלאַען פון אייערן פיין . . .
מיט קלאַמערס פון הענט וועל זיך אַריינשמעקן
אין פאַלוסן ביידע פון שנייאיקן זיין.

איך וועל דעם עקוואַטאָר מיט קניען צודריקן,
און אונטער געוויין פונעם ווינט און זאָוויי,
די מוטער-ערד אונדזערע אויף שטיקער,
ווי א גאַלדענעם קוילעטש, צעברעכן אויף צוויי.

און אינעם געשטורק, פונעם אפגרונט פארשאַמנט,
די וועלט זאל די גאַנצע דערהערן דעם בראָך,
דעם האַריקן קאַפּ מיין אין זיים פון די שמערן,
אדורכשמעקן וועל, ווי די זונשיין, דורך לאַך.

און זונען פיר-אירע, ארויס פון די וואַלקנס,
ווי פעסער אויף באַרג אויס'ן הויכן צעשטעלטע,
די גאַלדענע רייפן וועלן צעוואַרפן,
און, פאלנדיק, וועלן צעווינגן די וועלטן.

ג

און צו דיר זאָג איך, אַמעריקע,
אַפגעשפאַלטענע העלפט פון דער ערד —
דו, פאַרכט זיך, די שיפן, די אייזן-דערערעמדיקע,
אויף אומגלויבן-ימים צו לאָזן אין פאַרקער!

מיט אייזערנעם רעגנבויגן ניט פאַרציי
די פעלדער, און טייכן — מיט גראַניט.
מיט וואַסער פון פרייער לאַדאַגע נאָר
דורכעקבערן וועט דער מענטש די וואָר!

ניט קלאַפּ מיט די הענט אריין די בלויע
אין פוסטקייט דעם הימל-סופיט.
די שיין פון די שמערן צו בויען
מיט קעפלעך פון צווייטעם קאַן מען ניט.

פון שטאלענעם אַרץ מיט דער לאַווע, דער הייסער,
פאַרגיסן מע קאָן ניט דעם פּיער-געברויז.
די שפורן פון נייטעם תּחית-המתים
איך וועל איבערלאָזן אויף ערדישער שוים.

מיט פּיאַטעם פון וואַלקנס וועל הענגען,
די כּמאַרעם מיט קלאַען, ווי אַ הירש, צעשלאָגן;
די זון און לבנה אויף ערדישער אַקס
וועל אָנטאָן, ווי רעדער, אויף אַ וואַגן.

איך זאָג דיר — דו זיי נישט מתפלל
צו דינע פאַרדראַטנטע שטראַלן.
זיי וועלן ניט לויכטן אין אַנקום-ישעה
פון דעם, וואָס לויפט איבער די בערג, ווי אַ שאַף!

עס וועט נאָך ביי דיר זיך געפינען אַ שיסער
צו שיקן אַ פּייל אין זיין ברוסט צומאַל.
און וואַרימע בלוט וועט אין נעפל אַ שפּריץ טון,
ווי פּיער און פּלאַם פון זיין ווייסער וואַל.

די גאַלד-קלאַען וועלן זיך קייקלען, ווי שטערן,
און שפּאַלטן די נאַכטיקע פינצטערניש שטאַק.
און ס'וועט זיך דער רעגן ווידער פאַרמערן
מיט שפּיזלעך אויף איר'ן שוואַרצן זאַק.

און איך וועל צעדונערן זיך און צעלויפן,
ווי אַ דונער, מיט רעדער פון זון און לבנה;
און וועל זיך צעפּלאַשן די האַר, ווי אַ שרפה,
און זיך מיט'ן פּליגל פאַרדעקן דאָס פּנים.

די בערג וועל א טרייסל איך טון פאר די קארקו,
און גלייך, ווי די שפיון, אויסציען דאָס גראָז.
און אל' דיינע פלויםן, און אלע פארקנס
אין הויפנס פארקערן, ווי שטויב א בלאָז.

איך וועל דיינע פעלדער און וועלדער פארברענען,
אויסטריוקענען אלע ימים און טייכן.
און ס'וועט, ווי א הונט אויסגעדייווערטער, מאַגער,
דער גין איבער ערד זיך פארקייכן.

ער וועט מיט'ן צונג פונעם שמעכיקן דאָרשטן
די הימלען די בלויע אויסלעקן,
און אויגן די בייזע זיינע, ווי עמער,
אין דורכרים פון ראָז אַריינשמעקן.

נאָר וואַסער זיי וועלן ניט שעפן
אין מאָל, וואו דער שמראָם האָט געזאָדן;
מיט טרוקענעם ליים, מיט דעם האַרטן
באָדעקן וועט זאָמד זייער באָדן.

און בייסן מיט צייניקער בייזקייט
אויף האַלדז וועט זיין אייזערנע קייט,
און אויסגיין, און ס'וועלן די ביינער,
ווי קרייטס, אויף סטעפ זיין צעזייט.

און איך וועל צעאָקערן די באַקן די שוואַרצע
פון פעלדער פון דיינע מיט אַקער דעם נייעם;
און ס'וועט א גערעמעניש, ווי א גאַלדענער פויגל,
אָדורכפליען איבער דעם לאַנד דעם פרייען.

אראָפּוואַרפּן וועט זי צו זיינע באוואוינער
פון זאַנגיקע פליגלען א נייעם קלונג.
און אויסציען, ווי די גאַלדענע שמענגלעך,
וועט שטראַלן אַריבער די מאַלן די זון.

און אויסוואַקסן וועלן נייע סאַסנעס
אויף האַנטפלאַכן פון דיינע פעלדער אַן ברעג.
און ס'וועלן, ווי וועווערקעס געלע, די וויאַסנעס
צעשפּרינגען זיך איבער די צווייגן פון טעג.

עס וועלן די טייכן די בלויע זיך מינען
און שטיינער און צוימען צעשמערן.
און, אויגן אראָפּגעלאָזט, וועט דער באַגינגען
דאַרט פיש אין זיי פאַנגען, ווי שמערן.

איך זאַג דיר — א צייט וועט אַזעלכע אַנקומען,
און ס'וועלן די דונערנע לעפּצן פאַרשטוממען;
און דורכשטעכן וועלן דעם נאַקן בלוי
די זאַנגען פון דיינע ברויטן אין טוי.

און איבער דער וועלט, פון פאַרבאַרגענעם לייטער,
אויף פעלדער און לאַנקעס צעשפּרייטע אין רו,
עס וועט פונעם האַרץ פון לבנה א רויטער
א האַץ זיך אויספיקן מיט א קוקאַרעקן.

ד

אויף וואַלקנס, ווי איבער די פעלדער, איך גיי,
אראָפּ מוים'ן קאַפּ — איך צי.

איך הער דעם געפליעסק פון בלוי רעגןגעפליין
און פיה פון פלאנעטן אין פלי.

איך שפיגל זיך אפ אין די אפגרוזמן בלוי
פון אוערעם ווייטע מין.
איך זע דין מיט גאלדענע הימלעך-בערג,
אינאנצ, צעשיינט.

איך זע דיינע פעלדער און באטעם,
אויף גאנעק די מוטער אלט;
זי פלויסט זיך מיט פינגער מאטע
צו פאנגען פון שקיעה א שטראל.

צום פענצטער-צו זי דריקט אים,
און באפט אים אויף הויקער אויף, —
און זון, ווי א קאץ, צעווינגט אים,
און קניילכל שלעפט ארויף.

און שטיל, אונטער טייכל'ס געפליסמער,
דעם ברעניקן עכא אין שוים,
מיט טראפנס פון ליכט אומגעזעען
א ליד פון די בערג טריפט ארויס:

לויב צו גאט אין הייבן!
פרוין צו דער ערד!
מולד מיט בלויהארן
וואלקנס האט צעשטערט.

אויסגעברייט א גאָנער
פון שטערן־איי האָט ווער,
שפורן אויסצופיקן
יעזוס'עם אויף דר'ערד.

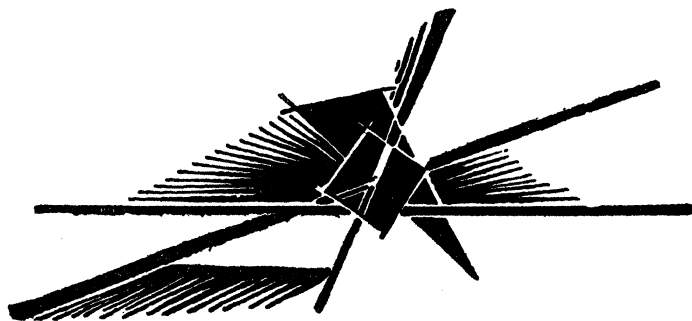
ס'האָט מיט נייעם גלויבן
ווער, אָן פיין און קרייזן,
ווי א פּייל אין הימל
רעגנבוין צעפלייצט.

פריי זיך, לאַנד פון ציון,
און פאַרשפּרייט דיין שייך?
אויסגעוואַקסן נייער
איז נצרת־זיון.

צו דער וועלט אויף שקאַפּע
נייער גואל פאַרט.
מאַכט — איז אונדזער גלויבן,
אין אונדז — אונדזער וואָר.

1918

„איך פיל זיך ווי א באלעבאָס אין דער רוד
טישער פּאָעזיע און, דעריבער, שלעפּ איך אַרײַן
אין דער פּאָעטישער שפּראַך ווערטער פון אַלע
שאַטירונגען. נישטאָ קיין אומריינע ווערטער,
פּאַראַן נאָר אומריינע פּאַרשטעלונגען. ניט אויף
מיר איז דער קאָנפּו פון אַ דרייַסט דורך מיר
ארויסגעזאָגטן וואָרט, נאָר אויפֿין לייענער, אַדער
צוהערער.“

מאָטאָ צום בוך: „לידער פון אַ
כוליאָוו“. פּאַרלאַג י. ט. בלאַ-
גאָוו. בערלין. 1923.

רעקוויעם

א. מאריענגאפ'ן

א

עס שאלט, עס שאלט פון אומקום דער האָרן!
וואָס־זשע זאלן מיר טון, טון אַזינד
אויף די לענדן פון וועגן אַעמאַרן?

איר, די ליבהאַבער פון די פּאַעטישע פליי,
אפער ווילט איר א זינג טון ביים אָנער?

שוין גענוג מיט דער מילדקייט פון מאַרדעם צו בליען.
איז יאָ ליב, איז נישט ליב, נעם און נעם.
עס איז גוט, ווען עס ריינט זיך פאַרנאַנטיקע שוין
און אייך שמיסט אין די זאַדעקס די גראַבע אַרײַן
דעם פאַרגלויטיקטן בעזים פון שקיעה.

ס'וועט דער הארבסט'יקער פראָסט גיך מיט קאלטן אויסווייטן
 יענעם דאָרף, און אַט'דאָ, אַט די לאַנקעס די גרינע.
 ס'איז נישטאָ וואו פאַר אייך צו אַנטלויפן פון אומקום,
 ס'איז נישטאָ וואוואַהין פונעם פינג צו אַנטרייטן.
 אַט איז ער, אַט איז ער מיט'ן אייזערנעם בויך
 אַ די העלדער פון פעלדער דעם פויסט שטרעקט ארויס.

ס'פירט די אַלטשטקע מיל מיט'ן אויער,
 די פאַרמעליקטע נאָ אַנגעשפּיצט.
 און דער הימישער שוויגער, דער שטור,
 וואָס זיין מאַרד האָט אויף קעלבער פאַרניצט,
 האָט דעם צונג אָן דעם גאַר-שטעל געווישט,
 און אָן אומגליק אין פעלדער דערשפּירט.

ב

אַ, הינטער דאָרף איז נישט דערפאַר
 האַרמאָשקע וויינט מיט אַזא אַער:
 טא - לא - לא - לא, טי - לי - לי - האַם,
 הענט איבער ווייסער פענאטעריאַם.

און געלער ווינט פון האַרבעט דערום
 האָט ס'בלויאיקייט דען גיט אַעקרומט,
 און, ווי די פערד מע שאַבט און קעמט,
 פון קליאַנען גלעטער אַראָפּ ער קעמט.

ער גייט, ער גייט, דער שרעקלעכער גאסט,
מיט פיאטע שווער ברעכט וואלד מיט האסט.
און ס'בענקען לידער שטארקער, מער,
ווען זשאבעיפיש אין שטרוי זיך הערט.

א, גאנג עלעקטרישער אין הויך,
פון רימענס, קוימענס שמומער קאמף.
דעם בויך פון כאמעס הילצערנע
א שטאלענער צעטרייסלט קראמף!

ג

זי האט איר געזען,
ווי עס לויפט איבער סטעפעס,
אין אַזערע-נעפלען איינגעהילט,
מיט נאָדלאַך אייזערנער כראַפענדיק,
אויף טשוהונענע לאַפעס דער באַן?

און נאָך אים, אויפ'ן וועג,
איבער דעם הויכן גראַז,
ווי אויף א פאַראַד פון פאַרשייטן געיעג,
פאַרוואַרפנדיק די דינע פיס צום קאַפּ,
א רויט-גרייזערדיק לאַשעקל-יאַגט אין גאַלאַפּ?

ליבער, ליבער, נאַרישער טראַפּ,
נו, וואוהין, נו, וואוהין יאַגט ער אין אַ גאַלאַפּ?
זי דען ווייסט ער ניט, אז די לעבעדיקע פערד
האַט די שטאַליקאָוואַלערניע באַזיגט אויף דער ערד?

צו דען וויסט ער ניט, אז אין די פעלדער אָן שיין
וועט ניט אומקערן יענע צייט זיין געיעג,
ווען עס האָט א פאַר שיינע רוסנים פון סטעפ
פאַר א פערד אָפגעגעבן דער פעטשענעג?

ס'האַט אויף מאַרקן דער גורל גאַר אַנדערש צעהעלט
אונדזער ברעג אויפגעוועקטן פונעם געקריין.
און פאַר טויזנט פוד פערדישע פלוישן און פעל
א לאַקאַמאַטיוו קויפט מען איצט.

ד

שלעכטער גאַסט, דער שוואַרץ-יאָר זאָל דיר נעמען!
ס'וועט אין פרוין מיט דיר אונדזער ליד מער ניט לעבן.
ס'איז א שאַד, וואָס אין קינדהייט האָט זיך ניט געגעבן
צו דערטרינקען דיר, ווי אין ברונים אָן עמער.

גוט איז זיי דאָ צו שטיין און צו קוקן אַלע,
אין די בלעבענע קושן די מיילער צו פאַרבן. —
און בלויז איך זאָל אויסזינגען, ווי א גלח,
„אַלילויאַ“ אויף אייגענעם לאַנד'ס אָפּשטאַרבן.

אַט דערפאַר מיט סעפטעמבערשע בלעטער,
אויף דעם קאַלטן, צעטריקנטן ליימיקן באַדן,
האַט דעם קאַפּ אָן דעם פלויט זיך צעשמעטערט
און אין יאָגעדע-בלוט האָט דער בוים זיך געבאָדן.

און דערפאר איז אריין א טרויער
אין מאליאנקישע קלאנגען די דינע.
און דער פויער, פארשמעקטער מיט שטרויען,
האט מיט ביטערן שפירט זיך פארמלינעט.

1920

ווידוי פון א כוליגאן

ניט יעדערער קאן זינגען לידער,
ניט יעדן איז געגעבן גראדע,
זוי אן עפל, סאלן צו פרעמדע פיס.

דאס איז דער סאמע גרעסטער ווידוי,
אין וועלכן ס'איז דער כוליגאן זיך מתוודה.

איך גיי אומיסטן א ניטגעקעמטער,
מיין קאפ אויף פלייצעס, זוי א נאפט-לאמפ, שטארצט.
ס'געפעלט מיר אין דער פינצטער צו באלויכטן
דעם הארבסט אן בלעטער פון אייער הארץ.

ס'געפעלט מיר, ווען די שטיינער-זידלערייען פלען
אין מיר, ווי האגל פון רעוועדיקן שמורעם-בראך.
איך טו בלויז שטארקער מיט די הענט דאן דריקן
דעם אומרופענבער פון מיינע האר.

ס'איז גוט אזוי מיר דעמלט זיך דערמאנען
דעם סטאוו פארוואקסן און אלבע'ס הייזעריקן קלאנג,
אז ס'זיינען טאטע-מאמע וואו ביי מיר פאראנען,
וואס שפייטן אויף אלע מיינע לידער און געזאנג.

פאר וועמען איך בין טייער, ווי דאס לייב און פעלדער,
ווי רעגן, וואס מאכט ווייך דאס גרינס אין פריילינג-יונג.
זיי וואלטן מיט די ווידלעס געקומען אייך דערשטענן
פאר יעדערן געשריי, געווארפן אין זייער זון.

אָרימע, אָרימע פּויעריים!
איר זיינט געוויס געוואָרן ניט שייך,
האַט מורא אַליץ פאַר גאַט
און בלאַטעס די געדיכטע.

אָ, אויב איר וואָלט פאַרשטאַנען,
אַז אייער זון אין רוסלאַנד
איז איצט דער סאַמע בעסטער דיכטער!

האַט אייער האַרץ דען ווען גערומ,
ווען ער פלעגט באַרוועס אין דער האַרבסט-ניעץ שלעפן זיך?
און איצט ער גייט ארום אין אַ צילינדער-הוט
אין אין לאַקירטע שיך.

נאָר ס'לעבט אין אים קוראָזש — די יונגט ווילד
פון לאָבון דאָרמישן פאַרשייט.
איערו קו פון יאָטקע אויף דער שילד
באַגרוסט ער פון דער ווייט.

און, ווען ער טרעפט פּורמאַנעס אויף די ראָגן,
דערמאַנט ער זיך דעם ריח פון היים־פעלדער אין קויט,
און ער איז גרייט דעם עק פון יעדן פּערד צו טראָגן,
ווי דעם שלעפּ פון אַ כלה'ס הופּה־קלייד.

כ'האַב ליב מיין היימלאַנד.
כ'האַב זייער ליב מיין היימלאַנד!
כאַטש אומעט איז אין אים פאַראַן פון ראָסטע ווערבֿע־ביימלעך.
מיר זיינען אָנגעגעס די חזיר־מאַרדעס אויסגעשמירט,
און קלאַנג פון זשאַבע־שטיב, אין שטיל פון נאַכט, מיך רירט.

פון קינדערשע זכרונות אַערטלעך־קראַנק איך בין.
מיר הלומען זיך נעפלען פון נעכט אפּריליקע, און נעץ.
ווי ס'וואַלט זיך אונדזער קליאַן ביים שייטער פון באַגין
אויף שפיצמינגער צו וואַרימען זיך צוגעזעצט.

אַ, וויפל אייער כ'האַב אויף אים פון נעסט פון קראַץ,
זיך איבער סענקעס דראַפּנדיק, געגנבעט דאָ!
צי איז ער אַליק דער זעלבער מוט'ן גרינעס שפּיץ?
און איז זיין קאַרע, ווי אמאָל, נאָך שטאַרק אויך איצט?

און דו, מיין ליבער,
נעטרייער פאַפעליאַטער הונט?

פון אלטקייט ביסט געוואָרן קוויטשנדיק און בלינד,
און בלאַנדזשעסט איבער הויף, אראָפּגעלאָזט דעם עק,
און וואָו די טיר און וואָו די שמאַל — ניט מער דערשמעקסט.

אַ, ווי טייער זיינען מיר אלע יענע שטיפערייען,
ווען ברויט א קרייעץ כ'האַט געגנבעט ביי דער מאַמען,
און אויף-אמאָל מיט דיר געביסן און עס געקריעט,
און ניט א טראָפּן זיך געמלאָסט מיט דיר צוזאַמען.

כ'בין אליץ דער זעלבער.
אין האַראַן בין איך אליץ דער זעלבער.
ווי בלומען אינעם קאַרן, אויף פּנים בליען צוויגן.
די לידער שפּרייטנדיק, ווי ראַגעזשעס פון גאַלד,
אז זאָגן עפעס אַערטלעכס אז אייך וואָלט איך געוואָלט.

א גוטע נאַכט!
איר אלע וואָלט א גוטע נאַכט דערוויסן!
ס'האַט אָפּגעקלונגען איבער גראַדן-גריין
די קאַפּט פונעם דעמעריין.
היינט ווילט זיך זייער מיר
פון פענצטער די לבנה אז באַפּישן.

א בלויע שיין. די שיין איז בלויז צוויי!
אין אָט דעם בלוי צו שטאַרפן איז אפילו ניט קיין שאָר.
איז וואָס, אז ווי א איניקער איך זע אויס גראַד,
וואָס האָט צום הינטן צוגעמאָשעפּט א לאַממערין.

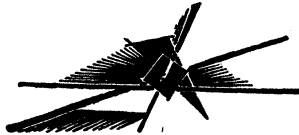
מיין אלטער, גוטער, אָפּגעמאַרענער פענאָס,
באַראַרף איך דען דיין ווייטן שפּרייז?

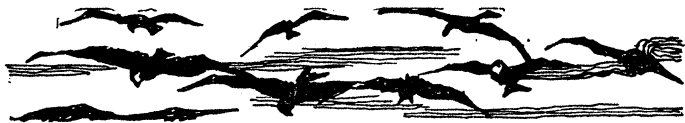
מיין קאַפּ צעגיסט זיך, ווי דער אויגוסט,
מיט וויין פון ווירבלענדיקע האַר.

איך בין געקומען, ווי א שטרענגער מייסטער,
די מיין באַזונגען און זיי רימען.

כ'וויל זיין דער געלער זעגל
צו יענעם לאַנד, וואוהין מיר שווימען.

1920

די שענקאַרישע מאַסקוווע

א. קוסיקאוויץ

א

יע, באשלאָסן איז איצט! אָן צוריקקער
כ'האַב די היימישע פעלדער פארלאָזט.
ס'וועלן שוין איבער מיר מער ניט קלינגען
די טאַפּאַלן מיט בלעטער צעלאָזט.

ס'אלטע הויז האָט אָן מיר זיך פאַרהויקערט,
אלטער הינט מיינער לינט לאַנג אין דר'ערדי.
אויף די מאַסקווער צעבויענע געסלעך
גאַט האָט, קענטליק, מיר שטאַרען באַשערט.

איך האָב ליב אַט די שטאַט די אדשורע,
באַטש פאַרשוואַלן איז זי, אַפּגעשוואַנט.
די פאַרהלומטע גאַלדענע אויע
רנט אויף קופּפּאַלן און יעדן דאַך.

און, ווען ס'שווינט אין דער נאכט די לבנה,
ווען זי שוינט . . . ס'ווייסט דער שד וויאזוי!
דורך א געסל אין שענק א באקאנטן
מיט'ן קאפ אָנגעבוּגן איך גיי.

אין דער שרעקלעכער לאַך — רויש און ליארעם,
און ביינאכט, ביז אויף טאג שימערירט,
לייען לידער איך פאר פראַסטיטוטקעם,
און איך זויף מיט באַנדוטן דעם שפירט.

ס'קלאַפט דאָס האַרץ אין מיר אָפּטער און אָפּטער,
און איך פּלאַנטער אין רייד זיך אליין:
— א פאַרפאַלענער כ'בין, ווי איר אַלע,
וועל צוריק שוין ניט קאָנען איצט גיין.

ס'אַלטע הויז האָט אָן מיר זיך פאַרהויקערט,
אַלטער הונט מיינער לינט לאַנג אין דר'ערד.
אויף די מאַסקווער צעבויגענע געסלעך
גאַט האָט, קענטיק, מיר שטאַרבן באַשערט.

ב

ווידער טרינקט מען, מ'שלאַגט זיך, מ'וויינט דאָ
פון האַרמאַשקע'ס געל-אומעט צעגום,
מ'פאַרשעלט די מיספאַלן אין לעבן,
מ'דערמאַנט זיך די מאַסקווער רוּם.

און אליין איר, מיט קאפ אנגענויגן,
איך פארגיס זיך די אויגן מיט ווייגן,
ט'זאל ניט קוקן אין טראגישן פנים,
אנדערש טראכטן א רגע באטש היינט.

ס'האבן אלע פארשפילט וואָס אויף אייביק.
בלויזער מאַי מיינער! בלויזוניקע שטיל!
אפשר משאדעט דערפאר מיט פגירה
אויף אַט דער שוין פארפאלענער שפיל.

אַר, ס'איז פריילעך אזוי היינט די ראָסן,
דאַרמישיהיימישער שפירט — גאַנצער טוין.
האַרמאָניסט מיט א נאָז א צעפּוילטער
זינגט פון וואָלגע פאר זיי און טשעקאַ.

עפעס ביזס — אין משוגענע בליקן,
ווידערשפעניקס — אין הילטיקע רייד.
ס'טוט זיי לייד פאר די נאַרישע יונגען,
וואָס אין לעבן זיך האָבן פארדרייט.

ס'טוט זיי לייד, וואָס אַקטאַבער דער שמרענגער
אַפגענאַרט האָט זיי אין זיין זאָווי,
און באַהאַלטענער מעסער אין שטיוול
שאַרפט שוין וואָגונג אָן נייע פאר זיי.

וואַריזשע זינגט איר . . . אַוועק אין די ווייטן?
אונדזער ליכט דען ניט שמראַלט פאר איר, פליסט?
ס'היילט דעם סיפילים שפילער מיט בראַנפן,
וואָס ער האָט אין קירגיזסטעפ דערוויסט.

ניין! נישט בייקומען זיי, ניט צעזייען.
ס'איז אן זארג און צעפולט זייער שטאנד.
אר, ראסייע . . . דו, מיין ראס . . . סייע . . .
אזיאטיש לאנד!

ג

שפיל, הארמאניקע! אומעט . . . אומעט . . .
הארמאנישט פינגער בוזאליעדויק גיסט.
טרינק מיט מיר, צייג, דו טומאה,
טרינק מיט מיר.

אויסגעליבט האט מען דיר, צעפילט —
אן א מאס.

וואסדושע קוקסטו אזוי מיט די בלויע שפריצלעך?
וויסטו אין מאַרדע, וואָס?

אין א גארטן דיר שטעלן — א גולם,
סאר די ראָבן א שרעק.

ביז די לעבער האָסט מיר אויסגעפייניקט
אן א ברעג.

שפיל, הארמאניקע! שפיל, מיין צעהיצטע!
טרינק, ביבער, מער!

איך וואָלט בעסער אָט די, מיט די ציגן, —
זי איז נאָרישער.

צווישן פרויען האָט דורך נישט די ערשטע . . .
איר זיינט אָן גאַל.
מיט אַזאַ, ווי דו, מיט אַ סטערנען,
בלויז ס'ערשטע מאָל.

וואָס מער פּיין, קלאַנגען מערער זיך וועבן.
אַט דאָ, אַט דאָרט.
כ'וועל אליין זיך נישט נעמען דאָס לעבן.
גיי אום שוואַרץ-יאָר!

צו אייערער הינטערער טשאַטע
איז קאלט ווערן צייט.
טייערע, איך ווילן.
פאַרציי . . . פאַרציי . . .

ד

זינגזשע, זינג! אויף גיטאַרע פאַרשאַלטן
אין האַלב-קרייז טאַנצן אום פינגער דיין.
אינעם טשאַד אַט-אָדעם זיך פאַרבלוינען,
לעצטער מיינער, איינאיינציקער פריינד.

קוק נישט צו זיך צו אירע בראַסלעטן,
און ווי זיך פליסט פון פלייצעם, נישט טראַכט.
כ'האַט געוואָלט אין דער פרוי גליק געפינען,
און דעם אומקום דערווייט אומגעדאַנט.

נישט געוואוסט, אז די ליבע איז קלעפיק,
נישט געוואוסט, אז די ליבע איז שמאך.
זי איז צו, און פון אויג מיט איין פינטל
האָט משוגע דעם כולגאָן געמאכט.

זינג, מיין פריינד, און הויך אָן אויף מיר ווידער
אונדזער ווילדן אמאָליקן בונד.
זאָל זי קושן, זאָל זי, אָן אַנדערן,
זי, די יונגע, די שיינע שונד.

אך, ווארט-צו! איך באַליידיק זי נישט דאָך.
אך, ווארט-צו! איך פארשעלט זי דאָך ניט.
לאַ/מיך דיר אויף דער סטרונע באַסאָווער
עפעס שפילן פון אייגן געמיט.

ס'פליסט דער רויזן-קופאַל פון מיין נעכטן.
האַרץ — אַ בייטל פון טרוימגאַלד געשטיקט.
איך האָב איבערגעטאַפט א סך מוידלעך,
און פיל פרויען אין ווינקלען געדריקט.

יע! פאַראַן אַזאַ ביטערער אמת,
ס'האַט מיין קינדעריש אויג נאָך געגאַפט:
ס'לעקן הינט די צויג אין א שורה,
וואָס גייט אָפּ מיט דער צויגישער זאַפט.

איז צו וואָס זאָל צו איר פילן אייפער?
איז צו וואָס זאָל איך קרענקען אזוי?
אונדזער לעבן — אַ בעט און אַ ליילעך,
אונדזער לעבן — אַ קוש, און אין תּחום.

זינגזשע, זינגז אינעם טראגישן שווארנג איז
פון די הענט פארען טראגישע פייך.
נאך, דו וויינט, שיק צו אלע שווארנג-יאך זיי . . .
איך וועל קיינמאל נישט שטארבן, מייך פריינד.

1922

טטאנטן

פ. טשאג'ונו

איך ווייס א סך
פון מיין טאלאנט.
עס זיינען לידער ניט קיין זייער שווערער עסק.
נאָר מער פון אלץ
די ליבע צו דעם אייגן לאַנד
האַט מיך גענאַנט, געפלאַנט, געברענט,
ווייס איך.

א לידל טון א ליד
קאָ, אדרבא, ווער עם זייל —
פון מיידלעך, פון לבנה, פון שמערן בלאַנקע . . .
נאָר ס'עקבערט אין מיין האַרץ
אן אנדערער געפיל,
מיין שאַרבן דריקן
אנדערע געדאַנקען.

איך וויל א זינגער
און א בירגער זיין,
אום צו יעדן
זאל, ווי א שטאלץ און ביישפיל ווערן,
און —
זיין אן אמתער,
און ניט קיין שטיף-זון —
אין די גרויסע שטאטן פון די ס. ס. ר'ן.

פון מאסקווע בין אויף לאנג אנמלאפן:
צו הייזן מיט מיליציע
מיר פעלן אויס די שפיצלעך,
וויסן —
פאר יעדן מיינעם שענק-סקאנדאל
זיי האבן מיך געזעצט
אין תפיסה.

איך דאנק
פאר פריינדשאפט די בירגער דינע,
נאר שלאסן דארטן אויף דער באנק
איז זייער הארט,
און מיט א שינדל-קול
צו לייטען עפעס א ליד
פון אן ארומער קאנצארניקע
אין א שטויג פארשפארט.

איך בין נישט קיין קאנצארניק איין!
איך בין — פאעט!
און ניט קיין גלייבן דארט צו וועלכענע דעמאנעטן.

זאל זיין, איך שיכור און זיך ווען,
אבער דערפאר אין מיינע אויגן
פון וויזיעס דאס וואונדערלעכע זען.

איך זע אלץ
און קלאר באזעס מיט מיין פארשטאנד,
אז די נייע ערא —
איז ניט קיין ראזשינקעס א פונט אייך,
אז לענינ'ס נאמען רוישט,
ווי א ווינט, אין לאנד,
באוועגנדיק מיט די געדאנקען,
ווי א מיל מיט פליגלען מונטער.

באוועגט זיך, טייערע!
ס'איז נוצן צוגעזאגט אייך פיל.
כ'בין אייערער פלימעניק,
איר אלע פעטערס מיינע זיינט.
לא'מיר, סערגעי,
זיך צוזעצן צו מארקס'ן שטיל,
א שמעק טון היינט
די איבערקלוגשאפט
פון אומעטיקע שורות.

עס לויפן טעג, ווי שטראמען,
אין נעפלדיקן טייד.
עס שווינדלען שמעם,
ווי אויף פאפיר די אותיות צום באהעפטן.
נישט לאנג געווען אין מאסקווע,

איצט אין באקן בין גלייך.
ס'פארטייטשט אונדו טשאגין די גאטור
פון אינדוסטריעלע קרעפטן.

— גיב נאָר אַ קוק, — ער זאָגט, —
צו זיינען דען ניט בעסער פון די קלויסטערס
אַט יענע טורעם־שפּיזן
פון שוואַרצע נאַפּט־מאַכטאַנען?
גענוג פאַר אונדו די מיסטישע טומאַנען.
באַזינג, פאַעט,
וואָס מאַכטיק איז און ריזיק.

נאַפּט אויפ'ן וואַסער —
ווי אַ פּערסישער צודעק פאַרשפּרייט.
דער אַונט אין הימל
האַט שטערן אַ זאָק צעזייט.
נאָר איך בין גרייט צו שווערן
פון ריינעם האַרצן,
אַז די לאַמטערנעס אין באַקן
זיינען שענער פון די שטערן.

כ'בין מיט געדאַנקען פול
וועגן דער אינדוסטריע־מאַכט,
איך הער די שטים
פון קרעפטן מענטשלעכע דערוואַכט.
גענוג פאַר אונדו
די אַלע ליכט־פלאַנעטן אין די הייכן —

מיר קאָנען אויף דער ערד
דאָס פשוטער דערגרייכן.

און, גלעטנדיק איבער'ן נאָקן
זיך אליין,
איך זאָג:

— געקומען אונדזער צייט אין שטיל.
לא'מיר, סערגעי,
זיך צוועצן צו מאַרקס'ן שטיל,
צו דערניין
די איבערקלוגשאפט
פון אומעטיקע שורות.

1924

שניי-שטורעם

שפינט, טעג, שפינט, אייער אלטע שפינעריי,
א הארץ א לעבעדיקס איז שווער צו ענדערן.
ניין!

כ'וועל קיינמאל שוין מיט זיך ניט הויזן —
צו זיך, דעם געליבטן,
בין איך א מענטש א פרעמדער.

כ'וויל לייענען,
און ס'פאלט ארויס דאס בוך פון הענט,
א גענעצן שפארט און,
און שלאָף מיך נעמט ארום ...
א דויערהאפטער ווינט
וויינט הינטער ווענט,
ווי א לוויה וואָלט דערשפירן נאָנט.

א היללך קליאן,
מיט שטיין מיט שווארץ אונגעזעפט,
דארט טאנפט פון אמאל
היועריק צום הימל נאך.
ס'ארא קליאן איז ער?
א פראסטער שאנדן-סלום —
איך אים נאך הענגען טוין,
אי אפגעטן אויף בראך.

אין מיך וואלט מען באדארפט
דעם ערשטן אויפהענגען,
ארונטער מיט די הענט
אום רוקן אונטגעקערט —
דערפאר, וואס מיט א ליד,
א ברייטערעס און דארט,
איך האט מיין אייגן לאנד
דעם שלאגט געשטערט.

איך האט נישט ליב
די זינגערישע טונעס האל,
און, ווען איך הער אים,
זאג איך:
ווען קראפט זאל מיין געדייען,
מי אלע הענער וואלט
איך אויסגעריסן די געדערם,
זיי זאלן אין די נעכט נישט קרייען.

נאך כ'האב פארגעסן,
און, ווי א האל, אליין

געריסן האָב איך און געוועקט זיך
פאַר מיין לאַנד'ס אויפגוי,
די אַנזאָגן פון אבות ניט געהיט,
און אויפגערעגט זיך
מיט'ן האַרץ און ליד.

דער שמורעם גרילעט און רייסט,
ווי א קאַכאַן,
וואָס זיין קוילען אַנט.
א קאַלטער געפיל —
קאַלט, ווי אייז.
גיי טרעק,
וואו — ווייט,
וואו — נאָנט . . .

די לבנה אויפגעגעסן,
געוויס, עם האָבן הינט —
זי איז שוין לאַנג
פון הימל דאַרט פאַרשוואונדן.
א פאָדים רייסנדיק פון שפונדל,
די מוטער מיט'ן שפינראָד
א שמועס פאַרבינדט.

א טויבער קאַטער הערט
צו דעם געשמועס זיך איינ'עט,
דעם ערן־קאַפ
אַראָפגעלאָזט פון באַנק.
ניט אומזיסט
די שרעקעוודיקע שכנים טענה'ן:

א שווארצע סאָווע
דערמאָנט ער לאַנג.

די אויגן שמאָלן זיך,
און, ווי איך פיר צונויף זיי,
דערזע איך אויף א וואָרן אומן
פון לעגענדארער צייט:
דער קאָטער מיט דער לאַפע
מיר ווייזט א פייג,
און ס'איז די מוטער —
ווי פון קיעווער באַרג א מנשמה.

איך ווייס ניט, בון איך קראַנק,
צו ניט קראַנק,
נאָר די געדאַנקען
זיך אין א פלאַנטער מיטן.
אין אויערן געקלאַפ
פון לאַפעטעס אויף קבר פרישן
מיט א געיאָמער
פון ווייטע גלעקער-קלאַנגען.

איך זע זיך אין א טרונע
ליגן אויסגעצויגן,
אונטער'ן קלאַנג פון גלח'ס
"פּאָלילויע" דיקע ווייען.
און זיך, דעם טויטן,
פאַרמאָך איך שטאַרק די אויגן,
און לייג אויף זיי אַרויף
צוויי קופערנע מטבעות.

פון אַט דעם געלט
פון מיינע טויטע אויגן
דעם קברן ווארימער אצינד
אויף הארץ וועט ווערן, —
און, מיך באגראבנדיק,
וועט ער געשווינד
אַ גלעזל בראַנפן איבערקערן.

און ער וועט זאָגן הויך:
— איז חוש געוועזן!
ער האָט ביים לעבן
געשמורעמט, ווי אַ שקוואַל . . .
נאָר קיים געקאָנט איבערלעזן
פינף זייטן
פונעם „קאָפיטאַל“ . . .

1924

פרילינג

דער אָנפאַל איז געענדיקט.
דער אומעט — אין אומגענאָר.
איך נעם דאָס לעבן, ווי דעם ערשטן חלום, אָן.
געלייטנט נעכטן אין „קאַפיטאַל“,
אז פאַר פּאַעטן —
אן אייגענער געזעץ גייט אָן.

ס'איז א זאָווי אַצינד,
כאַטש ווי א טיזול שריי,
און ווי א דערטרונקענער זיך קלאַפּ א הוילער, —
מיט אויסגעניכטערטן קאַפּ
איך בין א חבר
צו פריילעכע און וואוילע.

אויף פוילע
דארף מען נישט קיין מיטלייד האָבן,
און אויך אויף מיר איז קיין רחמנות נישט,
אויב אונטערמעניק האָב זיך געקאָנט באַגראַפֿען
אין דעם זאָווי און ווירבלעניש.

זינג, בלויער פויגל, זינג!
נישט מאַרנגן דיר!
נישט ציטער!
איך וועל דיר נישט באַמאַלן.
און, אויב דו ווילסט,
אויף פלויט זיך זען
לויט'ן געזעץ
פון פויגל אלע.

באָזעגגעזעץ איז אין דער וועלט פאַראַן.
ער איז פאַר לעבנדיקע — מאַס.
אויב ביסט מיט מענטשן פון איין קלאַס —
זיך זעבן, לייגן דאָס רעכט דו האַסט.

א גרוס צו דיר,
מיין בירנער קליאַן!
פאַרגיב, וואָס איך האָב דיר באַליידיקט.
דיין קלייד צעריסן איז אין סטאַן,
נאָר וועסט מיט נייעם זיך באַקליידן.

ס'וועט אָן א קוויטל דער אַפּריל
דיר אויסטיילן א גרינע היטל.

און שטיל
וועט גיבן צערטלעך א פארוועב
דער פריילינג דוך אין פריגעוועב.

און ס'וועט א מוידל צו דיר ארויס,
מיט ברונים-וואסער דוך אפגיבן,
זאלסט קאנען אין אקטאבער-ברויז
באקעמפן די זאווייען-ריסן.

און ס'וועט ביינאכט
ארויסשווימען די לבנה —
עס האבן זי די הינט ניט אויסגעגעסן גאר:
זי האט ניט אנגעזען זיך גאר
איבער די מענטשנ'ס בלוט-געשלעג.

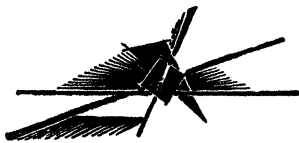
גאר, אויס געשלעג . . .

און, אט —
זי וועט מיט געלן ליכט, ווי א ציטרוין,
אויף ביימער, אויסגעפוצט אין גרין,
א גיס טון
קלינגנדיקע שיין.

איז, טרינק זיך אָן, מיין ברוסט,
מיט פריילינג-טענער!
און רעג זיך אויף
מיט נייע לידער!
איך וועל היינט,
ווען שלאָפן גיין וועל ווידער,
זיך ניט צעקריגן מיט די הענער.

א, ערד, דו, ערד!
ביסט ניט מעטאל, —
מעטאל לאזט דאך
קיון קנאספן ניט ארויס.
גענוג צו אנטרעפן
איין שורה בלויז
און שוין —
פארשטענדלעך דער „קאפיטאל“.

1924

דאָס אָפּגייענדיקע רוסלאַנד

א סך באַנעמען מיר נאָך ניט, די ערות,
דערצויגענע אויף לענינ'ס זיגן,
און נייע לידער
מיר זינגען מיט'ן אַלטן ניגון,
ווי ס'האַבן אונדז געלערנט די באַכעס און די זיידעס.

פריינד! פריינד!
ס'אַראַ צעשפּאַלטונג אינעם לאַנד,
ס'אַר אַן אומעט אינעם פּרױלעכדיקן ברויזן!
זויזט אויס, דערפאַר מיר ווילט זיך אויך אזוי
נאָכ'ן קאַמיונג צו לויפן,
פאַרשאַרצנדיק די הויזן.

כ'באשולדיק ניט אין אומעט
די, וועלכע גייען אָפּ —
נו, ווי קומען
די אלטע נאָך די יונגעלייט זיך יאָגן?
זיי זיינען, ווי דער קאָרן נישט גענארבט,
וואָס בלייבט אין פעלד און פוילט, און דאַרבט.

און איד, איד אליין —
נישט יונג, נישט אלט —
צו וואָס גענאָרן?
איד בין פאַראורטיילט פון דער צייט צו זיין דאָס מיסמ.
צי נישט דערפאַר א זיסער דרעמל מיך באַפאַלט
פון שיכורן געקלאַנג פון דער גיטאַרע?

גיטאַרע ליבע,
קלינג, קלינג, קלינג!
שפּיל אויף, ציגיינערין, מיר עפעס אַזאַ ניגון,
איד וואָל פאַרגעסן די פאַרסמטע טעג,
וואָס האָבן נישט געוואוסט פון רו און פאַרגעניגן.

כ'באשולדיק די סאָוועטן־מאַכט
און בין דערפאַר פון איר באַלידיקט,
וואָס ניט דערזען איד האָב אין פרעמדער שלאַכט
מיין יונגט ליכטיקע און פריידיק.

וואָס האָב איד דען געזען?
איד האָב געזען נאָר קאַכה,
און, אַנשטאַט לידער,

געהערט קאנאָנען קראַכן.
צו נישט דערפאַר מיט געלן קאַפּ
בין איך געלאָפּן אָן אַן אַטעם
איבער דער וועלט און נרנ'ן?

און איך בין גליקלעך דאָר.
פון שטורעם-בראָך
האַב איך אזעלכע איינדרוקן ארויסגעטראָגן,
וואָס קומען נישט א צווייטן מאל.
דער שטורעם האָט מײן גורל אויסגעמאַלט
אין בלייגעוועב פון גאַלד.

כ'בין ניט קיין נײער מענטש!
צו וואָס פאַרהוילן?
אין דער פאַרגאַנגענהייט מיט איין פּוס איך שטעק,
און, שטרעבנדיק דעריאָגן דעם רעגײמענט פון שטאַל,
איך גליטש זיך אויס אין וועג,
און מיט'ן צווייטן פּוס — איך פאַל.

עס זיינען מענטשן אָבער אַנדערע פאַראַנען.
זיי זיינען
פאַרגעסענע, און אומגליקלעך — נאָך מער.
זיי קלייען אין א זיפּ,
זיי דרייען זיך און קערן
אינמיטן פון געשעענישן אומפאַרשטאַנען.

איך קען זיי גוט,
און כ'האַב זיך צוגעקוקט צו אַט-אָדרי:
די אויגן — אומעטיקער, זיי ביי קי.

אינמיטן מענטשלעך-פרודלעכן געווימל
איז זייער בלוט, ווי דער סטאוו, פארשימלט.

ווער וועט ווארפן
אין אַטידעם סטאוו א שטיין?
רירט ניט אָן!
ס'וועט ווערן א געשטאַנק א הוילער.
זיי וועלן אַפּשטאַרבן אין זיך אַליין,
און, ווי דער בלעטערפאל — צעפוילן.

און מענטשן אַנדערע פאַרצן —
די, וועלכע גלויבן,
וואָס קוקן אין דער צוקונפט ציטעריק אַרײַן.
דעם פאַרנט קראַצנדיק און דעם הינטן,
פון נייעם לעבן רעדן זיי אצינדער.

איך הער. אינעם זכרון איך קוק זיך איינ'עט,
פון וואָס דער פּויערישער באַרוועס טענה'ט.
— ס'איז אונדז צום האַרץ דאָס לעבן מיט דער ראַטן-מאַנט . . .
נאָר איצט א שטיקל סיין . . . און אויך א ביסל צווישענעם,
וואָלט נישט אויסגעמאַנט.

זיי ווייניק עם באַדאַרפן אַט די פּויערישע בערד,
וועמענ'ס לעבן ס'ווערט גענערט
דורכאויס פון ברויט און פון קאַרטאַפּל.
איך, וואָס-זשע זידל איך אין גענט מיין מזל,
מיין ביטערן, אומגליקלעכן שלים-ימול?

איך בין מקנא די,
וואָס האָבן זייער לעבן אינעם קאַמף פאַרבראַכט,
ווער מ'האַט פאַרטיידיקט אָן אידעע, גרויסע צילן.
און איך, וואָס כ'האַב מיין יוגנט אומגעבראַכט,
איך האָב קיין דערינערונגען נישט אפילו.

מ'אַראַ סקאַנדאַל!
מ'אַראַ סקאַנדאַל אַ גרויסער!
איך בין געבליבן אין אַ שמאַלן דורכגאַנג, דרויסן.
איך האָב דאָך אין מיין לעבן
נישט דאָס, וואָס כ'האַב געקאַנט, געגעבן,
נאָר וואָס געגעבן האָט זיך מיר אין שפּאַם.

גיטאַרע ליבע,
קלינג, קלינג, קלינג!
שפּיל אויף, ציגינערין, מיר עפעס אַזאַ ניגון,
איך זאָל פאַרגעסן די פאַרסממע טעג,
וואָס האָבן נישט געוואוסט פון רו און פאַרגעניגן.

איך ווייס — דעם אומעט קאָן מען ניט
אין וויין דערטרינקען,
די נשמה ניט אויסהיילן
מיט וויסטעניש און מיט פאַרשטויסונג.
ווייזט אויס, דערפאַר מיר ווילט זיך אויך אַזוי
נאָכ'ן קאַמיונג צו לויפן,
פאַרשאַרצנדיק די הויזן.

1924

דאָס סאַוועטישע רוסלאַנד

פארגאנגען יענער שטורעם. ס'איז ווייניק ווער פארבליבן.
צום איבעררוף נישטאָ פיל פריינד פון אונדזער זייט.
כ'האַב זיך צוריק אין לאַנד פאריתומטן פארקליבן,
וואו איך בין נישט געוועזן אַכט יאָר צייט.

צו וועמען רופן איצט? מיט וועמען טיילן זאָל
פון בלייבן לעבן אָט די אומעטיקע פרייד?
די מיל אפילו דאָ — א האַלקי־פויגל — זי שטייט
מיט פליגל איינציקן און אויגן האַלבי־פאַרשמאַלט.

איך הער דאָ מער נישט קיין באַקאַנטן קול,
און ווער ס'האַט מיך געדענקט, דער האָט מיך לאַנג פאַרגעסן.
און דאָרט, וואו ס'איז געווען דעם פאַטער'ס הייז אמאָל,
ליגט איצטער אַש און וועגן־שטויב אין שיכט געפרעסטן.

און ס'לעבן קאנט.
עס שווינדלען ארום מיר, ווי אין א שפיל,
אי אלטע פנימער, אי יונגע אויבן.
נאָר ס'איז נישטאָ צו וועמען זיך מיט'ן חוט פארנויגן,
אין קיינעמ'ס בליק געסין איך ניט קיין שפור פון מיטגעפיל.

און ס'גייען דורך אין קאָפּ צעשוּיבערטע געדאַנקען:
וואָס איז פאַטערלאַנד?
אי איז עס דען א חלום בלויז?
נ'בין דאָך כמעט פאַר אַלע דאָ א כמורער פיליגרים,
פון וועלכן ווייטן וועג, גאָט ווייסט.

און דאָס בין איך!
איך, דער בירגער פונעם דאָרף דעם ווייטן,
וואָס וועט דערמיט נאָר זיין באַרימט,
ווייל ס'האַט א פויערטע געבוירן דאָ אמאָל
א רובישן א סקאנדאַליעזן פייטן.

נאָר פון געדאַנק די שמים דאָס האַרץ רעדט איין:
"באדענק זיך! מיט וואָס־זשע ביסט באַליידיקט גאָר?
דאָס ברענט דאָך נאָר א נייע שוין
אין כאַטעס פון אַן אַנדער דור.

"א ביסל האָסט אליון גענומען דאָך פאַרבליען,
אַן אַנדער יוגנט זינגט איצט לידער אַנדערע.
זי, מעגלעך, וועט מער צוציען —
שוין ניט דאָס דאָרף, נאָר מוטער איר איז די גאַנצע ערד."

אך, פאטערלאנד! ווי כ'נין געוואָרן לעבערלעך.
אויף באַקן איינגעדאַרט אַ טרוקן דויטקייט לאַנדט.
געוואָרן פרעמד צו מיר פון מיטטירנער די שפּראַך,
און ווי אַן אויסלענדער בין איך אין אייגן לאַנד.

און, אַט, איך זע:
די זונטאַנדיקע פּויערים
זיך קלויבן ביי דער גמינע,
ווי אינעם קלויסטער גאַט צו דינען.
מיט אומגעוואַשענע, מיט שטופּלדיקע רייד
זיי טענה'ן אויס זיך ווי זייער „לעבעכץ" גייט.

ס'איז אַוונט שוין. מיט שיטערן באַגילד
די שקיעה האַט באַשפּריצט די פעלדער גרויע.
און הוילע פּיס האַבן פאַרשטעקט טאַפּאַלן
אין רינשטאַקן, ווי קעלבלעך אונטער טויער.

א לאַמער רויטאַרמייער מיט אַ פאַרשלאַפּן פּנים
דערוועקט אין זיך זכרונות, קראַצנדיק דעם קאַפּ.
דערצוילט אויס ווירדן פון דעם גענעראַל בודיאַני,
און ווי די רויטע האַבן אַפּגעשלאַגן פּערעקאַפּ.

„מיר האַבן אים — אזוי און אַט אזוי אַרומ'עט,
אַט דעם בורזשוי . . . דעם יעניקן . . . אין קרים דערלאַנגט" . . .
און קליאַנען רונצלען אויערן פון צווייגן-לאַנג,
און ס'קרעכען פּויערטעס אין האַלבטיטונקל אין שטומען.

ס'גייט באַרגאַראַפּ דער פּויערשער קאַמיוג אין ריי,
דאַרמאַשקע רייסט זיך, אין באַגלייט פון ראַשן שפּאַנען,

מ'זינגט אגויטקעס פונעם ארימען דעמיואנען,
פארהילכנדיק דעם טאָל מיט פריילעכן געשריי.

אַט א מדינה!

איך וואָסער א שוואַרץ-יאָר
האַט איך זיך דען אין לידער דאָ פאַרמלינגעט,
אז איך בין מיט'ן סאַלק באַפריינדט?
מ'דאַרף דאָ מיין פאַעזיע מער נישט האָבן נאָר,
אין מיך אליין אויך ניט, מיר שיינט.

נו, איז וואָס!

מיין ליבע היים, פאַרניב אצינד.
איך בין דערמיט צופרידן, וואָס איך האָב דיך באַדינט.
זאָל זיך, מ'זינגט מיך מער ניט היינט, —
כ'האַב דאָן געזונגען, ווען ס'איז קראַנק געווען מיין לאַנד.

איך נעם אלץ אָן.

איך נעם דורכאויס אלץ אָן.
כ'בין גרייט צו גיין אין אויסגעשטאַמפטע טריט.
דאָס גאַנצע האַרץ וועל אָפגעבן דעם מאַי און דעם אַקטאַבער,
און נאָר מיין ליבע לידע אָפגעבן וועל איך ניט.

כ'וועל זי נישט אָפגעבן אין פרעמדע הענט —
ניט מוטער, ניט דעם פריינד, און ניט מיין פרוי.
איר קלאַנג איז נאָר געווען צו מיר געווענדט,
און צאָרטע לידער האָט זי נאָר צו מיר פאַרטרויט.

איר, יונגע, בליט! און קערפערלעך טוט בלענדן!
ס'איז אנדערש אייער לעבן, און אנדערש אייער שפיל.

און איך וועל גיין אליין צו אומבאזאוסטע ענדן
מיט מיין בונטארן-הארץ אויף איינעם ווערן שטיל.

נאָר אויך אפילו דאָן,
ווען ס'וועט אוועק מיט וואַסער-מלוס
די פעלקער-קריגעריי פון אונדזערן פלאַנעט,
און ס'וועלן שקר, אומעט זיין פאַרביי, —
וועל איך באַזינגען
מיט'ן גאַנצן וועזן פון פאַעט
דאָס זעקסטל פון דער ערד
מיט'ן קורצן נאַמען: „רום“.

1924

דער אומקער אהיים

איך האָב באַזוכט מיין אַלטע היים,
יענע דאָרפֿישקייט,
וואו איך האָב יינגלווייז געלעבט,
וואו, ווי אַ פֿייערהויז מיט אַ בערעזן־אויבערשמיבל,
דער גלאַקן־טורעם אָן אַ אלם אינעם הימל שוועבט.

אך, ווימל האָט עס זיך געענדערט דאָרט,
איך זייער אַרימען און פראַסמן שניט.
ווימל אַנטדעקונגען
עס זיינען נאַנגעגאַן נאָך מיינע טריט.

דעם פאָטער'ס הויז האָב איך
דערקאָנען נישט געקאָנט:
דער וואוילבאָקאָנטער קליאַן
ניט פאָכעט מער שוין אונטער פענצטער,
און אויפ'ן גאַנעק זיצט שוין ניט די מוטער,
די הינדלעך שפּיזונדיק מיט קאַשע-גרייפלעך.

געוואָרן, קענטיק, אלט . . .
יע, אלט.

איך קוק מיט אומעט אויפ'ן קרייז:
ס'אַר אָן אומבאָקאָנטער אַרט פאר מיר!
אַליון, ווי פריער,
דער באַרג זיך ווייסט,
און ביי דעם באַרג —
א הויכער גרויער שמוין.

אַט דאָ איז דער צווינטער!
צעפּוילטע צלמער ביים וועג,
ווי ס'וואָלטן טויטע אין געיעג
געבליבן שטיין פארגליווערט
מיט די הענט צעשטרעקט.

איבער'ן שמעג,
אויף שמעקן אַנגעשפּאַרט,
אַן אלטער גייט,
און שטויב פון ווילדגראַז שאַרט.

— פאַרבויגייער!
וויז אָן מיר, פריינד,
וואו וואוינט יעסענינאַ טאַטיאַנאַ?

— טאטנאנא . . . דעם . . .
נאך יענער נאטע, אטדארטליך.
און וואס קומסט דו זיך אן אז איך?
א פריינט?
זי, אפשר, דער פארפאלענער זון?

— יע, א זון.
נאך וואס איך, אלטיטשקער, מיט דיר?
פארנוואס, זאג מיר,
קוקסט דו אזוי פארטרויערט?

— גארניט אייניקל.
און גוט, וואס האסט דעם זיידן ניט דערקענט! . . .

— אך, זיידעניו, זי דאס ביסט דו עס?

און ס'האט א גאס געטאן זיך א טרויעריקער שמועס
מיט טרערן ווארימע אויף שטויב פון בלעטער . . .

— דיר וועט, אוודאי, זיין אינגליך דרייסיק . . .
און איך בין ניינציק . . .
און קוק אין קבר שוין.
האסט לאנג באדארפט צוריק שוין קומען. —
ער רעדט, און קנייטשט דעם שמערן אליין.
— יע . . . א צייט . . .
ביסט ניט קיין קאמוניסט?

— גיין! —

— און די שוועסטער זיינען קאמוניסטקעס.
אזא מיאוסקייט,
כאטש דערווארג זיך!
זיי האבן געבטן די איקאנעס
ארויסגעווארפן פון דער שטוב.
און דעם קלויסטער-צלם
ארעפגענומען האט דער קאמיסאר.
נישטא שוין איצטער וואו צו געסן גאט.
איך גיי פארגעבט צו דעם וואלד צוגיין
און מאדליע דארט זיך צו אשינעס . . .
אפשר, וועט עס נוצן . . .
קום אהיים —
וועסט אלץ שוין זען אליין.

און מיר גייען,
טרעטנדיק מיט'ן ראנד פון ווילדגראס.
איך שמייכל צו די פאשעס און די פעלדער,
און דער זיידע
קוקט מיט טרויער אויס'ן גלאקן-טורעם.

— גאט העלף, מוטער, גאט העלף! . . .
און דאס טיכל צי איך ווידער צו די אויגן שמוס.
דא קאן צעוויינען זיך אפילו אויך א קו,
דערזענדיק די ארימקייט ארום.

אויף דער וואַנט — א קאלענדאַרסקער לענין.
דאָ איז די שוועסטערס' לעבן,
די שוועסטערס', און ניט מיינס, —
און, דאָך, בין גרייט איך אויף די קני צו פאלן,
דיך דערזענדיק, מיין ליבע היים.

געקומען שכנים . . .

א פרוי מיט קינד.
מיך דערקענט שוין קיינער ניט אצינד.
מעשהבייראָן, אונדזער הינטל
באגענגט מיך מיט א געביל ביים טויער.

אַך, ליבע היים!

ביסט אַנדערש גאָר געוואָרן,
אַנדערש גאָר.

און איך בין אויך שוין גאָר אַן אַנדערער אַליין.
וואָס אומעטיקער די מוטער און דער זיידע זיינען,
אַלין פריילעכער דאָס מויל פון שוועסטער לאַכט.

אודאי איז אויך לענין פאַר מיר נישט קיין איקאַנע.

איך קען די וועלט . . .

כ'האַב מיין פאַמיליע ליב . . .

גאָר עפעס זעץ איך זיך אַוועק דאָך מיט א בוק פון קאַפּ
אויף דער הילצערנער באַנק.

— נו, שוועסטער, דער!

און, אַט, צערעדט די שוועסטער זיך
וועגן מאַרקס'ן, ענגעלס'ן,

צעטפענענדיק, ווי די ביבל, דעם בייביקן „קאפיטאל“ . . .
ביי קיין שום וועטער
האָב איך, אַוודאי, אַט די ביכער ניט געלייענט.

און ס'איז מיר קאַמיש,
ווי דאָס געשייטע מיידל
פאַקט מיך אין אַלין ביים קאַלנער . . .

מעשה-בייראָן, אונדזער הינטל
מיט א געביל באגעגנט מיך ביים טויער.

1924

מיין וועג

דאָס לעבן גייט אַריין אין ברעגן.
פון דאַרף אַן אַלטיבאַוואוינער,
דערמאן איך זיך
מיין לאַנד און שטרעבן.
לידער מיינע,
דערציילט אויס רואיק
פון מיין לעבן.

א כאַטע פויערשע.
גערוך פון כאַמוטידזשעגעבן.
איקאַנע אַלמע רומ.
א מילדע שוין פון דער לאַמפאדע.
ווי גומ,
וואָס איך האָב באַוואַרנט
אַלע יענע שפּירונגען
פון די קינדערייאַרן.

אונטער די פענצטער
א שויטער פונעם ווירבלשטורעם ווייס.
כ'בין ניין יאָר אַלט.
א בעט. די באַבע און א קאָטער ליגן . . .
די באַבע האָט געצויגן פויל
עפעס א טרויעריקן סטעפּיניגן,
צומאָל געגענעצט
און געצלמט ס'מויל.

דער שטורעם האָט געברילט.
אונטער'ן פענצטערל —
ווי ס'וואַלטן טויטע אומגעטאָנצט.
ס'האָט די אימפעריע דאָן
געפירט מלחמה מיט יאַפּאָן,
און אַלעמען זיך האָבן געחלומט
די ווייטע צלמים.

כ'האָב דעמלט נישט געוואוסט
די מעשים פינצטערע פון רוב,
נישט געוואוסט, פאַרוואָס
און צוליב וואָס פון קריג דער בראַנד.
ריאָזאַנער פעלדער,
וואו ס'האָבן פויערים געזיט, געשניטן —
געוועזן איז מיין לאַנד.

כ'געדענק נאָר: פויערים,
זיי האָבן זיך באַקלאָגט,
געשאַלטן זיך אין טייוול,

אין נאָט און אינעם נאַר.
נאַר זיי אין ענטפער
געטראָגן ווייטן האָבן שבו,
און ס'האַט געשמייכלט אונדזער שיטערער
און געלער, ווי ציטרוין, באַגין.

כ'האַב דאָן צוערשט
דעם גראַם אין שלאַנט דערשמעקט.
פון דעם געפילן-שטראַם
דער קאַפּ האַט זיך פאַרדרייט.
און כ'האַב געזאָגט:
אויב אַט די קרעץ האַט זיך דערוועקט,
דאַס גאַנצע האַרץ כ'וועל אויסניסן אין רייד.

ווייט-ווייטע יאָרן,
ווי אין א נעפל איצט איר זיינט.
כ'געדענק, ווי היינט,
דער זיידע האַט מיט טרויער מיר געזאָגט:
„ס'איז פּוסטע זאַכן, הער . . .
נו, אויב עס ציט —
שרייב וועגן קאַרן, לייז,
נאַר וועגן שקאַפּעס — מער.“

אין מוח דאָן,
אין שטרעבונג צו דעם ליד געווענרם,
געשמראַמט עס האָבן טרוימען
אין דער געהיימער שטיל,
צו איך וועל זיין

באווואוסט און רייך,
און ס'וועט א מאַנומענט
נאָך מיר שטיין אין ריאָזאָן.

צו פופצן יאָר
האַב ביז די לעבער זיך פארליבט,
און איך האָב זיס געטראַכט,
ווען ב'פלעג נאָר זיין אליין,
אז חתונה וועל האַבן פאַר אַט דער,
דער בעסטער פון די מיידעלעך,
ווען קומען וועט מיין צייט.

די יאָרן לויפן,
די יאָרן בייטן די געזיכטער —
עס לייגט אויף זיי זיך
אן אַנדער שיין.
פון דאָרט א טרוימער —
אין קרוינשטאַט בין געוואָרן
פון סאַמע ערשטן קלאַס דער דיכטער.

און, ווערנדיק פאַרשלאַפּט
אויף שרייבערישן אומעט,
זיך וואַנדערן געלאָזט
פון לאַנד צו לאַנד,
אָן גלויבן אין באַגעגענישן,
אָן בענקשאַפּט נאָך צעשיידונג,
די גאַנצע וועלט געהאַלטן
איז א גענאַר פון תמיד.

נ'האָבן דאָן
פאַרשטאַנען וואָס אזוינס איז רום.
פאַרשטאַנען, וואָס אזוינס איז רום.
און ס'איז, דערניכער, אין מיין טרוסט
אַרײַן דער טרויער,
ווי דער ניסט פון אַפּיום.

אויף וואָסער אַ שוואַרץ־יאָר מיר טויג,
וואָס איך בין אַ פּאַעט . . .
אויך אויסער מיר גענוג איז שונד פאַראַן.
וואָל זײַן — נ'וועל פּאַרן,
אַבער . . .
טע,
ניט שטעלט קיין דענקמאַל אין ריאַזאַן.

רוסלאַנד . . . גאַרנישט . . .
אַומעט . . . אין פאַרדראָם . . .
און ביטולדיקער קוק פון אַדל.
נאָ, איז וואָס!
טאָ נעם איצט, מאַסקווע, אַז
די ווילדסטע בולגאַרערי,
און מאַדל.

מיר וועלן זען —
ווער אויף וועמען וועט זיך קוואַפּען!
און, אַט,
פון מיינע לידער האָט
אַ שלאָג געמאַן

אין פעבל אויסגעבאליעטן
פונעם סאלאן
מיט השתנה די ריזאזאנער שקאפע.

ס'געפעלט ניט?
יען, איר זיינט גערעכט —
געוואוינהייט או לאדיגלאן
און אז רויזן . . .
נאך אַט דאָס ברויט,
וואָס איר ברעכט
און פרעסט,
מיט טוען עס דאָך דאָס . . .
מיט קויט . . .

נאך יארן אפגעלאפן.
אין יענע יארן
אזעלכעס האָט געטראָפן,
פון וואָס מיט ווערטער
אין אלץ ניט אז דערזיילן:
אַנשטאַט דעם אַארנטום
מיט מאַיעסטעטישער מאַנט
האַט רעגירמענט פון אַרבעטער
נאַקומען האַפט.

מיד ווערנדיק זיך שלעפן
איבער דער פרעמדער ערד,
איך האָב אהיים
זיך אומגעקערט.

מיט גרינעם צאָפּ,
אין וויסן קליידל
עס שטייט ביים סטאָוו
די ברעזען, ווי א מיידל.

און ס'אַראַ ברעזען!
א וואונדערלעכע . . . און די בריסט . . .
אזעלכע בריסט
געבינסטו נישט ביי פרויען.
פון פעלדער, מיט דער זון באַשפּריצט,
מענטשן
מיר אַנטקעגן פירן
פירן קאַרן.

זיי וועלן נישט דערקענען מיר,
איך בין א דורכגייער פאַר זיי.
נאַר, אָט, א פויערטע,
נישט קוקנדיק אַרום,
פאַרביי גייט זיך.
איך פיל עפעס א שטראָם
פון אומבאַשרייבלעך ציטער
איבער דער גאַנצער פלייצע.

זאָל זיין, אַז דאָס איז זי?
האַט נישט דערקענט, זאָל זיין?
נאָ, זאָל,
זאָל זי גיין . . .
אויך אויסער מיר
איז ביטער איר גענוג אַליין, —

נישט אומזיסט דאָס מויל
איז אויסגעקרוםט פון פיין.

אין אויפדערנאכטן,
די קעפקע טיף אראָפּגערוקט,
אום נישט פארדאָמן
די אויגן־קעלט,
איך גיי ארום באַקוקן
דאָס אָפּגעשניטן פעלד
און הער זיך צו,
ווי ס'קלינגט דער קוואַל.

נו, איז וואָס?
פאָרגאַנגען איז די יוגנט!
ס'איז צייט צו נעמען זיך
אן אַרבעט טון מיט רעכט,
עס זאָל דאָס שטימפּערישע האַרץ
א זינג טון שוין,
ווי אין די רייפּע יאָרן — עכט.

און זאָל טון דאָרף
דאָס אנדערשדיקע לעבן
טיך אַנמילן
מיט נייער קראַפט,
ווי עס האָט פריער
די ליבע רומישע שקאַפּע
צום רום געבראַכט
און דיכטערישן האַפּט.

1925

שוואַרצער מענטש

פריינד, מײן פריינד,
איך בין זייער און זייער קראַנק!
און כ'זויים אַליין נײט,
פון וואַנען אָט די קרענק, די טעמפע.
צײ דאָס פייפט דער ווינט
איבער'ן פוסטן און וויסטן פעלד אזוי לאַנג,
אָדער דאָס שײט אַראָפּ דער אַלקאהאָל
די געהירן, ווי אַ וואַלד אין סעפטעמבער.

מײן קאַפּ באַוועגט מיט די אויערן,
ווי אַ פויגל מיט פלינגלען.
צו שווינדן אויפ'ן האַלדן פונעם פוס
האַט ער מער נישט קיין מאַכט.

שווארצער מענטש,
שווארצער, שווארצער,
שווארצער מענטש
איז צו מיר אויף דער בעט צווייפגעשטיגן,
שווארצער מענטש
לאזט מיר ניט שלאפן א גאנצער נאכט.

שווארצער מענטש
פירט מיט'ן פינגער
איבער א מיאוסן בוך א דיקן,
און, פאנפענדיק איבער מיר,
ווי א מאנאך איבער א מת,
לייענט ער פאר מיר דאס לעבן
פון עפעס א שורקע און א שיכור,
אנאנדיק אויף דער נשמה
אומעט און שרעק, וואס פרעסט.
שווארצער מענטש,
שווארצער, שווארצער!

— הער זיך איין, הער זיך איין, —
ברומט ער צו מיר גאנצאנאנד, —
אין בוך זיינען פארלאנגען
א סך פון די פראכטיקסטע
געראנקען און פלאנגען.
אט דער מענטש
האט געלעבט אין א לאנד
פון די סאמע עקלדיקסטע
שלעגער און שארלאטאנגען.

אין דעצעמבער דער שני
איז אין יענעם לאַנד
ביז צום טיוול א ציכטיקער,
און זאָוערזוכעס דרייען
פריילעכע שפיגלעך דאָרט.
ס'איז געווען יענער מענטש
אן אוואַנטוריסט א ריכטיקער,
אַבער פון סאַמע העכסטן
און בעסטן סאָרט.

געווען איז ער עלעגאַנט,
און דערצו א פאַעט,
כאַטש ניט מיט קיין גרויסן,
נאָר גרויפיקן פייער.
און עפעס א פרוי
פון איבער פערציק יאָר, העט,
האַט ער גערופן שלעכט מיידל
און זיין טייערע.

גליק, — פלעגט ער זאָגן, —
איז געשיטקייט פון הענט און געדאַנק.
אלע אומגעשיקטע נשמות
זיינען ווי אומגליקלעכע שטענדיק באַוואוסט.
ס'מאַכט ניט,
וואָס א סך פיין — פון זיין קראַנק —
ברענגט צעדרייטע זשעסטן
ליגעריש און פוסט.

אין שטורעמס, געוויטערס,
אין לעבנסיקעלט,
אין שווערע פארלוסטן,
און ווען אן אומגעט פאלט אן,
אין זיך אויסווייזן פראָסט
און שמייכלדיק צו דער וועלט
נאָר דער העכסטער קונסט־פּאַסטאָן.

שוואַרצער מענטש,
דו וואָנסט נישט אָט דאָס!
לעבנסט דאָך נישט אין דינסט
פון א וואָסערטויבער־וואַנדערער.
וואָס גייט מיר אָן דאָס לעבן
פון א סקאַנדאַליעזן פּאַעט?
איך בעט דיך, לייען עס
און דערצייל עס אַנדערע.

שוואַרצער מענטש
קוקט אויף מיר צודרינגלעך,
און מיט בלויער מייקעבין
די אויגן זיך באַדעקן געמען, —
ווי ער וואָלט וועלן מיר זאָגן,
אז איך בין א גנב און א שווינדלער,
וואָס האָט פּרעך און אומפאַרשעמט
באַגנבעט וועמען.

פריינד, מיינ פריינד,
איך בין זייער און זייער קראַנק.

און ב'ווים אליין ניט,
פון וואנען אָט די קרענק, די טעמפע.
צו דאָס פייסט דער ווינט
איבער'ן פוסטן און וויסטן פעלד אזוי לאנג,
אָדער דאָס שיט אַראָפּ דער אַלקאהאָל
די געהירן, ווי א וואַלד אין סעפטעמבער.

פראַסטיקע נאכט.
נאָסדקרויץ אין שטילער רו.
איך אליין ביים פענצטער.
ב'וואַרט נישט אויף קיין פריינד, קיין גאָסט.
די גאַנצע ערדפלאַך איז באַדעקט
מיט קרובלען און ווייבן קאַלד,
און די ביימער, ווי ריטער,
זיינען אַנגעפאַרן אין אונדזער גאַרטן מיט האַסט.

ערגעץ וויינט
א נאכטיקער שעדלעכער פויגל.
די הילצערנע ריטער
זייען געקלאַפּעריי פון קלאַ
ווידער, אָט, דער שוואַרצער
האַט זיך איבער מיין לענשמול אַנגעבויגן,
אויפגעחויבן דעם צילינדער
און נאָבלאָזיק צעוואַרפן דעם ראַק זיינעם דאָ.

— הער, נאָר, הער, —
כריפעט ער, קוקנדיק מיר אין פנים שטאַר,
און אליין אליין געענטער
און געענטער בויגט זיך איינ'עט. —

כ'האָב נישט געזען, אז ווער
פון די שוריקעס
זאל אזוי אומנויטיק און, ווי א נאר,
ליידן פון שלאָפלאַזיקייט,
טענהט ער און טענהט.

אך, מילא, א טעות!
מ'איז היינט דאָך די לבנה דאָ.
וואָס־זשע פעלט דען
דעם וועלטל מיט טרוימען באַטרונקען גיריק?
אפשר, מיט די גראַבע לענה,
וועט קומען באלד „זי“,
און דו וועסט לייענען
דיין געפגרטע פאַרשמאַכטע ליריק?

אך, איך האָב ליב די פּאָעטן!
א קאַמיש פּאַלק.
איך געפין ביי זיי שטענדיק
א געשיכטע, וואָס אין האַרצן לעבט
— ווי צו אַ פּרישטשעוואַטער קורסיסמקע
אַ לאַנגהאַריקער מום
רעדט וועגן וועלטן,
פון הייסן טעקס דערשעפט.

כ'ווייס נישט, כ'געדענק נישט,
אין אַ דאַרפישער גרוב,
מעגלעך אין קאלוגע,
און מעגלעך אין ריאַזאַן דערצוויגן,
האַט געלעבט אַ יינגל

אין אַ פראָסטער פויערשער שטוב,
א געלאָאָריקער,
מיט בלויע אויגן . . .

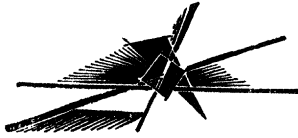
און, אָט, איז ער אויסגעוואַקסן,
און דערצו אַ פאַעט,
כאַטש ניט מיט קיין גרויסן,
נאָר גרויסיקן פויער.
און עפעס א פרוי
פון איבער פערציק יאָר, העט,
האַט ער גערופן שלעכט מיידל
און זיין טויערע.

— שוואַרצער מענטש,
ביסט א מיאוסער גאַסט!
אַט דער רום וועגן דיר האָט
זיך לאַנג הערן געלאָזט.
איך ווער ווילד און איך צאָרן פון כעס,
און ס'פליט מיין שטעקן
גלייך אין זיין מאַרדע
און איבער דער נאָז . . .

. . . טויט די לבנת.
אין פענצטער בלויט דער באַגין.
אַך, דו נאַכט!
וואָס האָסטו, נאַכט, אַנגערדיגלט?

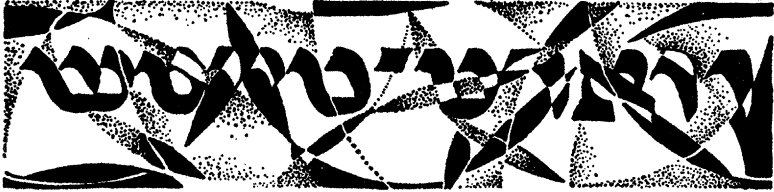
איך שטיי אין צילינדער.
קיינער מוט מיר אין ניטאָ.
איך בין אליין . . .
און אַ צעבראָכענער שפיגל.

1925

אינדהאלט

אניטקעס — פיר-שורהדיקע פערזן פון אן אניטאציע-כאראקטער.
אלי אלי, למה שבקתני? — „נאָט, נאָט, פארוואָס האָסטו מיך פאר-
לאָזט?“ — די לעצטע ווערטער פון יעזוס'ן אויף דער גאלגאטע.
אָטאָבער — חודש, ווען ס'איז פאָרנעקומען די באַלשעוויסטישע רע-
וואָלוציע.
באָו — שטאט אויפ'ן ברעג פון קאספישן ים, צענטער פון דער רוסישער
נאפט-אינדוסטריע.
בודיאני, גענעראל — אנפירער פון דער דרומדיקער רויטער אַרמיי
בעת'ן בירגער-קריג און רעוואָלוציע אין רוסלאַנד.
ביעלי, אנדרעי — באוואוסטער רוסישער פאָעט-סימבאליסט.
בלאָק, אלעקסאנדער — באוואוסטער רוסישער פאָעט-סימבאליסט.
בערני, דעמיאן — באוואוסטער קאמוניסטישער פאָעט.
בריוסאוו, וואלערי — באוואוסטער רוסישער פאָעט-סימבאליסט.
גאַלף — טייל פון ים, וואָס שניידט זיך אַרײן אין קאָנטינענט.
גאַראָדעצקי, סערנעי — רוסישער פאָעט.
גין — גינען — באגין — באגינען.
דאנערשטיקע ליכטל — אין דער וואך פון ערב-פאסכא (רוסישער פסח)
גײען פרומע קריסטן דאָנערשטאג ביינאכט צום קלויסטער-דינסט מיט אַנ-
געצונדענע ליכט.

וויטעגערע — שטאָט אין צפון-רוסלאַנד, אלאנעצקער גובערניע, אויפ'ן טייך מיט'ן זעלבן נאָמען.

טשאַסאַסלאָוו — קרויסטלעכער געבעט-בוך, וואָס באשטייט פון תפילות, פסאלמען, לידער אאוו, און וואָס איז אין א באַארבעטונג אריבערגעבראכט געוואָרן פון גרינלאַנד קיין רוסלאַנד.

טשאַפינין, אלעקסעי — רוסישער שרייבער, בעלעטריסט, קומט אַרויס פון פויערויס.

טשוד און מאָרדווע — כלל-נעמען פון די פינישע שבטים (פינען, עסטן, קארעליער אאוו), וואָס באוואוינען צפון-רוסלאַנד; טשוד — אין אלאנעצקער און טייל נאָווגאראדער גובערניעס; זייער שפראַך — א געמיש מיט דער רוסישער; מאָרדווע — אין ניושענאראדער, פענזער, סאראטאווער, סימבירסקער און טאמבאווער גובערניעס; אין אלטערטום — א קריגערישער שבת, וואָס איז געווען א געפאַר פאַר די פירשטנטומס אויף די רוסישע גרענעצן.

לאַדאַנע — גרעסטע אזערע אין צפון-רוסלאַנד אויף דער גרענעץ מיט פינלאַנד.

לאַמפאדע — נר-תמיד.

לאַרינאן — נאָמען פון פארפום.

מינט — מיאטע, מיענטע.

מיקאַלאי — פאָלקס-אויסשפראַך פונעם נאָמען: ניקאַלאי.

נאַכט פון טבילה — זומערדיקער יומטוב ביי די אוראלטע סלאוון לכבוד דער זון און פייער; אן אָפּטלאַנג פון דעם יומטוב אין דער קרויסטלעכער צייט זיינען די שפילן, שפרינגען איבער ברענענדיקע שייטערס, קארעהאדן אאוו, וואָס ווערן דורכגעפירט אין דער נאַכט פון טבילה (נאַכט פון איוואן קופאַלא — יוחנן המטביל, אָדער יאָהאן דער טויפער, ווי ער הייסט שפּעטער ביי די קרויסטלעכע רוסן), און וועלכע פאלט אויס דעם 23 יוני, א. ס.

פּאַסכאַ — רוסישער פּסח, אויך נאָמען פון קעזיקוב, וואָס ווערט גע- הייליקט אין דער פּאַסכאַ-נאַכט.

פסאָלטיִר — רוסישער תהילים, געדרוקט אין דער קלויסטעריש-סלאווי-
שער שפראך.

פעטשענעגן — א וואנדער-פאָלק, וואָס האָט געלעבט אין די רוסישע
סטעפעס צווישן די טייכן וואלגע און יאַיאיק. שפעטער זיך פארשפרייט צום
טייך דניעפר און ביו'ן דונאי-טייך. ביו'ן 11טן יארה. געפירט שטענדיקע
מלחמות מיט די רוסן. אין 13טן יארה. פארטייליקט געוואָרן דורך די ביזאנטי-
טישע היילות און, טיילווייז, ארויסגעשטויסן געוואָרן דורך די טאטערן.

פערעקאָפּ — שטאָט אין צפונדיקן טייל פון קרים, דרום-רוסלאַנד.

פארמיטאנ-געבעט — רוסישע קריסטלעכע ליטורגיע, וואָס ווערט אָפּ-
געהאַלטן פאר'ן מיטאג-עסן.

קאלוגע — גובערניע-שטאָט אויפ'ן טייך אָקא.

קאַלצאַוו, אלעקסעי — באַרימטער רוסישער פאָלקס-פאָעט, האָט גע-
שריבן פון פויערישן שטייגער-לעבן און דער נאַטור, וואָס רינגלט אַרום דעם
פויער. זיינע לידער שטעלן מיט זיך פאָר, לויט זייער קראפט, פאָלקסטימ-
לעכקייט און קינסטלערישקייט, אן אויסשליסלעכע דערשיינונג אין דער רו-
סישער ליטעראטור.

קאמיונג — קאמוניסטישע יוגנט.

קאסטעט — א טעמפ געווער, וואָס מ'טוט אן אויף די פינגער; באַ-
שטייט פון באהעפטע מעטאלענע רינגען.

קאספישער מויל — פון קאספישער ים אין דרום-רוסלאַנד.

קיטעזש — לעגענדארע שטאט, וואָס ווערט געשילדערט אינעם רוסישן
פאָלקלאָר — אין די אלטע פאָלקסלידער און עפישע „בילינעס“ וועגן די
רוסישע גיבורים. די שטאָט האָט געזאָלט אמאָל זיין אין ניושעגאראדער גו-
בערניע. דאָרטן באווייזט מען נאָך איצט וואו זי איז געשטאַנען. לויט דער
לעגענדע, איז קיטעזש, בעת די טאטערן האָבן פארכאפט רוסלאַנד, פאָר-
זונקן געוואָרן מיט אַלע איינוואוינער, קלויסטערס און הייזער טיף אונטער
דער ערד. אויף דעם אָרט, וואו די שטאָט איז אמאָל געווען, געפינט זיך אן
אזערע. יחידי-סגולה — גרויסע צדיקים האָבן די זכיה צו הערן דאָרט פון
צייט צו צייט דעם קלאַנג פון גלעקער אין די פארזונקענע קלויסטערס.
ס'וועט קומען א צייט, זאָגט די לעגענדע, און די שטאָט קיטעזש וועט אַרויס

פון אונטער דער ערד צו א נייעם לעבן. דער רוסישער קאמפאזיטאר רימסקי-קארסאקאוו האָט אנגעשריבן מוזיק צו אַט דער לעגענדע.

קירגין — וואַנדער-פּאָלק פון מאַנאָלישן שבט, וואָס באַפּעלקערט די סטעפּעס פון רוסלאַנד און מיטל-אזיע. די סטעפּעס פאַרנעמען דעם שטח פון די נידעריקע טיילן פונעם וואַלנע-טייך אין אסטראַכאַנער גובערניע ביז דער כינעזישער גרענעץ אין דער סעמיפּאַלאַטינסקער געגנט און פונעם טייך אירטיש ביז די נידעריקע טיילן פונעם טייך אמו-דאָריע.

קירקע — קליינע לאַפעטע.

קליוואָוו, ניקאָלאַי — רוסישער פּויערישער פּאָעט, מיטצייטלעך פון סערגעי יעסענין.

קרים — האַלב-אינדזל אין דרום-רוסלאַנד.

קרעמל — אינעווייניקסטע פעסטונגען אין אַלטע רוסישע שטעט. דאָ — דער מאַסקווער קרעמל.

ראַדאַנעזש — מדבר-שטאט, וואו א הייליקער מיטן נאָמען סערגעי האָט געגרינדעט א מאָנאַסטיר. מ'האַט אים דערפאַר א נאָמען געגעבן סערגעי דער ראַדאַנעזשער.

ראָוו — טיפע ערד-שמרעקע, אַראָפּגעוואַשן פון רעגן; ציט זיך אָפּט אויף גרויסע שטחים.

ראָסן — אַלטער נאָמען פון רוסן. געבליבן אין די נעמען פון: גרויס-רוסן, קליינרוסן (אוקראינער) — וועליקאַראָסן, מאַלאַראָסן .

ריאַזאַן — גובערניע-שטאָט. יעסענין איז געבוירן געוואָרן אין דאָרף קאַנסטאַנטינאווא, ריאַזאַנער גובערניע.

רייז — געקעכץ פון רייז, וואָס ווערט געגעסן פון פרומע רוסישע קריסטן נאָך א לוויה אין אנדענס פון די פאַרשטאַרבענע. דאָס געקעכץ הייסט אין רוסיש — קוטיא.

שואי — שטאָט אין צענטראַל-רוסלאַנד, וואַלדימירער גובערניע.

ב י י מ ע ר

אולם — בוים, מיט אויסגעשאַרענע, אָפּט ניט־סימעטרישע בלעטער.
אַלכע — בוים פון בערעזע-משפּחה. ווייסע אלכע האָט פּוכיקע און
שאַרפע בלעטער, שוואַרצע—טעמפע און הוילע. דער בוים בלייבט ביז עס
קומען ארויס די בלעטער.

אַשינע — וואַלד־בוים פון דער בערעזע-משפּחה מיט אַ גרינלעכער
קאָרע. דער שטיל (פארשמעלערטער טייל פונעם בלאַט, וואָס איז צוגעפּעס־
טיקט צום שטענגל) פון די בלעטער איז שטאַרק צונויפגעדריקט פון ביידע
זייטן, אַדאַנק וואָס די בלעטער ציטערן פון דער מינדסטער לופט-באַוועגונג.
דערפון דער איבערגלויבן צווישן די פּויערים, אז דער בוים זאָל זיין אַ פּאַר-
שאַלטענער, און אז אויף אים זאָל זיך האָבן אויפגעהאָנגען יהודה איש קריות.

ווילדפּערל — געוויקס פונעם פּלוימען־מין מיט ווייסע און שמעקעוו-
דיקע בלעטער; די פּרוכט אַ שוואַרצע, וואָס מאַכט אייליק די ציין; וואַקסט
אין סעדרע. דער נאָמען פונעם געוויקס איבערגעזעצט אין יידיש לויט'ן
פּאָלקס־נוסח: וויינפּערל.

ווערבע — פארשיידענע מינים פון ווערבעס ווערן אָפּט אָנגערופן אין
רוסלאַנד מיט איין נאָמען, און דער זעלבער מין אין פארשיידענע ערטער
טראַגט אנדערע נעמען, ווי לאָזעס, ראקיטעס אאוו.

טאַפּאַל — בוים פון ווערבע-משפּחה מיט ברייטע בלעטער. פּאַראַן עט-
לעכע מינים: זילבערנער—מיט אויסגעשאַרענע בלעטער, ווייסע און פּוכיקע
אויף דער אונטערשטער זייט, וואַקסט אין סעדרע; שוואַרצער—וואַקסט אויף
טייך־ברעגעס; זיין נאָענטער מין—פּיראַמידאַלער, אָדער איטאַליענישער —
א הויכער בוים מיט אויסגעצויגענע אין דער הויך צווייגן; שמעקעוו־דיקער—
מיט קנאַספּן און צווייגן, וואָס שמעקן.

יאַדלע — בוים מיט צעשפּרייטע צווייגן און גרינע נאָדלען, אנשטאַט
בלעטער.

לאָזע — מין פון ווערבע.

ליפּע — גרויסער בוים מיט שירעמדיקע און שמעקעוו־דיקע בלומען,
וואַקסט אין וועלדער, ווערט אויך געפּלאַנצט אין שטעט אויף בולוואַרן און
אין סעדרע.

סאָסנע — בוים מיט נאָדלען, אנשטאט בלעטער, וואָס וואַסן אין
בינטלעך צו צוויי און מער.

פּאָקן-קוסט — קוסט מיט פּעדעראַרטיקע בלעטער, ווייסע בלומען און
שירעמארטיקע טרויבן, פּרוכט—ווי יאָגעדעס.

קליאַן — בוים מיט אויסגעשאַרענע בלעטער. באַקאַנטע מינים: גע-
וויינלעכער (צפון און מיטל-רוסלאַנד) — מיט שאַרפע בלעטער; ווייסער
(דרום-רוסלאַנד) און צוקער-קליאַן (צפון-אַמעריקע), פון וועמענס זאַפט
מען מאַכט קליאַן-צוקער.

ראַקייטע — מין פון ווערבע-משפּחה, וואָס בילדן גרויסע קוסטעס, אָדער
קליינע ביימער.

פ י ג ל

אויערהאַן — פּויגל מיט ניטבאַפּעדערטע פינגער; דער „ער“—א טונ-
קעלער, די „זי“—א פּילפאַרביקע.

אַרעאַל — זינגפּויגל מיט א צונויפגעדריקטן פון פּאַרנט שנאָבל; דער
„ער“ פון נאָלד-נעלער פּאַרב, עס און פּלינגלען — שוואַרצע; די „זי“ פון געל-
גרינער פּאַרב.

גאַלע — קליינער פּויגל פון דער משפּחה-ראַבן מיט א שוואַכן שנאַבל,
א גרויער מיט א שוואַרצן קאַפּ, פּלינגלען און עס. געפינט זיך אָפּט אין שטעט.

וואַסערהאַן — קליינער פּויגל מיט געמעסיקטן עס, אויגן אריינגעזעצט
כאַראַקטעריסטיש פון אונטן און כמעט אן א הינטערשטן פינגער, די פּלינגלען
דערגרייכן ביז'ן סוף פונעם עס.

קאַראַסמעל — לויפנדיקער פּויגל, נישט קיין גרויסער, א ווייס-גרויער
מיט זייער א קורצן הינטערשטן פינגער; קאָזט זיך הערן מיט זיין געשריי
און פייפן אין די אוונטן אנהויב זומער.

קיביץ — קליינער פּויגל מיט א גרינגלעך-שוואַרצן מעטאַל-גלאַנציקן
אויבערשטן טייל און קאם אויפ'ן נאַקן.

באמער קונגען

צו דער פאָעמע „אינאניא“:

די פאָעמע „אינאניא“ איז איבערגעזעצט פון דער אויסגאבע: סערגעי יעסענין — לידער, אונטער דער רעדאקציע פון וו. קאזין, מיט אן אריינפיר פון א. סעליוואנאווסקי, מלוכה-פארלאג „קינסטלערישע ליטעראטור“, מאַס-קווע, 1934.

די וואריאנטן פונעם ערשטן און צוועלפטן פערזן פון קאפיטל ב' זיינען גענומען פון דער סעפאראטער אויפלאגע פון דער פאָעמע, פארלאג „סקיטן“, בערלין, 1920. אין דער מאַסקווער אויסגאבע פון יאָר 1934 פּעלן די דאָזיקע פערזן.

די פיר פערזן פון קאפיטל ג', וואָס הויבן זיך אָן מיט דער שורה: „איך וועל דייע פעלדער און וועלדער פארברענען“ און ענדיקן זיך: „ווי קריעס אויף סטעפ זיין צעזייט“, זיינען איבערגעזעצט פון דער בערלינער אויפלאגע 1920, און פּעלן אין דער מאַסקווער אויסגאבע פון 1934.

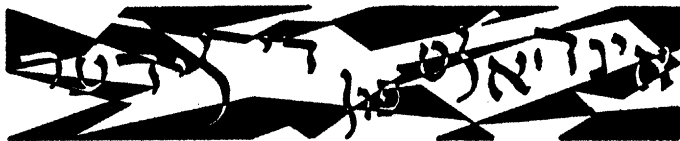
צו דער פאָעמע „די שענקארישע מאַסקווע“:

דער דריטער פערז פון קאפיטל ב', וואָס הויבט זיך אן מיט דער שורה: „ס'האָבן אַלע פארשפילט וואָס אויף אייביק“, פּעלט אין די אויסגאבעס: סערגעי יעסענין — לידער פון א סקאנדאליסט, פארלאג פון י. ט. בלאגאָוו, בערלין, 1923, און „דער אויסגעקליבענער יעסענין“, פארלאג „קאָלאָסיא“, פּאַריז, 1927. געפינט זיך אין דער אויסגאבע: סערגעי יעסענין — געזאַמלטע לידער — ערשטער באַנד, צווייטע אויפלאגע, מלוכה-פארלאג, מאַסקווע-לענינגראַד, 1926.

די לעצטע שורה פון פערטן פערז, קאפיטל ד': „זי, די יונגע, די שיינע שונד“, איז געבראכט אין דער אויסגאבע „דער אויסגעקליבענער יעסענין“, פארלאג „קאָלאָסיא“, פּאַריז, 1927, אין א געענדערטער פאָרם: „זי, די צע-טרענצלטע, די שיינע שונד“.

צו דער פאָעמע „פּרילינג“:

די ערשטע שורה פון זיבעטן פערז, וואָס הויבט זיך אן: „ס'וועט אָן אַ קוויטל דער אַפּריל“ — קוויטלעך באטייט דאָ: קארטלעך אויף שפייז און קליידער, איינגעפירט בעת מלחמה און רעוואָלוציע אין רוסלאַנד.

- אויסגעוועבט אויף אָזערע פּורפּל־שיין פּון גין 27
מאמעשי אין וואָלד געגאן איז אין נאַכט פּון טבילה 28
שוואַרצע מיט שווייס דורכגעשמעקט מוטער־ערד 29
סיטיקנט ליים נאָכין געווייטער 30
זומפּו־טיף און בלאַטעס 31
איז געגאנגען גאָט מיט ליבע מענטשן פּרואוון 32
כיבין ווידער דאָ אין אייגן היים 33
דאָרט הינטער פינצטער וואָלדגעוועבן 35
נאכט און פעלד, און דער האָן קרייט שוין אויס 37
דאָרטן אינעם לאַנד פּון קראַפּטעווע דער געלער 39
דער טאבון 41
זילבערקלינגעוודיקער גלעקל 43
דאָרט אונטער רויט־אולם א גאנעק און הויף 44
ניט געוואנדלט, ניט געקנייטשט אין רויטע קוסטעס 46
געבלין 48
דאָס ליד פּון א צויג 51
דאָרט, וואו סידרעמלען אייביק סודות 53
דיין שטים פארהוילן, ווי רויך אין הויז 55
פּון רויטן אָוונט האָט דער וועג פארקלערט זיך 57
כיקוק אין פעלד, איך קוק אין הימל 59
א, רוס, צענעם די פליגעלען 60
די פארפאלענע לבנה 63

- פעלד — געשניטן, וועלדער — הוילע 65
 א, פעלדער, פעלדער, פעלדער 66
 וועק מיך אויף מאָרגן צו אינדערפרי 67
 איבער ערשט פרישן שניי כישלעפ זיך אום 69
 איך גלויב, איך גלויב, ס'איז גליק פאר אן 70
 עפן, וועכטער, הינטער וואָלקנס 71
 לידער, לידער, פון וואָס דאָס געשריי? 72
 וועג באזילבערטער, פארשנייטער 74
 פּרילינג־רעגן אויפגעהערט האָט טאַנצן, וויינען 75
 פּריוור פון בלעטער גרינע 77
 כּיהאָב דאָס אייגענע הויז פארלאָזט 79
 גאַלד־געבלעטער פארדרייט זיך אין רינגען 81
 א, לאַנד פון רעגנס און געוויטער 83
 ניט אומזיסט פון ווינט דאָס בלאָזן 84
 דריי ארום, דריי אָרום, דריי ארום זיך 86
 א, גאָט, א גאָט, אָט־אָ די טיף 87
 לויב מיין ליד, ווער עס שרייט און זיך מאַרדעוועט 89
 חיות, חיות, גענענט זיך צו מיר 90
 דער כוליאָן 91
 אלץ, וואָס לעבט, מיט באַזונדערן צייכן 93
 איך וועל זינגען, וועל זינגען, וועל זינגען 95
 איבער רחבות פון וועג אינדערפרי 96
 כּיבין פון דאָרף דער לעצטער פּאָעט 97
 איך באַדויער ניט, איך דוף ניט, וויין ניט 99
 עס איז מיר געבליבן איין שפּילעניש 101
 אן אומעט קוקן איז אויף דיר 103
 יאָרו, יונגע יאָרו, מיטין רום פארשייטן 105
 די פרייד גיט זיך איין גראָבע מענטשן 107
 מיר גייען איצטער אָפּ צוביסלעך 109

- כ'האָב געפרעגט ביים מינצער היינט א שאלה 111
 צו קאטשאלאוויס הונט 113
 אומגעוויינלעכעס, בלויעס, צאָרטעס 115
 שישלאָפט דאָס סטעפּראָז און די ליבע פליינען 117
 יעדע ארבעט זאָלסט, הצלחה, בענטשן 119
 זיין א דיכטער, אָט דאָס הייסט דאָס זעלבע 121
 וויפל קעץ אויף דער וועלט זיך געפינען 123
 סיפּיפט דער ווינט, דער זילבערנער ווינט 124
 עך, איר, שליטנס, און פּערדלעך, איר, פּערדלעך 126
 שיטער וועלדל, סטעפּ און ווייטן 128
 לבנה איבער פענצטער, אונטער פענצטער ווינטן 130
 שפּיל, טאליאנקע, הילציק, דרייטט שפּיל, אויסגעצויגן 131
 עס דרייען אין פעלדער זיך שטאַרקע זאווייען 132
 הערסט, עס יאָגן שליטנס 133
 העלע, בלויע קאפּטע, אויגן בלויע־בלוי 134
 קרוס ניט אויס קיין שמייכל, ברעכנדיק די הענט 135
 קליאַן, דו מיין, אן בלעטער, קליאַן פון פּראָסט פּאראייזטער 136
 אינאַניא 139
 רעקוויעם 153
 ווידוי פון א כוליאָגן 158
 די שענקאַרישע מאָסקווע 163
 סטאַנסן 170
 שניי־שטורם 175
 פּרילינג 180
 דאָס אָפּגייענדיקע רוסלאַנד 184
 דאָס סאָוועטישע רוסלאַנד 189
 דער אומקער אהיים 194
 מיין וועג 200
 שוואַרצער מענטש 208

ארויסגעגעבן אין איין טויזנט און פופציק
עקזעמפלארן — געזעצט דורכ'ן לינאָטיפֿיֿמיינ
סטער אברהם שוואַרץ — געסדרט און צוגעגרייט
צום דרוק פון דוד זיסלין — קלישע פון וואו
אלסטין פאטא־צינקאגראפיע, 457 וועסט פאָרט
סט. — דרוקעריי פון זיסלין און קאָ. 642 באַ
ביען סט. — געבונדן אין דער דרייעק בוכבינד
דעריי, 243 וועסט לארנעד סט., דעטראַיט, אין
יאָר טויזנט ניין הונדערט זעקס און פערציק,
תש"ו.

